

VZOROVÉ PROSLOVY

Připomínky k vzorovým proslouvům

Pronést krátký a věcný prosluv k určité příležitosti každý neumí. V následujících kapitolách vám chceme nabídnout vzorové projevy k nejrůznějším příležitostem, které jsou ovšem jen ukázkovým výběrem — nemůžeme poskytnout návod, který by vyčerpал všechny možnosti.

Nebuďte proto zklamáni, nenajdete-li v tomto výběru příklad pro svou vlastní, odlišnou situaci. A nelze ani vyloučit, že příslušný prosluv najdete, ale nebude vám úplně vyhovovat. To je celkem pochopitelné, každá situace je trochu jiná a vyžaduje trochu odlišné řešení. Ovlivňuje ji osobnost řečníka, jiný okruh posluchačů apod. Uváděné vzorové proslovy mají být pouze praktickým příkladem a návodem, jak asi potřebnou řeč koncipovat.

Autoři, kteří proslovy pro naši sbírku připravovali, počítali s možností individuálních úprav a doladění. Z jednotlivých názvů můžete vyčíst, jakého řečníka, jakou situaci a jaké posluchače měli autoři na mysli. Jen málo proslouvů je tak všeobecných, že mohou sloužit jako standardní předloha bez jakýchkoli dalších úprav.

Vzorové projevy jsme nijak nekomentovali, nesnažili jsme se nijak vysvětlovat jejich přednosti nebo zvláštnosti. Každý, kdo chce předkládané projevy použít jako vzor, měl by se předtím seznámit s předcházející, více všeobecnou částí naší příručky.

Pozorný čtenář naší knihy si jistě všimne, že k některým příležitostem nabízíme více příkladů. Má to svůj význam: řečníci mohou být mladší nebo starší, ostýchaví nebo suverénní, někteří dávají přednost tradičním formám a způsobům, jiní mohou být vtipní, originální. Jinak hovoří muži a jinak ženy, větší problémy mají řečníci nezkušení, snadněji přistupují před publikum politici, učitelé či umělci. S tím vším je nutné počítat. Další problémy plynou ze stavby prosluvu, což je zvláště zřetelné, jde-li o prosluv zaměřený proti něčemu nebo pro něco. Kromě toho k určitým příležitostem a tématům existuje mnoho myšlenek a argumentů, z nichž je nutné si umět vybrat. Právě z tohoto důvodu nabízíme čtenářům více příkladů na jedno téma, protože tím poskytujeme lepší možnost volby, popřípadě kombinací z jednotlivých proslouvů.

Pokud čtenáři — uživatelé této příručky — bude prosluv vyhovovat, může ho převzít celý, tak jak je nabízen. Stačí jen

změnit jména. Může však také posloužit jen jako určitá kostra pro vlastní proslov. Pak ovšem si musí autor všechno ostatní formulovat sám. Může také převzít jen některé myšlenky nebo argumenty a zkombinovat je s vlastními nápady a představami. Rovněž je dobré seznámit se s projevy, které spolu nějak tématicky souvisejí — například pročíst si při koncepci proslovu k narozeninám svého nadřízeného kromě uvedeného příkladu i projev k narozeninám „soukromým“, nebo pro pohřební projev použít i některé myšlenky z řeči určené pro rozloučení se spolupracovníkem apod. A nakonec je tu i možnost, že se čtenáři nebude líbit žádný z uváděných proslovů — pak alespoň uvidí jak svou řeč rozhodně udělat nechce.

Projevy v rodinném a přátelském kruhu

Projev syna k matčiným padesátinám

Milá maminko!

Slavíš dnes své padesáté narozeniny v kruhu příbuzných a přátel. Mnoho žen prožívá tuto událost trochu se smutkem a neslyší rády, že mají za sebou půl století. Ty jsi ale ze svého věku nedělala nikdy problém a nikdy ses s počtem svých let netajila. Všichni přítomní mohou jistě potvrdit, že vypadáš stále moc pěkně.

Jestliže jsem si dnes vzal slovo, dělám to ze zcela určitých důvodů. Chci ti totiž veřejně poděkovat za všechno, co jsi mi přímo i nepřímo dala a co jsi pro mě udělala.

Říká se často, že nikdo si nemůže své rodiče vybrat, ale kdybych tu možnost měl, vybral bych si zase jedině tebe.

Všichni snad chápou, proč současně nemluvíme o svém otci, který zemřel dříve, než jsem ho mohl lépe poznat. Je však velmi pravděpodobné, že bych si spolu s tebou vybral i jeho. Víím jak jsi ho milovala a jak těžce jsi nesla, když nás tak tragicky opustil.

Teď ale zpátky k tobě, milá maminko. Po té tragické ztrátě jsi musela sama převzít nejen obchod svého muže, ale i výchovu svého syna. Oboje asi nebylo nijak lehké, ale ty jsi to zvládla. Obchod jsi nejen bezchybně vedla, ale dokonce i rozšířila. S nasazením vši své síly a obětavostí jsi dosáhla úspěchu. Obětovala jsi vlastní přání a zájmy — myslím tím tvou vášeň pro divadlo a pro cestování. A nikdy jsi nezapomínala na svého chlapce, který tě nemálo obtěžoval nejdříve svými školními problémy a později i jinými starostmi. Dovedu to teprve dnes řádně ocenit, když máme se Sabinou své vlastní děti.

Jak již jsem říkal, děti si nemohou vybrat své rodiče a na druhé straně rodiče jsou nuceni žít se svými dětmi. Mnoho lze zvládnout důslednou výchovou, ale určitě ne všechno. Já myslím, že ani ty ani já našeho společného života nelitujeme.

Dnes ti mohu říci: podaří-li se mi vést takový život, jak jsi to dokázala ty, budu vděčný a šťastný. Svým úsilím a radostí

z práce jsi se stala pro mnohé vzorem. Myslím, že dnešní hosté o tom hodně vědí. Ne náhodou se okruh tvých přátel tak rozšířil.

Někdo kdysi řekl, že „...čím srdce překypuje, tím ústa přetékaají...“. Proto ti znovu vyslovuji své poděkování.

Doufám, milí přátelé, že si teď všichni spolu se mnou připijete na zdraví a štěstí mé matky. Proto vás prosím, abyste povstali, uchopili se svých sklenek a přidali se ke zvolání „Ať žije naše jubilanťka!“.

Projev k manželčiny narozeninám

Milá Heleno!

Poznali jsme se právě před 40 lety. Spíše bych ale měl říct „uviděli jsme se“. Helena na mě občas z kouta sálu způsobně vrhla letmý pohled, a já, daleko od ní, obklopen ostatními mládenci, jsem se snažil její pohledy zachytit. Dalo by se říci láska na první pohled, protože cestou domů jsem stále myslel jen na tuto dívku a přemýšlel jak to zařídit, abychom se znovu setkali.

Setkali jsme se; jinak bychom dnes s přáteli a dětmi nemohli slavit tvoje narozeniny. Ale nějak zcela dokonale jsme se však, podle mého názoru, dodnes nepoznali, protože mne stále dokážeš něčím překvapovat.

Svoje překvapení pro tebe jsem vymyslel podle jednoho starého čínského textu.

Podle čínských zvířecích znamení stál rok tvého narození — a letos je tomu právě tak — ve znamení opice. Jako zástupkyně tohoto zvířecího znaku jsi „šibalka se šarmem“, milovnice života a ráda si děláš z lidí legraci. Vzpomínám, jak jsi mi jednou nabízela kousky cukrové vaty — první a druhé sousto chutnalo po cukru — třetí jen po vatě.

Jsi plná energie, kterou dokážeš rychle měnit v činy. Méně než dvě činnosti najednou tě neuspokojí. Kromě toho musíš zaktivovat i manžela, který bývá zalezlý ve svém koutku a ani nemuká.

Máš také dobrou paměť a vzpomínáš si na nejmenší detaily. Pro mne jsou lidé, které potkávám na ulici, problémem. Obličeje prostě nepoznávám, jména jsou pro mě jenom pára

a dým. Ale ty zdravíš napravo nalevo a napomináš mě každou chvíli: „Tvař se přátelsky, pozdrav!“ Na můj dotaz: „Kdo to vůbec byl?“, sdělíš mi tolik informací, že ani nestačím všechny zpracovat — a to je informatika mým koníčkem! Z toho pak vyzvojuješ to svoje: „Ty mě prostě vůbec neposloucháš!“.

Od té doby, co jsme si plánovali nákupy na tuto oslavu, už vím, že Tonda pije jen nealkoholické pivo, Olga dává přednost bílému vínu, Václav a Ivan horují jen pro plzeňské — prostě vím o každém kde co.

V tom čínském textu také stojí, že máš být marnivá a domýšlivá, ale tomu musím vážně odporovat. Ty jsi k sobě velmi sebekritická. Smysl pro hezké věci máš však vyvinut dokonale. Jeden hmat do regálu — a nejlepší (a často také nejdražší) kousky z obchodu máš v ruce. Pak ovšem přijde šok z ceny — a kostýmek nebo náramek dále zůstává na svém místě v butiku. A ještě k tomu: co na srdci, to na jazyku. Moje matka, které také říkáš maminko, jednou řekla: „U Heleny člověk vždycky ví na čem je“.

Jinou tvou vlastností je umění naslouchat starostem a strastem jiných, myslit na ně, pomáhat jim, a je-li to nutné, věnovat jim i svůj čas. Možná, že je to až příliš, měla bys brát některé problémy trochu na lehkou váhu a přijímat život více z té veselejší stránky.

Ale teď zdvíháme své sklenky a přejeme ti štěstí, zdraví a mnoho pěkných dalších let!

Projev k šedesátinám přítele

Milý Honzo!

Dnes slavíš své šedesáté narozeniny. Je nám potěšením, že můžeme oslavovat s tebou a tvou rodinou — děkujeme ti za to. Po tvých posledních kulatých narozeninách, kdy řeč na tvoji počest pronesl tvůj syn, připadla tato úloha mně.

Když jsem si začal svou řeč připravovat, položil jsem si otázku, kterých vlastností si tvoji přátelé nejvíce cení. První, co mě napadá, mohu popsat asi takto: ty dokážeš obdivuhodně tolerovat lidi se zcela odlišnými názory. Dokážeš se jich i zastávat — a to umí jen málokdo. Někdy věříš lidem ve svém

okolí snad až příliš, kolika lidem jsi už uvěřil a kolikrát ses zklamal! Přesto jsi neztratil víru v lidi.

Tvoje druhá vzácná vlastnost a zásada je „neponechávat nic náhodě“. Nikdy se nespokojíš s povrchním vysvětlením, vždy chceš přijít věcem na kloub. Chceš prostě znát všechno od A do Zet.

Asi nejobdivuhodnější tvou vlastností je to, že se dokážeš chovat podle známého Kiplingova verše z básně „...když“: „...zas po prohře se vracet k východisku a nezavzdychat nad mořem svých ztrát...“ Ty ses také nikdy nevzdal, vždy jsi dokázal začínat znovu a znovu. Vždy ses díval jen kupředu, nikdy ne vzad. Bylo tomu tak, když jsi ztratil rodiče a v mnoha dalších případech.

Dalším rysem tvého charakteru je brát každého takového, jaký je. Nesnažíš se nikoho „lámat“ a předělávat, mentorovat. A to je moc vzácná vlastnost, tu má opravdu jen málokdo.

Kdybych měl krátce vyjádřit všechny tvé dobré vlastnosti, řekl bych, že jsi vzácný člověk!

A tak nám dovol, abychom pozdvihli sklenky a připili ti na zdraví a sobě na to, abys byl ještě dlouho mezi námi!

Proslov sestry k bratrovým šedesátinám

Milý Josefe, milí přátelé!

Už celých šedesát let jsem tvojí sestrou, a jak to tak vidím, už se na tom nic nezmění. Čím jsme starší, tím má náš věkový rozdíl stále menší význam, ale dnes ještě jednou vklouznu do role tvé starší sestry.

Když jsme byli dětmi, musela jsem o tebe často pečovat, zvláště když jsme ztratili otce a maminka musela chodit do práce. Tak jsem se do určité míry pro tebe stávala matkou, což nebylo pro nás oba jednoduché. Když jsme vyrostli a tys přestal být objektem mé péče, stali jsme se rovnocennými sourozenci. A jsem moc ráda, že jsme se stali i dobrými přáteli.

Před sedmi lety jsme oslavili mé šedesátiny, teď jsi na řadě ty. A já mohu oprávněně říci něco na téma „život po odchodu do důchodu“, které bylo před několika lety aktuální pro mne a o němž jsme spolu častěji hovořili. Máš sice postavení, kde

tě nikdo nenutí odcházet, ale to je vždy relativní a nyní se nad tím musíš zamyslet. Z vlastní zkušenosti vím, že přemýšlet o tomto problému „až potom“ je trochu pozdě.

Já jsem po svém odchodu ze zaměstnání padla do hluboké jámy, ze které jsem se vyhrabávala jen s velkou námahou. Tobě to, Josefe, půjde jistě snadněji, protože jsi tuto situaci prožíval spolu se mnou a mohl ses z ní poučit. Vidíš, teď mluvím opravdu jako starší sestra! Tys mi v mém zoufalství velmi pomohl tím, že jsi mi ukázal, v čem přesně byl můj problém.

Potíže, které jsem tehdy měla, má jistě mnoho lidí, kteří ze dne na den ztratí hlavní smysl života. A zde je ten zakopaný pes; je zaměstnání a práce vůbec hlavním smyslem života? Myslím, že ne. Každý může po odchodu do důchodu dát svému životu zcela nový smysl. Proč je to pro někoho tak těžké? Tys mne přivedl k poznání, že život sám je již obsahem. A život se neskládá pouze z práce, i když nám práce přináší potěšení a uspokojení. Naplněný život obsahuje ještě mnohé jiné. To nejdůležitější je žít v dobrých vztazích se svou rodinou, s přáteli a známými; tak se můžeme ještě dále rozvíjet, pomáhat, vyměňovat si názory, cítit se šťastní. Ty sám, Josefe, máš přátele, s nimiž se můžeš hádat a zase se usmířovat, zlobit se a zase s nimi být rád. Takoví lidé tě v obtížných situacích podrží a pomohou.

Důležité je, že existují činnosti, které nám nepomáhají pouze ubíjet čas, ale které přinášejí uspokojení a uznání. Nyní máš před sebou spoustu možností: budeš moci cestovat, poznávat nové země, máš možnost začít znovu malovat — k tomu ses v posledních letech vůbec nedostal —, můžeš se učit něčemu novému, navštěvovat univerzitu třetího věku atd. Můžeš si tak vytvořit předpoklady pro naplněný život v důchodu. Máš své přátele, své koníčky a své cíle. A co se mi zdá skoro nejdůležitější; to, že si ještě klademe cíle, že hledíme do budoucna, ne do minulosti.

Teď, když jsem tak napínavě vyličila a vymalovala tvou budoucnost, si asi řekneš: „Já půjdu do důchodu nejráději hned!“. Ale zatím máš své zaměstnání a pravděpodobně ti ještě několik let vydrží.

Takže zapomeň na mé líčení světlé budoucnosti důchodce a užívej každého dne, který ti je darován, plánuj a těš se na budoucnost, jejíž součástí chceme všichni být. Vše nejlepší k narozeninám, Josefe!

Proslov k sedmdesátinám významného přítele

Milý Karle!

Srdečné blahopřání k tvým 70. Narozeninám!

Podle kalendáře jsi sedmdesátník, avšak tělesně i duševně jsi určitě mnohem mladší. Pro mnoho lidí nadále zůstáváš světlym vzorem disciplíny, idealismu a umění žít.

Tvůj život je slavný a tvoje vitalita obdivuhodná. Kdybychom tě, milý Karle, mohli klonovat, měli bychom lepší svět. Tvoje rodina na tebe může být opravdu hrdá. Tvoji přátelé oceňují tvou spolehlivost a ochotu pomáhat, stejně jako tvůj úsudek a toleranci při výměně názorů. Milý Karle, potřebujeme tvé vědomosti profesora, zkušenosti presidenta a tvůj rozhled podnikatele.

Milý příteli, ty víš, že vyznáváme zdravý egoismus, proto jsme tvou velkolepou tvořivost a strhující rozmach vědy pro příští desetiletí již zakalkulovali. Píji teď s ostatními spoluřečníky a se všemi hosty na tvé zdraví. Ad multos annos!

Řeč vnučky k 75. narozeninám dědečka

Milý dědečku, milá rodino a přátelé!

Jako dítě naší výkonné společnosti budu hovořit o výkonech. Že je to zvláštní téma k pětasedmdesátinám? Já myslím že ne. A ty, dědečku, nevykonáváš své povolání už nějakou tu chvíli - jak tě může toto téma vůbec zajímat? Podle mého mínění se nemůžeš obejít bez hodnocení výkonnosti naší generace, protože patříš k těm, které tato mládím posedlá společnost řadí často do kategorie lidí, kteří již nic nevykonávají a jsou pro politiky méně zajímaví než mladí. Vím co si o takových názorech myslíš a raději je tady již nebudu opakovat.

Patříš ke generaci, která vykonala neuvěřitelně mnoho aniž by se tím chlubila, jak je to obvyklé dnes. Myslím, že jsi docela rád, že již svou výkonnost nemusíš nikomu předvádět. Již samotný výraz „výkon“ mnohdy zastírá obsah. Samoučelný výkon? Přitom se zapomíná na člověka.

Já vím jakou cenu mají starší lidé a nepotřebuji pro to žádný důkaz. Tys mi věnoval část svých zkušeností a dovolil jsi mi zúčastnit se svých vzpomínek. Hodně jsem se od tebe naučila.

Jestliže chceme slovu „výkon“ dát obsah, pak to sem patří spíše, než například výkon podnikatele, který úspěšně zvýší zisk podniku na úkor počtu pracovních míst.

Milý dědo, od tebe vím, že výkon má a podrží si svůj smysl jen ve vztahu k člověku. Radost ze života a z výkonnosti může být stálá jen tehdy, netrpí-li pro to někdo jiný. Doufám, že na to nikdy nezapomenu. Ale ty mi to jistě vždycky připomeněš, protože mi stále zní v uších tvá stížnost na dvacetileté, kteří již myslí na svou penzi; strašná představa.

Doufám, že jste z mé řeči všichni zřetelně poznali, jak zralý výkon podal můj dědeček na mně samotné?

Ještě mnoho radostných let, zdraví a štěstí s těmi, které máš rád, a kteří milují tebe! Myslím, že si to zasloužíš.

Proslov kmotry při křtu

Milá Kristýnko!

Jsi ještě moc malá, abys mohla rozumět tomu, co ti chci předat na tvou cestu životem. Moje slova jsou, poctivě řečeno, určena spíše dospělým než tobě, tvým rodičům a hostům, kterým tvůj osud velmi leží na srdci.

Nyní ses svým křtem stala součástí společnosti věřících. To je zcela jistě dobrá věc, protože tvoje přijetí znamená, že nalezněš ochranu a bezpečí v Bohu i u všech členů obce. To však také znamená, že jsi dostala přiděleno místo, které od tebe bude něco vyžadovat, ne sice hned, ale v dohledném čase. Přejdou na tebe povinnosti, budou v tebe skládány naděje a asi ti nebude dost jasné, proč to či ono máš vlastně dělat.

Tvé narození se stalo začátkem tvého vlastního osobního příběhu; něco z toho ale budeš sdílet s ostatními lidmi: nejdříve budeš členem rodiny, potom obce, později mateřské školky, školy a možná dalších vzdělávacích zařízení, abys pak zakotvila v nějakém povolání. To by ti mělo dát pocit, že jsi cenným členem lidské společnosti, jak se tak hezky říká. Také se to dá nazvat dospělostí. I když od této vytčené cesty mohou občas

nastat nějaké odchylky, hlavní směr je dán, pokud se od něj sama neodvrátíš.

Dospělí by měli myslet na to, že jejich pohled na věci nemusí být bezpodmínečně ten správný. Dospívání neznamená, že děti mají být násilím vedeny podle určitého vzoru. Dospívání je proces, který by si měly určovat děti, vždyť i na Kristýnce vidíme — tak malá, a přece má svou vlastní nezaměnitelnou osobnost, kterou bychom měli všichni respektovat.

A jak znám její rodiče, půjdou ještě dále a uvidí, co se oni sami mohou od svého dítěte naučit, z jeho spontánnosti, zvědavosti a jeho ničím neomezované radosti ze života.

Milá Michaelo, milý Jiří a milá Kristýnko, přeji vám, abyste spolu rostli v radosti a volnosti, co nejméně řízení dospělými. Mnoho štěstí!

Řeč kmotra při křtu

Milý Jeničku!

Jsi na světě teprve několik týdnů, ale již podruhé ve svém životě jsi hlavní osobou mezi mnoha dospělými. Očekávali jsme tvoje narození s napětím. 28. února ve 12.15 se to přihodilo: malý, trochu ukňouraný pozemšťánek se začal seznamovat se světem. To byl velký zážitek, a ty jsi — mezi mámou a tátou — v této trojici udával tón. Dnes při svém křtu jsi zase středem pozornosti a díky svému hlasu energickým obráncem svých práv. Takový trénink v prosazování a hájení vlastních nároků jde sice dospělým na nervy, ale pro tebe je určitě užitečný.

Při této příležitosti ti chceme srdečně pogratulovat k tvým znamenitým rodičům, s nimiž se již dlouho znám a máme se rádi.

Milý Jendo, brzy se i z nás dvou stanou důvěrní přátelé. Spolu s tvými rodiči budeme sledovat tvůj vývoj a růst, těšit se z každého tvého pokroku a podle svých sil přispívat k tvému zdaru. Péče o tebe je také jednou z povinností kmotrů, kterými jsme se dnes — Jitka a já — pro tebe stali.

Nejdříve se budeš učit poznávat tváře kolem sebe, po nějaké době na tebe bude čekat velký širý svět. Staneš se jeho součástí a budeš ho moci i spoluutvářet — nástroj k tomu dřímá

v tobě. O budoucnosti víme jen jedno: že přijde. Ale nevíme, co nám přinese. Tato nejistota znamená velkou šanci, protože ty a celá tvoje generace budete jednou zodpovědni za naši zemi a za to, co se na ní bude dít. Rozhodně je mnoho co vylepšovat!

Ale zatím buď veselý a šťastný dítě, staň se čiperným malým chlapcem v co možná nejpokojnějším světě. Při budoucích významných zastávkách v tvém dalším životě nás jistě včas napadnou další slova.

Nyní připijme na tvé zdraví i na zdraví tvých rodičů.

Projev kmotra při křtu prvorozeného syna

Milá Kristo a milý Jarko!

Všichni víme, jak moc jste si vašeho Štěpána přáli. Teď je tady, a my s vámi chceme oslavit jeho příchod. Srdečně za to děkujeme!

Pozvali jste Angeliku a mne za kmotry, a oba jsme své spolukmotrovství rádi přijali. Je to pro nás čest a dovedeme ocenit vaši důvěru v nás. Dáváte nám možnost doprovázet vašeho syna až k jeho plnoletosti — vlastně nás tím přímo pověřujete. Budeme se smět podílet na jeho štěstí i na jeho starostech. Při všech životních problémech se náš kmotřenec na nás může kdykoli obrátit a spolehnout se na nás.

Tolik k našim povinnostem, ale nevěřím, že jich bude mnoho, nebo že budou nějak veliké. V kruhu oslavujících vidím hned čtyři prarodiče; na nás tak asi moc práce nezbude. K hlídání či k dohledu nad školními úlohami budou chtít jistě jako první zaskočit babičky a dědečkové. Jedna funkce však nám v každém případě zůstává: máme k vašemu synovi jeden morální závazek — pečovat o jeho křesťanskou výchovu. Jsme pověřeni dohlédnout na to, aby vyrůstal ve víře svých předků.

Každý ze svého vlastního dětství ví, že dárky jsou vždy vítány. Štědrý strýc a velkorysá teta jsou vždy „dobrý strýček“ a „dobrá tetička“. My se ovšem v budoucnosti nechceme tu a tam objeovat s nějakým dárkem a tak získávat přízeň malého

Štěpána tak materiálním způsobem. Chtěli bychom dát naší úloze trochu širší obsah. Chtěli bychom společně s vámi o chlapečka pečovat a dohlížet na jeho duchovní vývoj. To samozřejmě neplatí jen pro nějaké stavy nouze, to tím teď vůbec nemyslím. Platí to pro obyčejné, všední dny. Dnes jsme s tím začali při křtu v kostele a hodláme tak pokračovat i v budoucnosti.

Těšíme se s vámi z tohoto pěkného zážitku. Křest propůjčuje naději a dává životu perspektivu. Ať vám Štěpánek roste a prospívá!

Řeč otce k zasnubám dcery

Milá Zuzanko, milý Michale!

Zasnoubení, které zde nyní slavíme s vámi a vašimi přáteli a příbuznými, je dnes spíše určitou slavností. Jak se zdá, zasnuby už neodpovídají duchu doby. Většina párů o nich ani nepřemýšlí. Berou oslavu zasnub jako staromódní rituál, který je dobrý tak leda k přijímání nějakých dáreků a příležitostí k dobrému jídlu a pití.

Jak je tomu ve vašem případě? Proč se zasnubujete zcela oficiálně, přestože jste oba dva moderní mladí lidé, kteří se kriticky dívají na všechno, co jen vzdáleně připomíná staré tradice?

Dříve než odpovím na tuto otázku, musím pronést několik slov k roli rodičů: pro tvou matku, milá Zuzanko, i pro mne znamená dnešní den dost hluboký zásah do života. Jsem totiž přesvědčen, že nevěstin otec ve srovnání s rodiči ženicha je postižen více, protože „křehká dívka“ potřebuje spíše ochranu než silný mladý muž. Jen málokterý otec vidí rád, že do života jeho dcery vstupuje jiný muž, protože tím vzbuzuje jeho ochránčovský instinkt, a přiznejme si, i trochu žárlivost. První reakcí „zlého otce“ vůči vetřelci, který narušuje domácí idylu, je již od pravěku „vycenění zubů“. Je-li tato výstraha drzým vetřelcem — a často i dcerou — ignorována, je to pro bojovného otce studená sprcha. Moudrý otec, který chce pro svou dceru jen to nejlepší, hodí všechny své výchovné snahy přes palubu a zakáže dceři se s vetřelcem stýkat. Dceru tím tak překvapí, že dokonce poslechne. Nebo ne?

Spíše „nebo ne“! Všechno moje snažení bylo marné. Velká láska mezi Zuzankou a Michalem zvítězila a já musel ustoupit.

Toto specificky otcovské, nelogické chování, které jsem právě uvedl, nemá nic společného se Zuzančíným vyvoleným — a to zdůrazňuji —, kterého si, jak všichni víte, velice cením. Prostě jen chci říci, že Zuzanka má ve mně člověka, který jí nabízí lásku a bezpečí, kdyby se jinak nechtěla vázat.

Znáte mě všichni natolik dobře, abyste z tohoto přání vyčítali sebeironii. Mně je samozřejmě jasné, že čas nemohu zdržet, že z mého dítěte se stala žena, která má právo na vlastní život. Ale vědět a přijmout, to jsou dva velmi vzdálené pojmy.

Když vy dva jste za mnou přišli s oznámením, že se chcete vzít, myslel jsem nejprve, že mě raní mrtvice, ale pak jsem se rychle uklidnil, zvláště když jsme se shodli, že ještě se sňatkem chvíli počkáte, protože jste opravdu hodně mladí. Moje snaha o odložení sňatku byla pochopitelná; mnoho manželství ztroskotává, a čím jsou dva mladí lidé nezkušenější, tím je větší nebezpečí, že se jejich cesty časem rozdělí. Ve vašem případě jsem však již získal důvěru, protože jste oba zralejší, než většina vašich vrstevníků, a oba víte, co přesně chcete.

Vaše zasnoubení, dnes už málo obvyklé, byl váš vlastní nápad a není to žádný rituál. Chcete dokázat, že se k sobě hodíte. Navíc zasnoubení je spojeno s určitou vzájemnou odpovědností a povinnostmi své sliby splnit.

Přeji vám všechno dobré, mnoho úspěchů ve vaší zkušební době a sobě přeji, abyste byli spolu šťastni a odpustili mi mou žárlivost. Všechno nejlepší!

Svatební řeč otce nevěsty (I)

Drazí svatebčané, milí přátelé!

Měli bychom si vlastně spokojeně zamnout ruce: poslední dcera je ode dneška provdaná a my s mou ženou jsme se zbavili mnoha starostí! Aspoň doufám. Opět nastane v našem domě klid; žádná hlasitá hudba, žádné krvavé televizní filmy, které nemám rád, žádné „mládežnické párty“. Ode dneška nemusíme splňovat žádná módní přání my, ale někdo jiný, nebudeme muset platit nabourané blatníky a ubývajícím benzin. A nebude-

me muset poslouchat filozofické traktáty o svém zpátečnictví a o alternativním způsobu života.

Přesto však myšlenka na to, že tě, moje milá, musím propustit z naší péče, není nijak veselá. Za těch více než tisíc týdnů jsme si na tebe velmi zvykli.

Docela lehké jsme to s tebou vždycky neměli, a když se nám podařilo tě tak zvaně dostat pod čepec, mohl bych jen pronést pár obvyklých frází, ale tomu se chci vyhnout. Jako starý a zkušený manželský rutinér (který už má za sebou i stříbrnou svatbu) se cítím povinen udělit vám v postavení otce nevěsty několik dobrých rad a receptů na úspěšnou cestu manželstvím.

Ale naskýtá se otázka: existují vůbec takové rady a recepty? Vždyť každý manželský pár je tvořen dvěma jedinečnými a nezaměnitelnými individualitami. Ale jedno se dá vždycky říci: vydaří-li se manželství nebo nevydaří, to není jen otázkou osudu a okolností, ale především otázkou vlastního přičinění. Budete-li spolu šťastní, záleží v první řadě na vás obou, na vaší dobré vůli, vašich ohledech, toleranci a vaší ochotě k soužití.

My všichni vám přejeme štěstí a spokojenost, vždyť proto jste si před chvílí řekli své „ano“.

Svatební řeč otce nevěsty (2)

Milé děti, vážení hosté!

Pro nevěstina otce je toto jeden z nejtěžších dnů jeho života. Musí dát dceru cizímu muži a ještě za to zaplatit! A ke všemu má ještě pronést radostnou řeč. Nechce se od něj příliš mnoho?

Ale žerty stranou. Milá dcero, milý zeti! K vaší zelené svatbě vám co nejsrdečněji blahopřejeme. Ať vás na vaší společné cestě životem provází jen štěstí a spokojenost! A jestliže se přidá také menší blahobyť, nebude to určitě na škodu. Dva hezké společné roky už máte za sebou, doufejme, že to byl dost dlouhý čas na to, abyste se navzájem poznali, akceptovali své zvyky (i zlozvyky) a naučili se na ně správně reagovat a tolerovat je. Ale když vás tak vidíme a slyšíme, vycítíme velmi rychle, že si rozumíte i bez zbytečných slov. Můžete startovat do manželství s jistotou, že s věrným a spolehlivým partnerem zvládnete

všechny budoucí problémy. A tato jistota je rozhodujícím sloupem stability harmonického vztahu mezi dvěma lidmi.

Vy svou cestu určitě zvládnete. Toto pevné přesvědčení mně — jako usouzenému otci nevěsty — usnadňuje tento den slavit klidně a vesele!

Milá dcero, milý zeti! Toto je hezký a důležitý den ve vašem společném životě. A na to vyprázdňeme naši první sklenku. Ať se vám splní všechna přání, naděje i sny, které jistě máte. Držíme vám palce!

Svatební řeč otce nevěsty (3)

Milá Sabino, milý Michaeli, milí hosté!

Konečně je to tady, Sabino a Michaeli. Přišel den vašich snů a touhy. Řekli jste si své ano a stali se před Bohem i lidmi manželským párem. Dnes jsme se zde sešli, abychom tuto událost společně oslavili. Vážení hosté, srdečně vás vítám! Chceme společně strávit veselý a ničím nerušený večer.

Ještě zpět k vám, milá Sabino a milý Michaeli: všichni, kdo se zde sešli, jsou jistě rádi, že se dočkali tohoto dne. A nezrodil se tak snadno; když jste se poznali, nebyl tento šťastný konec ještě v dohledu. Podle tvého líčení, Sabino, musel být tvůj manžel, který teď sedí vedle tebe, více méně komický podivín. Vyprávěla jsi strašné zkazky o jeho bohémské nepořádnosti a jeho jídelních návycích. S takovým člověkem by se snad dalo komunikovat jen na dálku. Všechno se začalo měnit, když ti udělil nějaké ty lekce v obsluze počítače. Vaše telefonáty byly proto jen „věcné“ povahy. Náš telefonní účet sice značně narostl, ale měla jsi pro to logické vysvětlení. Ale mně bylo jasné, že ty telefonáty obsahují víc, než jen počítačové učební problémy. Nikdo však nemohl předvídat, že váš vztah povede až k dnešnímu vyvrcholení. Museli jsme nejednou přetrpět potoky slz, uplakaný obličej a tísnivou náladu v domě.

Ale vzájemné potyčky jsou jistě častou kulisou při vzájemném namlouvání. Pokud si vzpomínám, bylo tomu tak i u mne a mé drahé manželky — alespoň podle ní. Já to mám

sice v paměti uložené trochu jinak, no ale já jsem takový vyrovnaný a přívětivý typ ..., no nechme toho.

Jeden básník řekl: "Pokud může být ráj na zemi, je to jediné ve šťastném manželství". Ptáme-li se manželů, co to je šťastné manželství, dostaneme nejružnější odpovědi. Jedni říkají, že je stmelují těžkosti a utrpení, jiní věří na společné povolání a společné koníčky, jiné zas spojuje sportovní činnost. Ale většina asi řekne, že rozhodující je vzájemná láska.

Ale co znamená to slovo láska? Je to snad touha, žádostivost, oddanost, náklonnost? Pro mne to znamená snášet se s druhým ve zdraví i nemoci, brát jeden druhého takového jaký je, ne jakého ho chceme mít. Teprve po delším společném soužití člověk ví, jak se má ke druhému chovat a starat se o něj. Láska je jakousi maltou manželství.

Ani šťastné manželství se neobejde bez boje. A důležité při tom je, umět především ustupovat, ne vítězit. Na začátku tohoto století byly v módě nástěnné výšivky s různými nápisy. Na jednom se říkalo: „V domě jsem pánem já a co moje žena řekne, to také udělám!“. Vysvětlení tohoto rčení bez jakékoli ironie je asi takové: i když se zdá, že muž udává tón, je vždy připraven podřídit se přání své ženy. Já jsem se snažil to dělat také tak, i když mi to někdy šlo dost špatně.

Ale abych zbytečně nemluvil: přejeme vám, abyste si vždy zůstali v lásce plně oddaní. Teď pochopitelně jste, to je samozřejmé, ale přejeme vám, abyste taková zůstali i ve špatných dnech, v radosti i žalu.

A teď se chopte skleniček a připijme našim novomanželům!

Svatební řeč přítele novomanželů

Milí svatebčané, milí hosté!

Dobře si vzpomínám na první kroky vašeho vztahu, kdy jste bydleli každý v jiném městě a vídali se jen o víkendech a o dovolené. Zpočátku vám toto odloučení ve všedních dnech vyhovovalo, nebo alespoň nevadilo. Časem jste však jistě došli k názoru, že společný život není dostatečný jen pro několik dnů v měsíci. Při víkendovém vztahu vzniká totiž často tlak, aby těch pár hodin, které spolu můžete strávit, probíhalo harmonicky. Jestliže se to někdy nepodaří, může nastat frustrace,

kteřá negativně ovlivní další setkání; po nešťastném víkendu musí nutně ten další proběhnout pozitivně.

Každý z vás jste jistě dospěli k názoru, že pozitivní, pěkné soužití je možné jen tehdy, když si neděláte obraz toho, jak by měl váš vztah vypadat, ale že solidní partnerství může fungovat jen mezi reálnými osobami, ne mezi jejich ideálními obrazy.

To pak vedlo k tomu, že jste se rozhodli odstranit tu vzdálenost mezi vámi. Potom, když jste začali bydlet spolu, jste brzy poznali, že po víkendovém slunci mohou přicházet i mráčky všedních dnů. Zůstali jste však stále stejně silnými osobnostmi, jakými jste byli na počátku svého vztahu; a to je nejdůležitější. Přeji vám, aby to tak zůstalo navždy.

Srdečně vám blahopřeji.

Proslov ženichova syna při svatbě staršího páru

Milá Jarmilo, milý otče!

Je dost neobvyklé, když děti pronášejí řeč při svatbě rodičů, většinou to bývá obráceně. A když tak přemýšlím o tom, co bych vám měl vlastně říci, napadá mě, že své představy o tom, co je normální, mám v hlavě trochu přeházené.

Normální je například, že rodiče se aspoň trochu vzpírají proti svatbě svých dětí, protože se nechtějí smířit s jejich odchodem a jsou přesvědčeni, že nejlépe je jim pouze s nimi. Normální také je, že z podobných důvodů se děti staví proti nekonvenčnímu rozchodu svých rodičů.

Když jsem se dozvěděl o úmyslu svého otce znovu se oženit, reagoval jsem také „normálně“: snažil jsem se ho od té myšlenky odradit. Není snad normální, že starší lidé klidně a bez vzrušení, stranou od větších událostí čekají na svůj konec? Nemají snad hlavní část svého života za sebou? A navíc mají spoustu vzpomínek.

Když jsem poznal Jarmilu a nemohl ignorovat, jak ti dva spolu ožili, omládlí, nutně jsem své trochu zcestné názory na „normálnost“ opravil. Náhle mi bylo jasné, že to, co čekáme od starších lidí, je nedůstojné a zavrženíhodné. Jakým právem požadujeme, aby lidé ještě dlouho před svou smrtí měli přestat

aktivně žít, aby nesměli prožívat radost a lásku, aby žili bez dobrodružství a životních změn?

To vše se mi honilo hlavou, když jsem viděl, jak spolu oba navzájem živě a láskyplně zacházejí. A byl jsem nezvratně přesvědčen, že pro nikoho, ať je mladý nebo starý, nikdy není pozdě pro něco nového, radostného.

Jak došlo k tomu, že jste se k tomuto kroku rozhodli proti všem konvencím i křivým pohledům svého okolí? Všichni přece víme, že nikdo z vás nebyl žádným bouřlivákem a revolucionářem. Bezpečně vím, že nejednáte z nějakého „trucu“, abyste „jim to ukázali“. Ale také se mi nezdá být vaše svatba nějakým odvážným činem, jak někteří míní. Myslím, že jste se pro toto spojení rozhodli proto, že je to pro vás prostě životně nutné a dobré. Že je to prostě způsob, jak nejlépe strávit další část života.

Mnozí starší lidé, kteří měli dlouhý a pohnutý život, se spokojují s pouhými vzpomínkami. Vy si můžete naopak nové vzpomínky opatřit: povedete aktivní společný život ve dvojici, což je vždy zábavnější i užitečnější.

Gratuluji vám k vaší odvaze, k vašim nadějím. Myslím, že je právě normální, že přijímáte život s otevřenou náručí. A já si sám přeji, i když jsem trochu mladší než vy, abych večer svého života netrávil v přítmi noční lampičky, ale abych měl sílu a chuť vychutnávat život až do konce.

Děkuji vám srdečně, že jsem se od vás mohl naučit něčemu opravdu důležitému a budu rád, když mi budete sloužit za vzor v mém stáří. Oběma vám přeji všechno krásné co život nabízí.

Proslov na svatbě přítele z šachového klubu

Milá Alenko, milý Jendo!

Ve vašem svatebním oznámení stojí krátce a výstižně napsáno jen „máme svatbu“. Vážení hosté a přátelé, můžete si o tom myslet co chcete, ale já jsem od svého kamaráda ze šachového klubu zvyklý na jasné a přímé otevření hry. A protože vím, milý Jendo, že nejsi přítelem rychlých nebo simultánních partií, očekávám, že tvoje svatební partie bude bohatá na varianty, a s tvým smyslem pro správný okamžik také dlouhodobá a přímočará. Jako šachovému laikovi, milá Alenko, bych

ti měl jako šachista a dlouholetý manžel krátce vysvětlit pravidla hry.

Na počátku je „otevření“; klasicky se otevírá hra bílými figurami — pěšákem z e2 na e4. Tento tah jsme právě sledovali na obecním úřadě. Nyní si začnete budovat své pozice, plánovat další kroky v terénu. To je nutné; musíte se navzájem poznávat, ale současně zůstat sami sebou.

Střední část hry má sklony ke zmatkům, komplikacím a různým překvapením. Mnohdy se partneři navzájem zablokují a jediným východiskem bývá výměna něčeho za něco, na šachovnici figura za figuru. Většinou bývá nutné se některých pozic vzdát, každý tah důkladně promyslet -- tah vlastní i partnerův. Kterým směrem asi může zasáhnout?

Ke konci hry se pak opět stává všechno jasnější a přehlednější. Krása takové partie nezávisí na tom kdo vyhraje, ale jak oba partneři hru vytvářejí — to je pěkné při šachu i v manželství. Kromě toho, milá Alenko, každý šachista ví, že dáma je to nejcennější co má, a že její pohyblivost a schopnost prosadit se je nepřekonatelná.

Tak vám přeji i jménem kamarádů z klubu, aby vaše manželská partie byla vždy napínavá, zábavná, sportovně správná a moudrá.

Nechci už dál zdržovat průběh vaší svatební oslavy a proto zdvím skleničku a připíjím vám se všemi ostatními na štěstí a pohodu.

Řeč snachy ke stříbrné svatbě manželových rodičů

Milá maminko, milý tatínku!

V plné síle a aktivitě jste dnes dospěli k pětadvacátému výročí své svatby. Uvědomujete si, že jste spolu celé čtvrt století? Neptám se jak jste to dokázali, protože byste asi odpověděli: „Když se dva milují...“. Přesto je ale pětadvacet let už hodně dlouhá doba a zcela bez problémů vždycky nebyla. Celkem to ale byl hezký čas, že ano? To člověk vycítí, když vás tak vidí sedět vedle sebe. O každém z vás vím, že jste nikdy nelitovali svého rozhodnutí stát se manželi a všechny nás to těší. Proto také můžeme bez výhrad vesele slavit tento den.

Draží přátelé, to, že na tomto místě dnes stojím a řečným já, má své příčiny, jak dobře víte. Především chci sama k této slavnosti nějak přispět a považuji to dokonce za svou povinnost. Dnes by zde měl stát váš syn Martin a jistě by to rád a s láskou učinil. Vy ale víte, že ještě nepřekonal následky autonehody a je dosud v nemocnici. Tak s námi může slavit pouze na dálku. Uvažovali jsme trochu, že bychom tuto oslavu posunuli, ale sám Martin řekl, že to prostě nepřichází v úvahu a požádal mě, abych sama přednesla oslavnou řeč a zabudovala do ní i jeho připomínky.

Milá maminko, vím, že sis vzala muže, kterého jsi znala již od školních let. Chtěla jsi jenom toho a žádného jiného, tak jsi to později vždycky říkala. A o otci platí totéž: „Tebe, má drahá maminko, jsem vždycky chtěl, jinou jsem nehledal“. Ale je to podivné, zpočátku jste spolu nechodili, oba jste šli svou vlastní cestou a měli jiné partnery, ale vždy jen dočasně. A pak jste se zase sešli — věřte, nevěřte -- čistě náhodou u zubaře. Protože mezi vámi stále panovala vzájemná náklonnost, rychle jste v sobě našli zalíbení, a co přišlo potom, víte; vaše svatba přesně před pětadvaceti lety! A po roce se vám narodil Martin.

Co znamená pro svého syna, formuloval Martin asi takto: „Nedovedu si představit žádné jiné rodiče. Dokáží-li toho předat svým dětem tolik co moji rodiče mně, pak jsem v životě dokázal vše co bylo možné!“ Může snad být hezčí poklona?

Mně samotné, která jsem do vaší rodiny vstoupila o jednadvaacet let později, jste dali domov, jaký jsem předtím nepoznala. Moje „doma“ bylo zcela jiného druhu. Novou situaci mohu popsat asi takto: myslím-li na vás, slovo tchán nebo tchyně nemohu vypustit z úst. A za to vám chci obzvláště poděkovat.

Víte jak na vás visí naše dvojčata, Petr a Michal. Když mohou jít k babičce a dědečkovi, jsou radostí bez sebe. Už na svém synovi a teď na vnoučatech jste dokázali, že dětem velice rozumíte a dokážete se vcítit do jejich duše. Člověk nemusí nutně studovat filozofii a pedagogiku, aby věděl, co dítě potřebuje. To, co vy umíte dávat ze srdce, to mnozí neumějí ani po dlouhém studiu.

Kdyby zde byl Martin, jistě by s humorem vyprávěl, jak u vás probíhal život posledních dvacet pět let. Já to tak dobře neumím a ani to nechci zkoušet. Jen jedno bych chtěla připomenout: pamatujete se ještě, jak jste mě utěšovali, když jsem

se obávala, že nemohu mít děti? Byla jsem zoufalá a vy jste tehdy byli mou oporou. Věděli jste lépe než já, že po mém ne právě šťastném dětství potřebuje všechno svůj čas. Když se pak ukázalo, že jste měli pravdu, nikdy jste mi můj strach ani slůvkem nepřipomněli a všechno jste dopředu připravili.

Tak asi tolik jsem vám chtěla říci za sebe, Martina a oba vaše vnuky. A teď, přátelé, pozdvihněte své sklenky a připijte stříbrným oslavencům na zdraví!

Proslov syna ke zlaté svatbě rodičů

Milí rodiče!

Dnes slavíte padesáté výročí své svatby. Padesát let v manželství je padesátkrát 365 společných dnů, se vším, co k tomu patří; hory a údolí, naděje a zklamání, radost i smutek. Padesát let společného života znamená 18 262 dní soužití v lásce. Když si představím, jak je někdy těžké přežít týden s přáteli, aniž by docházelo k nějakým třenicím, musím potvrdit, že je to od vás výkon!

Přirozeně, že takové soužití není jen stálá selanka; není možné, aby se to obešlo bez šrámů a výměny názorů. Ale vaše láska tím nijak neutrpěla, což tady mohu přede všemi dosvědčit. Většinou jste se drželi biblického „...nezapadej slunce nad prchlivostí vaší...!“ Ráno bylo vždycky všechno v pořádku.

K dobrým chvílím ve vašem životě jistě patří narození vašich dětí, které jste si z duše přáli. Jen nevím, jestli jsme my tři byli vždycky vašeho přání hodni. O tom raději nebudu mluvit. Ale jedno je jisté: to, že jsme byli chtěnými dětmi, to můžeme cítit ještě dnes. A za to vám děkujeme.

Jistě jste nebyli ušetřeni vážných starostí, jak také jinak? Nemoci — a nejen ty dětské — jste prožívali ve strachu, jako všichni rodiče. A neušli jste ani našim školním problémům.

Nejhorší ranou pro vás bylo, když jste krátce po sobě museli doprovodit do hrobu své rodiče, kteří zemřeli po autonehodě na jejich prázdninové cestě. Zvláště pro tebe, maminko, to byla velká rána. Tato událost vás zranila na dlouhý čas.

K nejlepším stránkám vašeho života, milý tatínku, patří jistě tvé úspěchy v povolání. Svého vytčeného cíle jsi dosáhl, pronikl jsi až na špičku ve svém oboru a mohl jsi prosadit všechno, co ti leželo na srdci.

O vás obou lze říci: každý z vás dostal partnera, kterého chtěl. Ty, tatínku, máš po boku ženu, která s tebou vyrůstala a stála při tobě, i když se zdálo, že musíš rezignovat, že tvoje cíle mizí v nenávratnu. A ty, maminko, můžeš žít s takovým životním partnerem, který má obrovské pochopení pro tvé koníčky a nejrůznější zájmy. Oba jste se mohli obklopit kruhem přátel, kteří skutečně stojí za to. Je to vidět z mnoha dáreků a blahopřání i na veselých obličejích všech, kteří jsou dnes s námi.

Když otec odešel do důchodu, mohli jste ještě dohánět to, na co vám dříve nezbyval čas. Teď jste ještě pány svého času, ale asi brzy budou čtyři právnuci klást stále větší nároky na svou prababičku a svého pradědečka.

Vaše manželství je obdivuhodné tím, že spolu chcete zestárnout. Dobré manželství, uzavřené jako celoživotní svazek, je právě podmíněno úmyslem držet v každé době pospolu.

Aby naši přátelé nepodlehli falešnému dojmu, musím také zdůraznit, že ne vždy byl u nás ke všemu harmonický přístup. Spíše musím konstatovat, že to bylo právě naopak. Mezi rodiči docházelo velmi často k výměně názorů. Od otcova oblékání po místo dovolené — o všem se vedly spory. Rovněž v otázkách politiky měli rodiče rozdílné názory. Ale trvalo to vždy jen do té doby, než si spolu vše vyjasnili a zhodnotili. Vzájemně jsme mohli hovořit o všem, nebyla mezi námi žádná tabu a žádné předsudky. Vítězila vždy síla argumentů.

To platilo i pro námitky dětí; my, děti, jsme vyrostly ve velkorysé atmosféře. Za to vám ze srdce děkujeme.

Draží přátelé, povstaňte, uchopte se svých skleniček a přijte na zdraví našich rodičů!

Proslov přítele rodiny ke zlaté svatbě

Milá Heleno, milý Karle!

Nejprve srdečný dík za pozvání k vaší oslavě tohoto významného dne. Pohostinnost je vám vlastní po celou dobu trvání vašeho manželství, o tom se většina z nás již dávno přesvědčila. Tato pohostinnost, která u vás obou pramení ze srdce, mi připomíná starou řeckou báji, nazvanou jednoduše Filemon a Baucis. Mezi tímto párem a vámi je jistá paralela, a proto mi dovolu, abych vám ji krátce zopakoval:

Otec bohů Zeus a jeho syn a současně posel bohů Hermes chtěli vyzkoušet lidi, jak dovedou být přátelští k hostům. Proto sestoupili z Olympu a jako chudobní pocestní procházeli zemí a prosili o jídlo a nocleh. Všude jim však přibouchli dveře před nosem. Už se chtěli dalšího hledání dobrých lidí vzdát, ale podnikli ještě jeden pokus na konci malé vesničky. Tam žili Filemon a Baucis, staří manželé, kteří spolu v míru a pokoji žili již dlouhá léta. Ti přijali cizince bez vyptávání a pohostili je vším, co měli.

V tomto příběhu jsou Filemon a Baucis nejchudší lidé ve vsi, což se ovšem o vás říci nedá, ale jejich srdečnost a velkorysost máte vy také. Podle pověsti byla láska Filemona a Baucis tak velká, že ji mohli rozdávat. Žili spolu tak šťastně, že chtěli, aby se na jejich štěstí podíleli i jiní. Také vy máte otevřenou náruč pro každého kdo ji potřebuje. To, co vás spojuje, předáváte společně ostatním; pocit bezpečí a klidu v dnešní hektické době.

A za to vám děkujeme a přejeme vám, aby vás bohové odměnili stejně jako Filemona a Baucis, kteří si přáli zůstat spolu navěky. Zeus je na konci jejich života ve stejném okamžiku proměnil ve dva stromy. Filemona v dub a Baucis v lípu. A legenda o tom vypráví: ...dávno zmizely domy a chrámy na onom místě ve Frygii, ale ty dva stromy zde stojí v těsném spojení jako symbol nerozlučnosti...

Než však takový okamžik nastane, chceme s vámi oslavit ještě mnoho vašich výročí, každé tak veselé, jako je to dnešní. Na vaše zdraví!

Proslov starosty ke zlaté svatbě

Vážení svatebčané, vážení hosté!

Sňatek se uzavírá s cílem zůstat spolu po celý život a své pozemské bytí prožívat společně v dobrých i zlých chvílích. Ale zdaleka ne všem párům je dovoleno oslavit zlatou svatbu; buď tomu zabrání smrt nebo jiná příčina vedoucí k odloučení.

Vy, milá paní Kovářová a pane Kováři, patříte k těm šťastným, kteří se mohou ohlédnout za svým společným padesáti-letým manželstvím.

Při zlaté svatbě si starosta nemůže dát ujít příležitost k osobní gratulaci, vyslovit blahopřání městského zastupitelstva a předat dárek od města.

Všichni víme, že život obce určují a výrazně ovlivňují občané. Chování lidí všech věkových skupin usnadňuje nebo také ztěžuje společné soužití. Všichni, kteří přispívají k přátelskému soužití si zaslouží zvláštní dík a úctu. Všichni vysoce ceníme životní zkušenosti a příklad starších spoluobčanů.

(Na tomto místě mohou být uvedeny individuální přednosti a zásluhy manželů, jejich význam v zaměstnání, spolcích, církvi apod.)

Drazí jubilanti, přeji vám i jménem svých kolegů a kolegů v městské radě krásný den v kruhu vašich dětí, vnuků, příbuzných a přátel a ještě mnoho let plného zdraví a radosti ze života.

Čím by bylo naše město bez svých úctyhodných seniorů? Prosím všechny přítomné, aby si společně se mnou připili na zdraví našich „zlatých“ svatebčanů!

Pozdravná řeč k zahájení zahradní slavnosti pro děti i dospělé

Milé děti, milí rodiče a ostatní!

Přistěhovali jsme se do tohoto města skoro na den přesně před rokem, a před šesti měsíci se nám šťastně podařilo nalézt tento dům s hezkou starou zahradou. Jsme dnes uprostřed léta, stále vysoké teploty nám skýtají kouzelné dny a teplé noci, skoro

jako někde v jižních krajích. Proto jsme vás tuto sobotu před začátkem prázdnin pozvali na zahradní slavnost spojenou s grilováním a jiným pohoštěním.

Má to být poděkováním především vám, spolužákům našeho syna; báječně jste našemu Honzíkovi pomohli a ulehčili sžít se s novou třídou. Pro desetiletého chlapce není náhlá změna místa a školy žádná maličkost. Honza musel opustit své staré přátele, některé z nich znal ještě ze školky. Kontakty sice s nimi udržuje stále, píše si a telefonují a o prázdninách některé z nich navštíví. Přestěhování rodičů je však přece jen velký zásah do života dítěte. Hned od prvního dne jste vzali Honzika do svého středu, ukázali jste mu město, zvali jste ho na výlety a pomohli mu zvládnout novou látku ve škole. Také jste mu hned prozradili, co který učitel vyžaduje, a tak byl Honza od počátku „v obraze“, nikdy se necítil osamocený, ani jako nováček s puncem vetřelce.

Udělalí jste to opravdu báječně. Proto jsme pro vás vymysleli, jak doufám, zcela zvláštní překvapení, které ale vyžaduje chytré hlavičky: to překvapení si totiž musíte najít sami!

Nejprve musíte z pestrých lepenkových písmen složit slovo v jedné barvě, potom z další, trochu větší hromady písmen složit pojem, jehož obsah jsem uvedl ve své řeči. Až toto slovo najdete, pomůže vám v dalším hledání. Na konci hádanky najdete „poklad“, který vám určitě udělá radost.

Tak, a abyste při tom netrpěli žízní, je na zahradním stole připraveno k občerstvení spousta pití, džúsů a minerálky a pro posílení malý bufet se sladkostmi. Později, až se trochu ochladí, vrhneme se na grilování.

A teď k vám, milí rodiče; zdravím i vás s velkou radostí, hlavně proto, že je na první pohled patrné, že jste skoro všichni přijali naše pozvání. Na první rodičovské schůzce jste mne neobyčejně vstřícně přijali mezi sebe a srdečně zvali k dalším návštěvám. Tak jsem si pomyslel, že by bylo hezké, kdybychom se všichni jednou setkali u nás. Je od vás milé, že jste všichni s sebou přinesli nějaký příspěvek k naší zahradní slavnosti a večeři u grilu. Protože jste na tom od začátku trvali, zbyla na mě vlastně jenom radost bez velkých příprav a námahy. Je připravena studená lehká bowle, nějaké to nealkoholické pivo a pár lahví dobrého sektu leží na ledu.

Tedy: ještě jednou vám děkuji za vaši návštěvu, milé děti i vážení rodiče! A teď začneme: nejdříve, děti, prohledejte zahradu. Honzík vám při tom pomůže. Vidím, že moje krátká řeč byla na vás příliš dlouhá. Tak tedy do toho, chovejte se v zahradě jako doma.

Děkovná řeč za pozvání k zahradní dětské slavnosti

Milá paní Málková, milý pane Málku!

Jako mluvčí všech rodičů naší malé a ještě překvapení schopné třídy bych ráda poděkovala za milé pozvání.

Pro nás bylo samozřejmé podpořit vás a vašeho syna při vstupu do nového prostředí. Máme to štěstí, že žijeme ve čtvrti, která si dodnes uchovala starý zvyk pomáhat sousedům. Dodržujeme i vítání nových sousedů chlebem a solí. Není tomu tak všude.

Jsme rádi, že jsme ve vás získali nové usedlíky, a že třída našich dětí získala v Honzíkovi nového, upřímného spolužáka. To, že jste nás pozvali do své krásné zahrady, svědčí o tom, že jsme vás správně odhadli jako upřímnou, společenskou a pohostinnou rodinu.

Když vidím rozvěšené lampiony a připravené večerní osvětlení zahrady, tak se těším nejen na hezké odpoledne, ale i na kouzelný večer, na který budeme jistě dlouho vzpomínat a naše děti určitě také.

Je známé, že radost a pocit bezpečí u dětí vzniká nejlépe při společných podnicích dětí a rodičů, které navíc nabízejí snad nejlepší ochranu proti tak často citovaným nebezpečím o nichž dennodenně slyšíme a čteme.

Proto ještě jednou díky za pozvání. A teď již snad bylo dost slov pro nás i pro děti, zvědavost na vaši bowli, paní Málková, se už nedá vydržet! Na zdar dnešního dne!

Proslov člena kuželkářského (nebo jiného) klubu při návštěvě přátel v jejich letním sídle

Milá Hano, milý Roberte!

Srdečný dík za pozvání a za vaši pohostinnost. Doufáme, že i vy jste nepochybovali, že skutečně přijedeme.

Doma jsme si mysleli, že přeháníte, ale skutečnost potvrdila vaše vyprávění. Vysoká životní i technická úroveň — všechno souhlasí. Zde může člověk pracovat i snít, slavit i odpočívat. Příležitostně byste nám mohli prozradit, jak může člověk k takovému ráji přijít. My bychom to nikomu už dál neřekli, jen bychom to sami vyzkoušeli.

Já osobně teď budu muset zrevidovat svůj názor na tradice. Dosud jsem na ně moc nevěřil, ale návštěvy tady u vás by se měly stát milým zvykem a tedy i tradicí. Ouvej, teď jsem vás asi šokoval! To však nebylo žádné vyhrožování, jen pokus o žert!

Ten šok bychom ale asi měli společně zapít. Milá Hano, milý Roberte, na vás, na náš klub, na naše přátelství. Tříkrát zdar, zdar, zdar!

Řeč kolegyně k hostitelce na zahradní slavnosti

Milá Klaudie, milý Petře!

Vaše gardenparty ještě zdaleka není u konce, ale jedno už je jisté: úspěch je naprogramován a nelze mu už zabránit.

I počasí je naprogramováno — nemůže být lepší.

Zahrada je nádherně osvětlená, dekorace překrásné.

Soubor hostů je mimořádně atraktivní a přitažlivý.

Pánové jsou galantní, dámy elegantní.

Program je zajímavý a zábavný.

Jídla i nápoje vybízejí ke kulinářským požitkům.

Slavnost má správný spád.

Milá Klaudie, milý Petře, vaše pozvání jsou vítána, neboť vy jste velkolepí hostitelé a k tomu přátelé, kolegové, sousedé — jednoduše vzorní spoluobčané.

To jsem chtěla jako Klaudiina kolegyně prohlásit dříve, než budu, bohužel, muset odejít, protože zítra ráno v 7.00 startuje letadlo do Říma, kde mám dva dny překládat na mezinárodním kongresu lékařů.

Všem přeji ještě další pěkné chvíle, hodně legrace a dobré nálady; po Římu zase arrividerci!

Řeč při vánočním setkání v kruhu rodiny

Drazí!

Je to opravdu hezký zvyk, že se vždy o Vánocích sejdeme u někoho z rodiny. Ale v takovém počtu jako letos se nám to dosud nepodařilo. Vždy chyběl někdo z nás kvůli cestám za sněhem nebo za sluncem, jindy zas byl někdo nemocný. Tentokrát jsme se sešli všichni jak se patří.

Vím, že náš postoj k vánočním svátkům jako svátkům církevním je rozdílný, ale pro všechny je to příležitost k upevnění rodinných a přátelských svazků, možnost vzpomenout si na ty, kteří již nejsou mezi námi.

Tentokrát má s vánočním setkáním nejvíc práce naše milá Ivanka. „V našich kruzích“, jak se říká, bylo vždy obvyklé být dobrým hostitelem. Ty, Ivanko, splňuješ tento předpoklad v plné míře. Srdečný dík za slavnostní pohoštění, a tobě, Vladimíre, za jeho financování. Ale utěšujte se tím, že v příštím roce to zase „potřebí“ někoho z nás.

Pro nás všechny mám toto přání: pěstujme rodinnou soudržnost i v budoucnosti. Ať jsou pro nás Vánoce vždy časem radostného setkání a hezkých vzpomínek do budoucna!

Řeč k oslavě Silvestra

Milí tlachalové, veselí pijáci, radostní tanečníci a tiši snílkové obojího pohlaví!

Dnes slavíme konec roku zvaný Silvestr, protože se tak jmenoval papež, jenž žil ve 4. století; dnes je jeho svátek. Ke slavení to však nepotřebujeme vědět. Pro nás je důležité, že zítra začíná další rok, se všemi svými radostmi i strastmi, úspěchy i zklamáním.

Bilancovat za všechny není možné, to musí udělat každý sám. Výsledky budou různé. Jsou některé věci, o nichž se hovoří, a věci, o nichž se raději mlčí.

Ale nyní hovořme o Novém roce! Co nás čeká? Co očekáváme my? Kéž je obojí v rovnováze! Za nás všechny bych měl pět přání:

1. Ať jsme všichni zdraví, ale nechme také žít lékaře a lékárníky.
2. Každý den hodně radosti a co nejméně zlosti (i když úplně bez ní to nejde).
3. Ať máme dobré sousedy, kolegy, přátele, příbuzné i partnery.
4. Ať v sobě najdeme sílu a schopnost bránit dobro, čest a pravdu.

Do půlnoci chybí ještě několik hodin, pak budou láhve a mísy prázdnější a my plnější. Tím utrpí pozornost i řečník, proto takový předstih. Nepostrádáte ono páté přání?

5. Nový rok přijde určitě, zatím přišel vždycky. Nechť do něj všichni vstoupíme, dobře a úspěšně jím projdeme a co nejlépe z něj nakonec vyjdeme!

Pozdravení hostů při domácím koncertě

Draží hosté!

Máte také rádi společenská setkání? Dlouho jsme přemýšleli, ke kterému hudbymilovnému příteli bychom mohli být pozváni, ale na nikoho jsme nepřišli. Tak jsme se krátce a dobře rozhodli, zorganizovat hudební setkání sami. Vyzkoušeli jsme klavír a prohlédli své pokoje přísněji než jindy. Nevěřili byste co všechno vyšlo najevo! Máme málo židlí, záclony by se měly vyprat... Neměli bychom vůbec všechno renovovat?

Takové otázky nás stále napadaly a tížily. Nakonec jsme se sjednotili na tom, že ozdobou tohoto domu budou naši hosté!

Jak hezky říká Saint-Exupéry: „Tvůj přítel je zde k tomu, aby tě vyzval k uvítání.“ Naše uvítání patří také účinkujícím, které vám teď představím: jako sopranistku uslyšíte paní ... Již jednou nás zaujala Janáčkovými písněmi. Paní ... bude doprovázet na klavír pan ..., který ji již mnohokrát doprovázel, vždy s porozuměním a citem. Umělci ohlásí jednotlivé skladby sami. Jsem si jist, že tyto hudební klenoty všichni vychutnáte. Kromě toho jsme pro vás připravili i malé pohoštění, kterým jistě nepohrdnete. Užijme si tedy nastávající pěkné chvíle, ať máme na co vzpomínat. Buďte vítáni, najděte si místa podle chuti a zaposlouchejte se do písní, které nám oba umělci připravili.

Poděkování hostitelce za slavnostní večeři

Milá Marie!

V jedné prastaré kuchařské knize jsem našel takovou pěknou rýmovačku: „U stolu chutnalo, všichni se smáli, tím jasně hosté kuchařku chválí!“

To by asi platilo i dnes. Zase jednou se ti podařilo překvapit nás svým uměním, jak jen to dokážeš?

Jako dlouholetý přítel rodiny jsem se v tomto domě zúčastnil mnoha pěkných oslav, a proto bych ti chtěl, milá Marie, na konci těchto báječných hodů říci několik slov díky.

Dnes je obvyklé roli hospodyňky spíše podceňovat. Ale to my neděláme. Stali jsme se dnes opět svědky velkolepého po-

hoštění, které je možné jen tehdy, když hospodyně vládne své kuchyni celým srdcem, duší a fantazií. Umím si představit, jak několik dní předem přemýšlíš kde nakoupit nejlepší zeleninu, nejlepší maso a další lahůdky. Dobří kuchaři se rozhodují až při nákupu, co dají v poledne nebo večer na stůl. Na jednotlivých chodech je vidět, že jsi všechny ty dobrotы nakoupila čerstvé a citlivou rukou je výtečně připravila.

Opravdoví gurmeti i prostí gurmáni, kteří si pochutnají na všem jako já, dobře vědí, že vaření je velké umění. Kdo to dosud nevěděl, mohl si to dnes u vás ověřit. Všichni si nejen pochutnávali na báječném předkrmu, jehož název vlastně ani neznám, na báječné pečení na žampionech s opékanými brambůrky a na delikátním salátu, ale obdivovali i způsob úpravy a barevné ladění oblohy. O aromatických, skvěle vypadajících zákuscích ani nemluví. Podívám-li se na talíře, nikde nevidím jediný zbyteček — to jistě mluví za všechno.

Milá hostitelko, nechám už té zasloužené chvály, ale předvedla jsi opravdové kulinářské umění; až někdo z nás pozve tebe, těžko dosáhne takové dokonalosti, i kdyby si najal profesionálního kuchaře!

Proto, vážení přátelé, kteří jste se na výsledcích tohoto umění podíleli, zdvihněte sklenky a připijte na paní domu, na naši milou hostitelku Marii!

Chvalořečení dámám

Vážené dámy a pánové!

Báječné jídlo je za námi. Všichni jsme vděční paní domu za poskytnuté požitky. Náš přítel už přede mnou trefnými slovy vyjádřil zaslouženou pochvalu paní Marii. Zatímco on skvělým způsobem vyzvedl nenapodobitelné kuchařské umění naší hostitelky, na mně je zaměřit svou řeč šířeji — vyjádřit obdiv všem přítomným dámám.

Činím tak rád. My muži jsme šťastní, když jsme obklopeni tolika okouzujícími a laskavými dámami. Nejsem sice nejmladším z přítomných pánů, ale jsem jediným dosud svobodným mládcem, tak mi snad náleží právo to objektivně

posoudit. Je mi těžké pochopit, že někteří muži se cítí lépe ve společnosti mužů než ve společnosti krásných dam. Mne, milé dámy, rozhodně těší, že mohu být dnes mezi vámi. Moje všední dny v zaměstnání mně neposkytují mnoho příležitostí vzdát se svého staromládenectví. A tak zde ve vašem středu musím svým přátelům — vašim manželům — jen závidět.

Vážené dámy, jak to děláte, že zvládnete své povolání, domácnost a většinou i výchovu svých dětí a přitom zůstat veselé a krásné? Jestlipak to také dokážeme my, muži? Vzpomenu-li si na svou domácnost, kde panuje spíše zmatek a nepořádek, dost o tom pochybuji. Doufám, milí přátelé, že si své štěstí dostatečně uvědomujete.

To všechno bije do očí ještě ne zcela otrlému starému mládenci, který si musí všechno dělat sám od nákupu až po úklid, který musí sám hledat kam si co založil a který se může poradit jen se zrcadlem, jestli se kravata hodí k obleku. A po návratu z práce má jako partnera k rozhovoru jen sám sebe nebo televizor. Každopádně jsem se dnešního večera ve vašem kruhu příjemným způsobem znovu poučil, že rozloučení se svobodným stavem je loučení určitě docela radostné. Vezmu si to k srdci.

Vám, milé dámy, milé přítelkyně, budiž vzdán dík za vaši neza-myšlenou „výuku“. A vy, pánové a přátelé, se uchopte svých sklenek a připijte na šarm, půvab a zdraví všech přítomných dam!

Řeč dědečka při oslavě maturity jeho vnučky.

Milí hosté a především milá Anetko!

V posledních dnech jsi vyslechla nebo byla nucena vyslechnout mnoho řečí. Byl jsem přece na tvém večírku ve školní aule, a tak vím, že tato oslava pro tebe byla příliš vzrušující, než abys byla schopna vnímat všechna ta poučení přicházející ze všech stran. Ale pár věcí bych ti chtěl dnes přece ještě říci, a myslím, že to bude něco jiného, než jsi dosud slyšela.

Jak se na dědečka sluší, znám tě celý tvůj život; a ty mne znáš stejně dlouho. Víme tedy dobře, co můžeme jeden od druhého

čekat, rozhodně ne moudré poučování. Ale obtěžovat mohou i žertíky a anekdotky ze života. Podivuhodné zážitky a události dnes také necháme stranou. Budu ti naopak vyprávět něco, co se nestalo: dodnes jsem se sám sebe nezeptal, jsem-li „zralý“. Zralý nebo nezralý — může se takto člověk vůbec smysluplně tázat, dokud jeho život neskončil? Nemůže proto, jak se často děje, mluvit o zralosti někoho jiného. Kromě toho — co to vlastně znamená „být zralý“? Snad zralý pro život? Ale k tomu už je člověk zralý od svého narození, i ty jsi byla od narození zralá, už tehdy jsi byla osobnost.

Přesto znamená maturita hluboký zářez do tvého života, protože se brzy dostaneš do styku s lidmi, které jsi dosud vůbec neznala a s kterými se budeš přátelit. Možná, že se i přestěhuješ do jiného města, budeš ve svém studiu pokračovat volněji a samostatněji než dosud. Budeš prostě poznávat svět, který je trochu jiný než ten, v němž jsi dosud vyrůstala. Odejdeš — a to je právě význam slova „abiturient“. Pro nás, kteří zůstaneme, je to spíše bolestné než hezké. Zvláště rodičům (ale i prarodičům) je většinou zatěžko nechat odejít děti, i když už vlastně dětmi nejsou. Pro tebe, milá Anetko, to bude znamenat především vzrušení, radost z poznávání a svobodu. Ale já vím, že se ti do vší té radosti mísí i pár kapek hořkosti; nové zde ještě není a staré ztrácíš. A ty se ptáš, jestli ta změna je vlastně dobrá? Tuto otázku ti ale nemůže nikdo zodpovědět. Ale je to vlastně docela napínavé, když nikdo přesně neví, co přijde.

Tak ti, Anetko přeji, aby ses s odvahou vrhla do dobrodružství, která mohou přijít; abys hleděla vpřed a ne zpátky a abys život přijímala bez předsudků, se vším co ti nabídne.

Všechno nejlepší a hodně štěstí a odvahy!

Řeč na třídní schůzce bývalých spolužáků

Milé spolužačky a spolužáci!

Milí přátelé, milí bývalí!

Po tolika letech jsou všechna tato oslovení svým způsobem vhodná. Ať už mezi některými z nás přátelství dodnes přetrvalo nebo se vidíme až po dlouhých letech úplného odlou-

čení — to o co tu jde, jsou vzpomínky na dlouhá léta společné cesty životem v jedné třídě.

Buďte srdečně vítáni na dnešní třídní schůzce. Napsali nebo zatelefonovali jsme celkem 28 spolužákům, 16 vás dnes přišlo.

Je to skoro 60 procent — politicky vzato je to úspěch. Dvanáct nepřišlo, z toho 8 se omluvilo. Tedy 66,6 procent je nepřítomných — dobrý výsledek. Čtyři se vůbec neozvali. Vztaženo k 28 pozvaným je to jen 14,28 procent. To není špatné, měli bychom to tolerovat a příště je znovu pozvat.

Celkem vzato, to si musíme přiznat, jsme plánovaného „třídního cíle“ zcela nedosáhli, ale trápit se proto nemusíme.

Jako čestného a obzvláště milého hosta s velkou radostí zdravím našeho někdy energického, jindy zase dobrosrdečného a vždy angažovaného průvodce našich školních let: milý pane profesore O..., s touto formulací všichni souhlasí. Hodně jsme se od vás naučili — tedy, kdo chtěl, hodně se mohl naučit. Byl jste kompetentním lodivodem našeho vývoje a rozvoje, rozhodně více milovaným než obávaným. Je moc hezké, že jste mezi námi. Mezitím jste se stal ještě moudřejším a my zase o hodný kus zralejší.

Chtěl bych z tohoto místa poděkovat spolužákům S. a J., kteří vynaložili mnoho času na získání vašich adres, a kteří také všem napsali a zorganizovali naše setkání. Mne pověřili touto zahajovací řečí. S tím neměli moc práce, upejpal jsem se opravdu jen formálně.

Od naší maturity uplynulo už pár let a část nás se vzájemně ztratila z očí. Vlastně většinou ani nevíme, co se s námi za tu dobu dělo. Proto jsme si mysleli, že by bylo docela hezké a zajímavé dozvědět se, co každý z nás po maturitě dělal. Každý byste měl pronést krátkou, ale informativní řeč, vyprávět něco o sobě, o svém životě. Připravil jsem pro vás takovou malou „osnovu“. Bude to lehčí, rychlejší a snadno uspokojíte naši pochopitelnou zvědavost. Vaše zpověď by měla obsahovat asi tyto body:

1. Příjmení, pokud se některá z našich dam provdala
2. S kým se kdo oženil nebo rozvedl
3. Kde je nyní doma
4. Děti
5. Záliby koníčky
6. Povolání a plány do budoucna

Na konec nám S. a J. přečtou dopisy od nepřítomných nebo vyřídí jejich ústní vzkazy. A teď, jestli dovolíte, začnu sám se svými sedmi body informací.

Nyní se už všichni vyzpovídali, důvěrněji jsme se poznali a máme si o čem povídat. Přejí vám hezké popovídání.
(Pozn.: mohou zde být také zmínky o zemřelých spolužácích a případná blahopřání — v pořadí napřed smutné, potom veselé.)

Děkovný projev jedné z účastnic schůzky

Všichni milí!

Já jsem s přípravou našeho setkání neměla žádnou práci, jen jsem si dnešní odpoledne pěkně užívala. Byla to úplná nostalgická studna mladosti. Ale vraťme se zpět k realitě. Kdysi jsme se učili spolu, nyní jeden od druhého. Dozvěděli jsme se, jak se dělá kariéra a jak se dají zvládnout životní krize.

Stará přátelství byla obnovena, odloučení se přemostilo. Děkuji jménem nás všech těm, kteří toto příjemné setkání zorganizovali a uskutečnili. Zase jednou se ukázalo, že naše „třídni“ společenství přetrvává i dlouhý čas. Proto se již také těším na naše příští shledání, plánované za dva roky.

Řeč přítele ke koupi auta

Milý příteli!

Tvůj nový vůz má být dnes „zasvěcen“. Stal ses pyšným majitelem auta a žiješ ve víru života, přesto jsi nás však pozval.

Kdo tě zná, ví, že na takovéto příležitosti jsi schopen vydat poslední groš. A kdo zná nás, tak ví, že ti při tom rádi pomůžeme! Proto se již předem přimlouváme za mnohé další oslavné jízdy na čtyřech kolech. Víme, že máš rád již trochu „zkušená“ auta, jako tuto přepychovou ojetinu. To ukazuje na moudrost a obchodnický talent. Kdo je chytrý a umí počítat, sáhne po vyzkoušeném.

Ty nepatříš k těm, kteří užívají peníze, které nemají, k nákupu věci, které nepotřebují, aby zaimponovali lidem, které

nemají rádi. Řekl bych, že užíváš své peníze, abys sobě a svým přátelům udělal radost. Proto jsem se rozhodl poskytnout do budoucna tvému autu své služby (doufám, že jich nebude mnoho zapotřebí). Je to auto vskutku královské, a jeho majitel a jezdec, můj milý autokamaráde, by mu měl dělat také čest. Měl by být vznešený, ale férový a dotěrnost ostatních automobilistů by měl brát s nadhledem. Ale také mu přeji, aby uměl „vycenit zuby“ když to bude nutné a vždy dosáhl svého cíle včas a bez nehody.

Proto tě křtím, vznešený automobile, jménem Rex!

Gratulace při křtu jachty (motorového člunu)

Milá Jarmilo, milý Hynku!

Již samotné vlny za vaší novou jachtou jsou nebezpečné. Při vaší předváděcí rundě smetly Jirku z vodních lyží a Alici málem spláchly z nafukovací matrace.

Tak to máme dvě rundy sektu.

Honza riskoval hlavu a límec v krkolomné pozici, když se z nábřeží snažil vyfotografovat na míjející lodi krásné ženské tělo s pohledným mužským u kormidla.

Tato umělecky cenná dokumentace má pro svou atraktivitu cenu další rundy.

Milý Hynku, vzhledem k výdajům na získání, provoz, místo v přístavu, pojištění a k ostatním výdajům vynaloženým na vaší novou loď, přijde tě její křest mezi zde shromážděnými alkoholmilovnými sportovci a přáteli velmi levně. Ale tvé velkorysosti neklademe v tomto ohledu žádné meze!

Roztríštěná láhev sektu o bok tvé lodi by mohla napáchat škodu na jejím laku, proto tím ušlechtilým mokem raději svlažíme svá hrdla a kápneme i na palubu — křest je křest.

Naše přání všeho dobrého potvrzujeme tímto křtem, ať vám loď dobře slouží a přináší mnoho radosti a rozptýlení.

Vaše loď má impozantní jméno „Poseidon“; ať vám je tento bůh moře při všech plavbách nakloněn!

Milí přátelé, zvolejme všichni společně: Jarmile, Hynkovi a Poseidonovi třikrát hromové Ahoj! Ahoj! Ahoj!

Řeč přítelkyně k zasvěcení nového domu

Milá Barborko, milý Radku!
Milý Petře a Pavle!
Milí hosté!

S každou oslavou, které se s vámi můžeme zúčastnit, je oslovení o něco delší. Mnozí z přítomných mohli společně sledovat všechny důležité kroky vašeho života: vaši svatbu, narození Petra a Pavla — a nyní přestěhování do nového domu.

Víme, že jste dlouho přemýšleli, máte-li na sebe vzít břemeno stavby vlastního domu. Přednosti vlastního domku vás nakonec přece jen přesvědčily. Důležitou roli jistě sehrála i dvojčata, ale já myslím, že hlavním důvodem byla, Radku, tvá kutilská povaha. V nájemném bytě by ses asi tak rukodělně nevyžil.

Ty, Barborko, máš konečně zahradu, o které jsi vždy snila. Ale moc si to nemaluj, spolu se zahradou existuje i pleveľ; máš vůbec ponětí, co od tebe bude péče o zahradu bez plevele vyžadovat?

Stavba domu není jen dobrodružství, ale opatřuje také prostor pro zážitky, kterých při tom bývá dostatek. Znamená to především větší a těžší odpovědnost: není zde domovník ani údržbář, praskne-li voda nebo uniká-li někde plyn — je to prostě na vás. A navíc je tu práce s udržováním pořádku v domě i na zahradě, dohlížení na děti — to bude hlavně na tobě, Barborko —, dále udržování plotu, řez stromů atd.

Ale dům poskytuje i mnoho pěkného. Mnoho návštěv, hlavně těch, kteří bydlí v městském bytě a dovedou ocenit zahradu; ty můžeš, Barborko, směle zapojit do pomocných zahradnických prací, například do pletí a hrabání listí. A vaše kočka jistě větší prostor k pohybu také ocení a navíc třeba bude moci chytat i myši!

Velká výhoda vlastního domu je také možnost dělat si hluk jaký chceme, žádný soused nám nebude bouchat na zeď, abychom byli zticha. A to můžeme využít hned teď, přestože nejsme žádní hluční vandalové.

Milí přátelé, blahopřejeme vám k dokončení vašeho pěkného domku, ke klidu, který jste v městském bytě tak postrádali a přejeme vám, abyste to tady opravdu vychutnali!

Řeč pána domu při zasvěcení nové domácnosti

Milí přátelé!

Nejprve přijměte srdečný dík za to, že jste přišli. Gabriela i já z toho máme radost, stejně jako z pěkných květin, které jste přinesli. A samozřejmě i dík za dárky a váš příspěvek k pohoštění na zahradě.

Srdečně vítám mezi nás i Gábina kmotra, který k nám zdaleka vážil cestu, aby mohl oslavovat s námi. Děkuji ti, strýčku, za toto příbuzenské gesto! Doufám, že se ti náš domek líbí. Byl jsi to nakonec právě ty, kdo dal podnět k našemu rozhodnutí postavit si vlastní dům. Věděl jsi, že nejsme žádnými odborníky, tak jsi nakreslil první návrh stavby, která by odpovídala i našim finančním možnostem.

A zde bych také přede všemi vyjádřil velké poděkování své Gábince; bez ní bych se nikdy k tomuto těžkému kroku neodvážil. Je to opravdu dobrodružství, však to někteří z vás zazili na vlastním těle. Gábinka mi dodávala odvalu, když jsem myslel, že to finančně neutáhneme, spolupracovala na plánech, vybírala stavební materiál do interiérů, jednala s řemeslníky. Byla na stavbě skoro pořád.

Já jsem mohl radit jen z dálky. Někteří sousedé si asi mysleli „má vůbec nějakého muže?“ Vy víte, že jsem byl delší dobu služebně v Japonsku a opravdu jsem se nemohl o nic jiného starat. Říkám to tak, jak to bylo. Často jsem si z té dálky dělal starosti, jestli se Gábina dokáže se vším vyrovnat, i když znám její všestranné schopnosti. Ale dnes je již všechno za námi, a díky Gábince se můžeme těšit z toho, že všechno dobře dopadlo.

Vám všem bych chtěl ještě jednou vyjádřit svůj dík za to, že jste s námi udržovali dobré vztahy, i když jsme na klidné přátelské návštěvy neměli čas. Dlouho jsme vás nemohli pozvat, ale dnes budete odškodněni! Snad vám náš studený bufet přijde k chuti.

Dům je vám otevřen k prohlídce, ale nejdříve zdvihněte skleničky a vypijte obsah celičky — do dna!

Smuteční proslovy

Projev přítele u hrobu pětadvacetiletého mladíka, který odešel ze světa dobrovolně

Drazí truchlíci!

Chtěl bych vám vyjádřit svou soustrast. Petr zvolil dobrovolně jiný život, život, který je nám dosud neznámý. Často se zabýval tímto „jiným“ životem a na zdejší život se díval jen jako na přechodnou stanici k něčemu novému. Smrt pro něj nebyla zlá, neboť si byl jist, že život i smrt jedno jsou, tak jako řeka a moře.

My však, kteří jsme ho nenásledovali, neboť náš čas dosud nepřišel, nemůžeme to všechno pochopit. Zasáhlo nás to nepřipravené. Jsme pokleslí na mysl, naše srdce jsou plná smutku a rána z bolestného odloučení je dosud otevřená. V této hodině rozloučení jsme Petrovi nejbliže. Snad by pro něj byly tyto okamžiky blízkosti životně důležité. Snad by byl takové okamžiky blízkosti potřeboval častěji. Kdybychom měli možnost „vidění“, věděli bychom to. Ale jak je nám zatěžko nahlédnout do vlastního srdce, oč je potom těžší učinit tak u blízkého člověka? Snad bychom měli uvědoměleji zacházet sami se sebou i s jinými lidmi.

Petr byl mimořádný člověk. Patřil vždy mezi ty nejlepší. Čeho se chopil, to se mu dařilo; měl pílí, energii i potřebný talent. O to je pro nás nepochopitelnější, že tento nadaný člověk, který měl otevřené dveře k naplněnému životu, jimi neprošel.

Stará Řekové pro to našli slova útěchy: „Koho bozi milují, umírá mlád“. Jeden arabský prorok vyslovil myšlenku, že naše děti nejsou našimi dětmi. Přicházejí pouze skrze nás, ale ne z nás. A přestože jsou s námi, přece nám nepatří. Jejich tělům smíme poskytovat domov, ale ne jejich duším. Jejich duše sídlí v domě zítřka, který nemůžeme navštívit ani ve snu. Můžeme se snažit být jako oni, ale nemůžeme je přizpůsobit k obrazu svému. Život totiž neběží zpět, pouze se včera pozdržel.

Draží pozůstali, rozlučme se s Petrem a ctěme ho v tomto smyslu jako výjimečného člověka. Zachováme si ho v paměti stále mladého.

Projev nad hrobem přítele

Draží přátelé!

Odešel nám — a co je nejbolestnější — bez rozloučení. Měli jsme si toho ještě mnoho co říci, jako vždy, když jsme byli pospolu. „Ještě spolu budeme hodně hovořit“, říkal nějaký hlas ve mně.

Odešel příliš brzy, alespoň pro mne. Jak to posuzuje on, nevíme. O cíli jeho cesty nevíme my vůbec nic.

Odešel příliš brzy, říkám si. A to mně ukazuje, jak je náš smutek sobecký. Náš život není věčný, jak si snažíme namlouvat. Naši přátelé jsou v nejlepším případě jen darem, který nám byl propůjčen na určitou dobu, a jednou ho budeme muset opět vrátit.

Myšlenka na smrt mu nebyla cizí. Smrt pro něj měla něco útěšného. Proto také věřím, že když nás vidí u svého hrobu, jeho duše, ať už je kdekoli, se usmívá. „Ach vy“, řekl by a mile by na nás zamrkal.

Jistě, nezavíral oči před temnými a sebezničujícími stránkami člověčenství, přesto však byl veselý životní optimista. Proti slovu „přesto“ by určitě protestoval. „Zrovna právě proto“, řekl by, „právě proto, že smrt pro mne patří k životu, protože láska a smrt tvoří hranice poznání, k nim vztahuji svá měřítká“.

Byl to člověk plný bláznivých nápadů, láskyplných posměšků a kousavých vtipů. Dokázal hovořit s hereckou vervou, strhnout posluchače k nadšení, nakazit je svou téměř mladickou veselostí. Ale uměl také klást vážné otázky, pátrat po smyslu nejasných vět a slov a trvat na konečné přesnosti a pravdivosti.

Byl naplněn neuhasitelnou žízní po vědění, zajímal se o všechno možné, byl přímo encyklopedicky vzdělaný. Když však někdo obdivoval jeho vědomosti a moudrost, dočkal se

odpovědi, že je to jen „pěstovaná polovzdělanost“. Nebral to totiž vážně; vystupoval vždy skromně a sebeironicky. Netrpělivý a zlomyslný byl jen k těm, kteří stavěli své konečné závěry bez jakýchkoli pochybností na polopravdách a zdánlivých vědomostech. Zoufal si nad netolerancí, omezeností a násilnictvím. Nesnášel také „zdravé nemocné“.

Rád psal dlouhé dopisy. Každý z nich byl uměleckým dílem, každý byl takový, jakoby on sám seděl před vámi. Velice trpěl tím, že odpovědi přicházely stále řidčeji a se stále chudším obsahem. Živá výměna myšlenek byla jeho životním elixírem. Nyní, když je mrtev, je mi teprve jasné, jak moc my, žijící, v podstatě mlčíme i když hovoříme. On však vyjadřoval nekonečné množství myšlenek bez křiku a pozdvižení. Myslím, že nejsem jediný, kdo ho neustále cituje; k tomu by asi jen posměšně řekl „možná ano, možná ne“. Postrádáme jeho hlas i jeho názory. Byl pohřben dobrý muž a pro mne znamenal velice mnoho.

Smuteční projev spolupracovníka k úmrtí kolegy

Vážení pozůstali, smuteční hosté!

Mezi všemi hranicemi, které jsou lidem vymezeny — jak mladým, tak i ve vysokém věku —, je smrt hranicí konečnou. Zpráva o odchodu člověka, který nám byl po léta blízký, působí jako náhlý studený stín. Člověka zamrazí, zachvěje se, a pomíjivost všeho pozemského, kterou si náhle uvědomí, dopadne těžce na jeho srdce. Němí a bezradní zůstáváme stát nad tímto zážitkem a pro jeho nejbližší, nejvíce postižené, jen těžko nalézáme vhodná slova útěchy.

Všichni v zesnulém ztrácíme otcovského přítele. Jeho přímá, rovná a zodpovědná osobnost skrývala za vnější zdrženlivostí velkou srdečnost. Věděli jsme a víme, že za jeho činy stálo vždy jediné přání: nasadit své síly ke prospěchu všech, s nimiž se cítil být spojen. Koho zahrnul mezi své opravdové přátele, ten mu mohl opravdu důvěřovat. Během třicetiletého působení jako spoluzakladatel a spoluvlastník našeho závodu nám ukázal, jak má vypadat naplněný život. Je to život lásky, práce a péče.

A tak zde stojím, abych jménem rodiny a spolupracovníků našeho závodu za ním zavolal slova díky: Děkujeme ti za vzor plnění povinností! Děkujeme ti za to, žeš byl vždy připraven pomoci radou i činem. Děkujeme ti za tvou neotřesitelnou věrnost. Nezapomeneme na tebe!

Smuteční proslov nadříženého k úmrtí mladého spolupracovníka

Milá paní Valtrová!
Milá Sabino a Kristiáne!
Vážení příbuzní, drazí spolupracovníci!

Ve svých osmadvaceti letech byl náš spolupracovník Michal Valtr tragickým způsobem vytržen ze středu své mladé rodiny. Vy, vážená paní Valtrová, ztrácíte milovaného muže, s nímž jste byla oddána teprve pět roků. Nyní celou tíhu péče o rodinu poneseš sama. Všechna rozhodnutí budete muset činit sama a vaše děti, Sabina i Kristián, budou muset vyrůstat bez pečlivého otce. My, jeho kolegové a kolegyně, jsme ztratili snaživého a ze života se radujícího spolupracovníka, který splňoval naše naděje. Všichni si spolu s jeho rodinou s bolestí uvědomujeme neodvolatelné rozloučení.

Dnes nás ještě napadá otázka „proč“? Proč se to muselo stát? Smysl smrti nám zůstává skrytý. Vy, vážená paní Valtrová, přijímáte tuto skutečnost zatím jen v obrysech. Celý rozsah neštěstí si uvědomíte až později, až pomine neklid těchto dnů a navrátí se všední dny. Také my, jeho kolegové a přátelé, si teprve v příštích dnech a týdnech uvědomíme co pro nás tato ztráta znamená, až naše pracovní dny nebudou začínat jeho veselostí a bezprostředností. Znali jsme Michala jako činorodého a vše dobře plánujícího spolupracovníka. Někoho až trochu provokoval právě svou angažovaností. Jeho cílevědomost někdo pokládal za egoistické úsilí, ale on nikdy nechtěl uskutečňovat své plány na úkor jiných. Většina z nás v něm viděla přátelského, otevřeného kolegu, připraveného kdykoli pomoci.

Poznal jsem Michala Valtra jako člověka loajálního ke svému podniku. V žádném případě se však nevzdal své pravdymilov-

nosti. Nikdy nebyl podlézavý, naopak, svou přímostí si spíše někoho občas zneřádelil. Chybné interpretace čestného a přímého jednání jsou vždy možné. Zároveň mu však tyto charakterové rysy získaly na pracovišti mnoho přátel. Patřím mezi ně i já a dlužím mu dík za mnoho pěkných rozhovorů. Budu na něj proto vždy rád vzpomínat.

Obracím se ještě jednou na vás, vážená paní Valtrová, abych poskytl důkaz kousku naší vděčnosti, o které jsem právě hovořil. Rádi bychom vám ze strany našeho podniku nabídli každou pomoc, která by vás pomohla zbavit vašich momentálních starostí. Myslím, že jsme to i vašemu manželovi dlužní. Není to jen formální nabídka, vezměte mě, prosím, kdykoli za slovo.

Tím se loučím s naším kolegou a vaším manželem a otcem vašich dětí.

Smuteční projev představeného k úmrtí staršího spolupracovníka

Loučíme se s naším dlouholetým spolupracovníkem, naším kolegou a dobrým přítelem, Vladislavem H.

Loučení je vždy bolestné, obzvláště však bolí rozloučení navždy. Musíme-li říci posledně sbohem člověku, který nám byl po mnoho let blízký jako člověk, kolega i přítel, pak je to mimořádně hořké.

Během těch dvaceti let, co Vladislav H. působil v naší firmě, mnozí využívali jeho pomoci a rad. Byl skoro živá instituce. Kdo by se ho netázal na radu, nebo se mu alespoň nesvěřil se svými problémy? Pro každého měl otevřené dveře, vždy uměl poradit i prakticky pomoci. Uměl naslouchat — v tom byla jeho síla.

Když Vladislav H. seděl a pozorně naslouchal druhému, tak už to byla určitá pomoc. Ale on uměl poradit i utěšit.

Při svém pracovním zařazení přicházel často s konkrétními návrhy a nejednou podstatně přispěl ke zlepšení pracovního klimatu. Za to, milá paní H., dlužíme vašemu muži dík. Dík, který už mu nemůžeme vyslovit.

Ale také vám dlužím dík. V průběhu let jste se často musela obejít bez svého manžela, když musel naléhavě vyřizovat důležité záležitosti podniku mimo naše město. A vy jste to dělala

bez námitek, to každá žena neumí. A všichni jsme proto věděli, že Vladislav má dobrý domov a ženu, která mu rozumí a podporuje ho.

Vy a vaše rodina jste těžce postiženi smrtí vašeho muže. V takových okamžicích se mohou vynořit pochybnosti o smyslu všeho konání a dostaví se otázka: je vůbec naše pracovní nasazení přiměřené? Je a bylo všechno tak naléhavé a důležité i tváří v tvář smrti? Je časté odloučení od rodiny pro práci pro firmu srovnatelné s tím, které nás čeká až do doby, kdy nás spojí dohromady věčnost?

Náš život je dar, svěřené zboží, s nímž máme zacházet obezřetně. Ale k životu také patří dar svědomitosti, spolehlivosti a úsilí, se kterými přistupujeme k práci. A kdo tohle věděl a zazil lépe, než Vladislav H.?

Bude těžké zaplnit mezeru, která vznikla jeho odchodem z podniku. Ale o kolik je těžší ztráta vaše, milá paní H?

Dnes se loučíme s člověkem, který byl přítelem mnohým z nás. Ať odpočívá v pokoji!

Kolegové se loučí se spolupracovníci

Milý pane Hofmane!

Vy a celá vaše rodina jste utrpěli velkou ztrátu. Musíte se rozloučit se svou ženou a matkou vašeho dítěte. Zůstanete s dcerou sami. Od nynějška musíte na sebe vzít starost o domácnost i výchovu své dcery. Vaše Michaela je sice rozumná, třináctiletá dívka, která již mnohé práce zastane sama a navíc, jak jsem slyšel, stojí v pozadí její babička jako poslední záchrana. Přesto však život bez ženy a matky nebude pro nikoho z vás lehký.

Náš podnik, hlavně právní oddělení, ztrácí smrtí vaší paní věrnou, pilnou a schopnou sílu. Pracovala u nás osm roků, během nichž dohlížela spolu s ostatními kolegyněmi a kolegy na naše právní záležitosti. Na „naši“ paní Hofmanovou bylo vždy spolehnutí.

Je pravda, že jsme byli na ukončení jejího života připraveni. Věděli jsme, že už neexistuje žádná další léčba. Zpočátku jsme

spolu s ní doufali, že všechno dopadne dobře, ale záhy se ukázalo, že naděje je jen velmi nepatrná. A přesto, když ten den nastal, nastal pro všechny příliš brzy. Rádi bychom jako útěchu řekli, že čas zhojí všechny, i ty největší rány. Ale ve skutečnosti tomu tak vždy není. Některé rány se nezahojí, jen zajizví a bolest přetrvává. Člověk se však nesmí touto bolestí nechat přemoci. Život jde dál a žádá si nás. Také vy na sebe budete muset vzít větší povinnosti a starat se o sebe i svou dceru. A navíc jí ještě nahradit matku. Buďte jí přes všechnu svou bolest chápajícím otcem. Přejeme vám k tomu sílu a nabízíme svou pomoc, pokud ji budete někdy potřebovat. Svou dceru, která pochopitelně nechtěla dnes přijít, pozdravujte a řekněte jí, že na její maminku budeme vděčně a dlouho vzpomínat.

Smuteční projev nad oběťmi katastrofy

Milí pozůstalí a truchlíci!

V této hodině nás spojuje bolest a hluboká účast. Každý, kdo se tu ujal slova, mluví se zraněným srdcem, chce uctít mrtvé, projevit soucit a poskytnout útěchu. Avšak příliš mnoho partnerů, rodičů a dětí ztratilo své nejdražší; každý prožil ty poslední minuty jinak, strašnou zprávu o neštěstí se dověděl jiným způsobem a jinak nese tu hroznou tíhu bolesti. Kdo to může posoudit a nalézt pro každého ta správná slova?

Všechny nás napadá otázka: „Proč?“. Byla to vyšší moc, lidské selhání, nešťastná náhoda? Kdo zná odpověď, kterou by mohli přijmout všichni? Nevím. Ale cítím s vámi, truchlím s vámi; nikdo ovšem nemůže vrátit to, co jste ztratili.

Vám, kteří jste se zde shromáždili v nejhlubším žalu svého života, náleží naše nejhlubší soustrast.

Těm, kteří se stali oběťmi této katastrofy a nejsou již mezi námi, děkuji jménem ... za jejich činnost, za čas, který strávili mezi námi. Všichni za sebou zanechali stopy a žijí skrze ně ve vzpomínkách mnoha lidí dál. Budou-li pozůstalí potřebovat a přát si naši pomoc, budeme jejich materiální nároky v rámci našich možností prosazovat a plnit lidská očekávání.

Žal otevírá srdce a zavazuje, žal staví mosty mezi lidmi, dává světlo temným hodinám a smutku lidský smysl.

Proslovy při obchodních a pracovních příležitostech

Proslov obchodního ředitele k podnikovému jubileu

Milé spolupracovnice a spolupracovníci!

Všichni dnes chceme společně především slavit, ne pronášet dlouhé proslovy — v tom jsme jistě zajedno. Přesto však bych se chtěl trochu ohlédnout zpět a říci několik úvodních slov. Myslím, že je to vhodné, třeba jenom pro zachování tradice.

Na té dlouhé cestě v posledních 25 letech jsme my i naši předchůdci museli rozvíjet i uskutečňovat stále nové plány a představy — dnes tomu říkáme „být kreativní“. Z roku na rok jsme přenášeli své zkušenosti a snažili se zlepšovat služby.

V posledním desetiletí je naše hospodaření pod šťastnou (někdy ale i nešťastnou) hvězdou filozofie a kultury podnikání, koncepčnosti a boje za vlastní identitu. Všichni víme, že to nebyly jen hody a skvělé úspěchy, ale to nic nemění na tom, že základní podnikatelská myšlenka byla dobrá a přinesla podniku řadu úspěchů.

Co vlastně tvoří tuto identitu — to co je nezaměnitelnou charakteristikou každého podniku? Snad dopisní papír? Velikost a barvy světelné reklamy? Rozsah a formy reklamy, nebo reprezentativní zařízení kanceláří a výstavních místností? Jistě, toto všechno i jiné vnější známky k tomu samozřejmě patří, ale jsou to stále jen známé módní trendy a triky. Ve skutečnosti to, co je nejdůležitější pro vytváření stylu a úrovně podnikání jsou především zaměstnanci, pracovníci a pracovnice na všech úsecích — naše sekretářky, programátoři, odborníci na úpravu textů a literaturu, referenti pro styk s veřejností, korespondentky a personální vedení. A samozřejmě i oba obchodní ředitelé — pan Novák a já.

Věřte mi, že to neříkám jen proto, že to dobře zní. Ne, míním tím velmi konkrétní postoj a chování všech, kteří s námi spolupracují. Naštěstí pro náš podnik se u nás objevují ve stále větší míře vlastnosti, jako

- solidní odborné znalosti
- spolehlivost

— čestnost

— smysl pro spolupráci a přátelství

Chcete-li, mohu použít místo těchto výrazů jiné, které dnes znějí moderněji:

— kompetentnost

— férovost

— kooperativnost

a sociální přitažlivost

Jednou mi řekl jeden filozof: “Mám-li příležitost sedět 20 minut v šéfově předpokoji, stačím si udělat poměrně dobrý obrázek o „tváři“ firmy“. A to je přesně to, co chci říci: všichni zaměstnanci se podílí na vytváření stylu firmy, každý svým způsobem, ať už si je toho vědom nebo ne.

Každý náš zákazník či pracovník jiné firmy ví, že bude ochotně obsloužen, i když je na pracovišti zrovna trochu „dušno“, nebo příčina k jednání není právě příjemná. Každý ví, že u nás neexistují žádné triky nebo protekcionářství, ale otevřenost a ochota jednat.

Právě toto já pokládám za kulturu podnikání, nikoli vnější, nápadnější faktory, o nichž jsem již mluvil. Za tuto kulturu práce a podnikání musejí vedoucí podniku ručit a být zároveň příkladem. Jenomže sami by tento stav a důvěryhodnost podniku udržet nemohli — k tomu musí mít za sebou spolehlivé pracovníky na všech úrovních.

A že se to v uplynulých 25 letech přes různé potíže vcelku podařilo, to je vaše zásluha a já vám za to upřímně děkuji.

Projev druhého obchodního ředitele k podnikovému jubileu

Vážené spolupracovnice a spolupracovníci!

Můj vážený kolega již podle mého mínění jasně vyslovil některé důležité poznámky ke kultuře našeho podnikání a vyzdvihl některé významné znaky naší práce. Jsem si jist, že právě jim můžeme děkovat za náš trvalý úspěch.

Dovolte mi připojit několik poznámek, kterými bych doplnil, co ještě v podstatné míře přispělo k našim dlouhodobě

dobrym výsledkům. Mám na mysli to, čemu se dříve říkalo „vývoj nových nápadů“ a dnes to nazýváme „kreativitou“. Někteří z vás totiž určitě nevědí, jak to v naší firmě s rozvíjením nových myšlenek a nápadů začalo a pokračovalo. Dovolte mi proto, abych se i já ohlédl zpět do minulosti a vrátil se k některým rozhodujícím okamžikům.

Zakladatel této společnosti s ručením omezeným, této firmy pro práci s textem v širším slova smyslu, předvídal, že k přesvědčivé kultuře podnikání bude stále více a více patřit i způsob a sloh obchodní korespondence. Způsobem, jakým se vedla korespondence ještě v polovině padesátých let, nebylo nadále možné pokračovat. Byl to způsob naprosto neracionální, a již pouhý sloh obchodní korespondence, pocházející snad ještě z minulého století, vypadal ve srovnání s moderními nabídkami našich služeb skoro jako špatný vtíp.

Tak vlastně došlo k založení naší firmy. Tři základní pilíře, na nichž zakladatel firmy stavěl, jsou: pořádání seminářů o korespondenci, provádění textového programování a vypracování odborné literatury.

Programování textů bylo nerozlučně spjato s technickými novinkami a naznačovalo jak musí všechno dále pokračovat. Jen pomyslete na vývoj techniky psaní od mechanických psacích strojů k elektronickým psacím strojům s vlastní pamětí, od automatů s děrovacími pásky až k dnešním počítačům. Vzpomeňte si na stále zlepšování, miniaturizaci a rozšiřování diktafonů a na stále lepší telekomunikaci.

Zakladateli naší firmy bylo velmi brzy jasné, že ti, kdo ke své práci používají především text, nebudou moci trvale ovládat stále se rozšiřující práci s textem tak dobře, jako poradenská firma zabývající se právě tímto problémem. Proto se rychle rozhodl získat odborníka na organizaci a kancelářskou techniku. Odborník, kterého si tenkrát pro svou firmu vybral však nechtěl do firmy vstoupit, protože měl velmi dobré postavení a před sebou slibnou kariéru ve známém úvěrním ústavu.

Teď budu nutně trochu osobní: neumíte si představit, s jakou přátelskou, ale neúnavnou tvrdošijností prosazoval můj nynější partner můj nástup do své firmy. Každý týden mi nejméně jednou telefonoval, hovořil se mnou o odborných záležitostech a každý telefonát končil stejnými slovy: „...tak kdy už k nám konečně nastoupíte?...“. Co jsem proti tomu nakonec mohl dělat?

A tak byl položen základní kámen k vývoji našeho skromného podnikání, dnes velmi žádané firmy pro textovou a technickou kancelářskou komunikaci — samozřejmě s vaší pomocí.

Musím se čestně přiznat, že jsem nejednou na své rozhodnutí dost žehral, protože málokde by se mně stavělo do cesty tolik překážek a úskalí jako tady. Ale jistě jste si všimli, že doopravdy jsem toho kroku nikdy nelitoval.

Z maličké kanceláře s několika lidičkami vyrostla pěkná firma přibližně se čtyřiceti zaměstnanci, kteří se ještě nikdy nemuseli bát o práci — spíše jí často měli víc než dostatek.

V tom je přece zajedno vedení i všichni zaměstnanci: od mého vstupu do firmy obsahuje každá pracovní smlouva, tedy i smlouvy našeho podniku, odstavec, který zavazuje k tomu, že část pracovní doby je pravidelně věnována dalšímu osobnímu sebevzdělávání. Tím je zároveň omezena celková pracovní doba. Takže kreativita zde byla již před čtvrt stoletím, i když jsme toto slovo tehdy nepoužívali.

Tak a teď již dost historek a povídání o tradici a historii. Dovolme si konečně jednou opravdu se radovat z výsledků naší společné práce. Začneme nepřiliš skromnou večeří a budeme pokračovat zábavou, kterou připravil náš slavnostní výbor — především tancem ... udělejme si z našeho jubilea opravdu příjemnou zábavu!

Blahopřejný proslov při výročí otevření restaurace

Dámy a pánové!

Jako dlouholetý host tohoto domu bych chtěla při malé oslavě desátého výročí této restaurace říci několik slov její majitelce:

Vážená a milá paní B.!

Jak ten čas rychle utíká! Pamatuji se ještě docela přesně na oznámení v novinách s nadpisem „Otevíráme novou restauraci“. Váš podnik nabízel „dokonalou pohostinnost v kultivovaném prostředí a příjemné atmosféře“. Říkala jsem si tehdy: „To je ale odvaha, otvírat v našem regionu restauraci takové úrovně“. Každý přece ví, že zde všichni dávají přednost spíše jednoduchému venkovskému jídlu. A také všichni víme, že zde

velmi dobře prosperují jídelny typu „fast food“ — restaurace s rychlým občerstvením se svými smaženými pochoutkami. Říkala jsem si tehdy, že ta odvážná paní tady nemůže uspět, nemůže se jí přece podařit odnaučit nás naše jídelní návyky a zlovyky. „Fastfoodová“ generace je přece na postupu.

Vy jste, vážená paní, nabízela kompletní menu. Již to slovo „menu“ se rozplývá na jazyku. Jídlo o několika chodech, které zabere spoustu času a také není za nějakých dvacet korun, jako párek v rohlíku nebo uzenka u stánku.

Kromě toho jste žádala o rezervaci míst. „Můj bože“, říkala jsem si, „kdo se tady bude předem napevno rozhodovat! Tady jsou lidé ve svém rozhodování spontánní, zvláště když jde o jídlo“. No, ale moje zvědavost mně nedala a musela jsem to zkusit. Takže již asi týden po otevření jsem si pro sebe a svého manžela u vás rezervovala dvě místa na sobotní večer. Musím přiznat, že jsem byla dost skeptická, ale už váš příjemný hlas v telefonu a vaše poděkování za objednávku mě uvedlo do dobré nálady — dá se říci, že skoro proti mé vůli. Den před tímto „experimentem“, jak jsem to sama nazvala, jsem šla ke kadeřnici a na večeri jsem se oblékla do nového kostýmu — prostě jsem se „udělala hezká“. Najednou jsem měla pocit, jako bych po dlouhé době zase měla romantické dostaveníčko se svým manželem. I můj muž se mou náladou nakazil, takže jsme v báječné náladě a plni očekávání vyrazili.

A nebyli jsme ani trochu zklamání! Právě naopak. Vaše restaurace se svým dokonalým sladěním barev šířila jakousi soukromou, pěstěnou atmosféru. Se svými zářícími kachlovými kamny a jednoduchými dřevěnými skříněmi z přírodního dřeva připomínala půvabné restaurace na francouzském venkově.

A to menu! Vzpomínáte si? Pomáhala jste nám tenkrát při výběru jídel a doporučila vhodné víno. A tak jsme se postupně učili znát různé chuťovky před předkrmem a rychle a bez námahy jsme se seznámili s pojmy jako „carpaccio“, „ratatouille“, „crepes bretonnes“, „tiramisu“, ovocný šerbet a jejich kulinařskou hodnotou. V době mezi jednotlivými chody jsme zažili pohodové chvíle, kdy jsme si mohli zcela uvolněně povídat o všem možném, plni radostného očekávání dalšího chodu.

Myslím, že mohu říci, že jste to na začátku vůbec neměla lehké, ale chvála od úst k ústům udělala své, a tak jste si již v poměrně krátké době stačila vybudovat solidní kádr stálých hostů. Mezitím jsme si my s manželem, svými přáteli a ob-

chodními partnery u vás mnohokrát pochutnávali na vaší výtečné kuchyni a prožili u vás večery, na které se nezapomíná. Byly to zářivé zastávky v dnešním uspěchaném, pádicím čase. Tím, že jste otevřela svou restauraci, jste nám, milá a vážená paní B., přinesla kousek nové životní hodnoty a kultury i vítanou změnu do našeho životního stereotypu. Chtěla bych vám za to upřímně poděkovat, a prosím, abyste přijala tuto kytici nejen jako výraz díků, ale především jako přání všeho nejlepšího a mnoha dalších úspěchů v podnikání i v celém vašem životě!

Děkovný proslov majitelky restaurace

Milí hosté!

Děkuji vám především za věrnost, kterou jste mi v průběhu těchto deseti let osvědčili. A také za ty krásné a cenné dárky, které jste mně a mému „mužstvu“ přinesli k desetiletému výročí. A konečně i za krásnou a milou řeč paní R., která mě skutečně dojala. Těší mě, že naše námaha není marná, a především, že jsme celá ta léta dokázali vyhovět vašim nárokům. Byli jste hosty, kteří byli postaveni před nově otevřený podnik, který jste přijali bez předsudků a při nejrůznějších příležitostech jste to osvědčili svými otázkami a přijímáním našich dobře míněných rad.

Pokud se nám opravdu podařilo — a roztomilý proslov paní R. tak přesvědčivě vyzníval — udělat z naší restaurace oázu zvýšené životní kvality, posiluje mě to v mé snaze pokračovat v nastoupené cestě a překvapovat vás v naší kuchyni stále něčím novým a zajímavým. Ještě jednou vřelé díky, a prosím — poslužte si — naše studené buffet je vám k službám. Přeji vám dobrou chuť.

Proslov k 25. výročí zaměstnání

Milý pane Novotný!
Vážené dámy a pánové!

Sešli jsme se zde ve velkém počtu abychom oslavili 25. výročí práce kolegy Novotného v naší pojišťovně.

Vy, kolego Novotný, jste znám jako skutečný labužník, který se sám s oblibou ohání vařečkou a vyrábí báječné pochoutky pro své přátele a známé. Co je tedy vhodnějšího, než servírovat tomuto shromáždění na oslavu vašeho čtvrtstoletého pobytu u nás skutečnou lahůdku.

Přišel jste k nám 1. července 1974 a začal se zaučovat v nabízení pojistek. Po velmi úspěšném zakončení zaučovací doby následovalo zasloužené definitivní přijetí do oddělení pojištění proti požáru.

Navíc jste po třech letech praxe zjistil, že máte na víc, a že vás práce v oddělení podniku plně neuspokojuje. Vystudoval jste tedy počátkem osmdesátých let za podpory našeho ústavu obor pojištění matematiky.

A pak se ukázalo, jak může studium udělat ze zaměstnance pěknou „škodnou“! Vedl jste tehdy velice intenzivní pohovory se šéfem našeho oddělení věcných škod, panem Millerem. A i když vám tenkrát zřetelně objasnil všechny záporny, které jsou spojeny s vaším přeškolením, pevně jste trval na svém rozhodnutí změnit své působení.

Náš pan Miller se v této věci od samého počátku ukázal jako výtečný psycholog. Hned od počátku poznal, že pokusí-li se vám něco vymlouvat, budete neústupně trvat na svém. A právě o tuto neústupnost šlo, protože ta vás přímo předurčovala k práci na oddělení věcných škod.

Dokázal jste se velmi rychle zapracovat do složité problematiky regulování věcných škod. Vzhledem k tomu, že jste při jejich vyřizování měl rovněž na paměti zájmy našich zákazníků, získal jste velmi rychle vynikající pověst i mimo rámec našeho podniku. Početní „vyslanci“ našich klientů na tomto shromáždění jsou toho výmluvným svědectvím. Odborné zpracování věcných škod však našlo ohlas i v našich vlastních řadách, takže vaší kariéře nestálo nic v cestě. Váš další postup byl již jen logickým vyústěním: začátkem roku 89 jste dostal

plnou moc k obchodování a právě o 3 roky později jste se stal vedoucím oddělení — prokuristou.

Kromě kompetentní práce v oddělení věcných škod jste si rovněž získal nemalé zásluhy o výchovu nových kádrů. Počet těch, kteří pracovali pod vaší „knutou“, a kteří již sami udělali slušnou kariéru, tvoří snad již celou legii!

Chtě nechtě musí člověk uvažovat, jak to vlastně děláte, že máte takové úspěchy na pedagogickém poli. Částečným vysvětlením snad může být skutečnost, že jste získal určité zkušenosti od své paní, která je učitelkou. Rozhodující je asi to, že jste nikdy nelpěl jen na předepsané látce, ale nechával jste dostatek místa pro celkový pohled. Vaše rozsáhlé znalosti o problematice vedení podniku i vedení oddělení věcných škod vám při tom byly jistě k nemalému užítku. Nepředával jste jen odborné vědomosti, ale ukazoval jste našemu dorostu život, jaký opravdu je.

Vaše láska k téměř až puntíčkářské přesnosti je jedním z důvodů, že občas jako amatérský kuchař zkoušíte vlastní recepty. Ale někdy jste snad někomu přece jen přesolil polévku, protože to se občas jistě stane i zkušenému „chef de cuisine“.

Jeden zákazník žádal náhradu škody za ohněm poškozený, velmi drahý svetr. Vám se ale, drahý pane Novotný, jeho líčení spontánního vzplanutí svetru nelíbilo, protože podle svých vlastních vědomostí víte, že vlna není tak snadno hořlavá. Zákazník však navzdory vaší již zmíněné neústupnosti trval na svém. Byl dokonce ochoten přinést vzorek té vlny na oddělení věcných škod, což jste ochotně přijal.

K překvapení všech přítomných začal tento svetr s vlněnou pečeti okamžitě hořet. „Vlna“ totiž zřejmě pocházela z „ovečky“ vypěstované za výrazné spoluúčasti chemického průmyslu. Škoda pak byla ihned opravena a vyřízena ke spokojenosti klienta.

Při tak velké angažovanosti v povolání je těžko uvěřitelné, že najdete ještě čas i na své koníčky. Ovšem s profesionálním managementem se vám to skutečně daří. Dovolte tedy, abych se o vašich koníčcích trochu zmínil a dokreslil tak celkový obraz vaší osobnosti.

Rád rybaříte a přitom skvěle využíváte své znalosti latiny. Až dosud se vám málokdy přihodilo, že byste s pomocí latiny něco neulovil, nebo ulovil jen tak něco malého! Ale když se vám podaří opravdu velký úlovek, pak se můžeme všichni těšit — vaše kuchařské umění se právě tady skvěle uplatňuje.

Vodní sporty patří vůbec k vašim koníčkům. Kromě rybaření také rád plachtíte. Jednou prý jste na palubě své plachetnice odpálil raketu. Nešlo prý však o projev nadšení nad vlastním plachtařským uměním, ale o signál nouze, když vaše loď uvízla na pobřeží. Ale je známo, že pořádného námořníka jen tak něco neodstraší, proto ani tato příhoda se nijak nedotkla vašeho nadšení pro plachtaření. Možná že se právě proto tak ve volném čase orientujete na vodu, abyste kompenzoval svou „požární chorobu z povolání“?

Milý pane Novotný, myslím, že už jsem toho namluvil dost, proto raději přejdeme k nenucené zábavě a v neposlední řadě i ke kulinařským požitkům, které jste pro nás připravil.

Jen mi ještě dovolu, abych vám jménem představenstva i jménem svým upřímně poděkoval za vaši skvělou práci a příkladné nasazení ve všech podnikových záležitostech v uplynulých 25 letech. Do budoucna vám přeji mnoho zdraví a štěstí i v soukromém životě, a vám i nám další úspěšnou a plodnou spolupráci.

Proslov člena představenstva k 40. pracovnímu výročí vedoucího oddělení

Vážený pane Čermáku, dámy a pánové!

Jsem rád, že jsme se zde všichni tak sešli, abychom vzdali hold našemu spolupracovníkovi, panu Čermákovi.

Pracujete zde, milý kolego a příteli, celých 40 let, a po celou tu dobu jste byl vždy ochoten zasáhnout tam, kde to bylo zapotřebí. Myslím, že nikdo to nemůže posoudit lépe než já, váš dlouholetý kolega. Vzpomínáte si ještě, jak jsme koncem padesátých let společně začínali budovat oddělení, kterému dnes stojíte v čele? Tenkrát si asi nikdo nepředstavoval, že jednou budeme tak velkým marketingovým oddělením, vybaveným dokonalou technikou. Svě tabulky a grafy jsme tenkrát pro svého šéfa kreslili barevnými tužkami, a k dispozici jsme měli jen jeden psací stroj s opotřebovanou páskou, takže jsme některá písmena museli na papír doslova „razit“. Byli jsme šťastní, když jsme své oddělení, které muselo zpracovávat

spoustu nejrůznějších teorií, mohli postupně technicky vybavovat. Spojovaly a rozčilovaly nás nejen nedostatky našeho vybavení, ale i kritiky a nespokojenost našich šéfů. Doufám, že to se dnes již značně změnilo. Nebo snad ne?

Naše cesty se potom rozdělily. Já jsem odešel do hlavního města a vy jste se musel starat o oddělení sám — tak jsme se navzájem ztratili z očí. Dnes mohu, když už jsem opět doma, usuzovat jen z vyprávění, jaký jste býval v plnění svých povinností, ve své nezdolné pílí, přímosti v jednání a poctivosti v obchodním jednání. Mám proto skutečnou radost, že vám dnes smím blahopřát a současně vyslovit i dík za celou firmu.

Bez vašeho osobního nasazení a pílě by jistě náš podnik nedosáhl takového ocenění a úspěchu v tuzemském i mezinárodním měřítku.

Chtěl bych přidat ještě několik osobních slov. V životě jste to neměl lehké — již v mládí jste musel opustit svou vlast, kterou jste miloval. Otec vám zemřel na zákeřnou chorobu ještě v době vašeho mládí a s maminkou jste si museli přivykat na nové prostředí. Teď žijete se svou paní v krásném bytě, a doufám, že tam najdete místočko pro malou upomínku na staré časy. Je to stará rytina — pohled na vaše rodné město — kterou vám od vedení podniku a všech zaměstnanců dávám jako dík za vynikající služby.

Než zakončím svou řeč, chtěl bych ještě poděkovat vaší paní. Byla to ona, která musela často čekat na svého manžela, jenž trávil čas na pracovišti mnohdy až dlouho do noci. S pochopením chápala vaši práci a měla o ni neličený zájem.

Přeji tedy vám oběma, abyste nám všem zůstali zachováni při dobrém zdraví ještě hodně let.

A nyní, dámy a pánové, pozdvihněme sklenky a připijme našemu jubilantovi na zdraví.

Proslov k 25. výročí práce vedoucího školícího střediska

Vážený pane Adámku!

Čtvrt století práce v podniku není dnes přímo vzácností, ale představuje to více než polovinu pracovního života. Celou tu dobu pracujete v oddělení pro doškolování zaměstnanců naše-

ho učňovského střediska, v oddělení, které posledních deset let vzkvétá pod vaším vedením. Když jste zde nastoupil, byly právě stanoveny nové směrnice pro výuku a vzdělávání, a začalo se hodně hovořit o právech učňů. Zato o vašich povinnostech nebyla skoro ani zmínka.

A tak jste další kroky na nové cestě musel učinit sám, nejen jako vyučující, ale i jako žák. Později jste základy dalšího vzdělávání v našem podniku nejen značně zlepšil, ale i uvedl do praxe. Kontakt s uční, kteří vám byli svěřeni, a se všemi, kteří se dále vzdělávali ve vašem oddělení, je díky vašemu otevřenému jednání mimořádně přátelský. Bez nadsázky lze říci, že máte opravdové pedagogické nadání a dokážete se pro „svou“ mládež ve všech směrech angažovat.

Vzpomínám si však, že přání vašich oveček přišlo jednou zatěžko i vám. Bylo to v období „otrhaných džínsů“ — vzpomínáte? V našem podniku služeb, kde chceme obsloužit i starší zákazníky, je takové oblečení opravdu málo vhodné. Při všem porozumění pro mládež zacházelo toto přání opravdu trochu daleko. Mnohokrát jste o tom se svými „mladými“ diskutoval, ale bylo jasné, že žádný kompromis nepřichází v úvahu. Tehdy jste jim nakonec řekl rázné „ne“ a stanovil pro oblékání téměř vojenské předpisy. A co bylo nejzajímavější — za nějaký čas nemohli tehdejší učni sami pochopit, proč se pro to tenkrát tak rozčílovali. To však už je dávno za námi.

Za to, že naši učni rychle rozpoznávají dobové trendy, patří dík především vám. Vy jim dokážete velmi rychle objasnit, že se nejen v naší firmě, ale v celém hospodářském systému nejlépe prosadí ten, kdo umí podávat dobrý výkon. Naše učně jste o tom zcela přesvědčil — a to není maličkost. Všechny nás těší, že jsme proto při závěrečných zkouškách tak vysoce oceňováni obchodní komorou. A za to vám patří dík jak vedení podniku, tak učňů samotných.

Dovolte mi teď, abych vám současně s poděkováním vedení závodu odevzdal také zvláštní dárek — tuto moderní kameru. Chtěli bychom tím splnit vaše dávné přání. Teď budete moci při společných cestách se svými žáky dělat ještě krásnější snímky než dosud. A jistě to ocení i náš podnikový časopis.

A teď, dámy a pánové, pozdvihneme sklenky a společně přijijeme na zdraví našeho milého kolegy, pana Adámka.

Proslov vedoucího organizace k narozeninám šéfa

Vážený a milý pane Beránku!

Není náhodou, že já, jako organizační vedoucí tohoto překrásného autosalonu, mám milou povinnost vám blahopřát. Rovněž není náhodný ten výraz „překrásný autosalon“.

Celý rok jsme v úzké spolupráci s naším architektem a našimi dodavateli stavěli, zařizovali a vybavovali nový „Autosalon Beránek“. Především vy sám jste ovšem měl pevnou vůli toto pěkné dílo nejen naplánovat, ale i dotáhnout do konce. Moje práce — organizační vedení — bylo od počátku úzce spojeno se všemi stavebními etapami, a proto jsem s vámi v posledním roce spolupracoval daleko úžeji než kdykoli předtím. A to je vlastně taková předehra k mé slavnostní řeči.

My všichni, kteří jsme se tohoto budování účastnili, máme radost z toho, že dokončení tak pěkného díla vyšlo právě na den vašich narozenin. Je to vlastně takový dárek k narozeninám. Musíme vám poděkovat za pracoviště, na kterém je radost pracovat a přejeme i vám v těchto nových, moderních prostorách mnoho spokojenosti, zdraví a stále tu šťastnou ruku, kterou jste až doposud v podnikání měl.

Všichni si musíme na moderní vymoženosti a vzhled nového pracoviště trochu zvykat, možná si někdo z nás i trochu nostalgicky vzpomene na „staré pracoviště“ a tu svou útulnou malinkou kancelář, ale klidně nám tu trochu nostalgie přejte, vždyť to vlastně byla doba, která nám umožnila vybudovat současný přepychový autosalon.

Jako jeden z nejstarších pamětníků tohoto závodu si snad mohu dovolit připomenout jednu příznivou okolnost, která rozhodujícím způsobem přispěla k trvalému úspěchu „Salonu Beránek“, a to, že základem nového vzestupu je především naše dobrá tradice. K tradičním prvkům, tak typickým právě pro náš podnik, patří skutečnost, o které se tak často zmiňují naši zákazníci: že v naší firmě jsou kromě jiného tak spokojeni i proto, že se stále setkávají se svými „starými“ zaměstnanci, na které si již zvykli, a kteří zůstávají dlouhá léta firmě věrní. „Šéfa vaší dílny znám již dobrých patnáct let“, řekl mi nedávno jeden zákazník, „a proto jsem si jist, že mi stejně jako dřív odvede na voze prvotřídní práci“.

Dovolte mi proto jednu otázku: „Proč je v této firmě tolik „starousedlíků“?“. Určitě to má něco společného s vedením, tedy právě s vámi, pane Beránku.

Děkujeme vám za ducha této firmy a dovolte nám, abychom svůj dík vyjádřili malým dárkem, který se jistě hodí k oslavě vašeho kulatého výročí. Doufáme, že pro vás bude radostným překvapením.

Do dalších let vám přejeme mnoho zdraví, sil a spokojenosti!

Proslov spolupracovníka k šéfovým padesátinám

Vážený pane řediteli,

rozhodli jsme se uspořádat na počest vašich padesátých narozenin malou oslavu a moji kolegové a kolegyně mě požádali, abych řekl několik slov úvodem. Musím přiznat, že se toho ujímám docela rád. Asi jsem byl vybrán hlavně proto, že jsem věkem právě mezi nejstarším a nejmladším pracovníkem našeho oddělení.

Nejprve bych chtěl říci jak jsme všichni rádi, že své jubileum prožíváte v plném zdraví a svěžesti. Je skvělé, že vás do dnešního dne netrápilo žádné závažnější onemocnění. Asi je to tím, že na rozdíl od mnohých z nás pro své zdraví něco děláte. Myslím na to, kolik kilometrů jste asi každé ráno naplavali v krytém bazénu nedaleko vašeho bydliště — to je přece výtečné povzbuzení pro tělo i ducha! Kromě toho — jak jsem se dozvěděl od vaší paní — jste často na společných procházkách „tankovali“ trochu toho kyslíku.

Své večery a většinou i víkendy však již mnoho let trávíte v zaměstnání. Až moc často zůstává vaše okno jako jediné v celém podniku osvětlené.

Nás všechny dnes nespojuje pouze upřímná radost, že můžeme váš slavný den oslavovat s vámi, ale také vděčnost za spoustu podnětů a pomoc, kterou jste každému z nás poskytoval při koncepci a řízení našeho pracoviště. Pokud opravdu o něco jde, nezáleží vám na nějaké té hodině práce navíc, kte-

rou musíte strávit u svého psacího stolu, abyste přišel na kloub problému, který nás zrovna trápí.

Samozřejmě i u nás platí rčení, že „život je boj“. Bez občasné kritické výměny názorů přece nejde nic kupředu. A tak se stává — jak sám dobře víte —, že někdo odchází z vaší pracovny pěkně rozčilený. Musím se přiznat, že já sám jsem nejednou od vás vyběhl dost rozezlený, a jen dobré vychování mi zabránilo dát hlasitý průchod svému rozhořčení. Ale byl tu vlastně ještě jiný důvod, který mne vždy rychle přivedl k rozumu: šlo přece o věc, na níž nám záleželo oběma stejně. Proto u nás vždy převládala ochota ke smíru nad hněvem. Vy sám jste dokázal na takové výměny názorů rychle zapomenout. Jinak bychom asi tady nebyli, abychom vám, milý pane řediteli, popřáli do budoucna mnoho úspěchů a tvůrčí síly.

Žádné narozeniny se nemohou obejít bez dáreků, tedy ani ty dnešní. A když vám dnes za nás všechny dávám tento dárek, dovoluji mi, abych také jménem nás všech poděkoval vaší paní. Bez její laskavé pomoci by se nám určitě nepodařilo něco takového vybrat. Uhodnete už, co se v tom dlouhém balíčku skrývá?

Ano, je to astronomický dalekohled, kterým dohlédnete daleko do vesmíru. Poslouží rozhledu, jímž jste dobře znám a pro nějž vám v naší firmě stačí pouhé oko. Protože každý, kdo měl s vámi co dělat, ví, že dokážete vidět věci v širokých souvislostech, přejeme vám, abyste měl upřímné potěšení z toho, až se vám ve vesmíru otevřou nové dimenze. A až se večer budete těšit z nových pohledů na hvězdnou oblohu, vzpomeňte si také na nás, malé pozemšťany.

Mnoho věcí je ještě ve hvězdách, proto vám do budoucna přejeme pevné zdraví a mnoho sil ke zvládání stále náročnějších úkolů, ale i dostatek času k procházkám s vaší paní. Dovolte nám, abychom se nyní radovali s vámi a ještě vám ze srdce popřáli mnoho štěstí a životní pohody.

Proslov při narozeninách kolegy

Milý kolego a příteli!

Přijmi od nás všech nejsrdečnější blahopřání k narozeninám. Přejeme ti zdraví a štěstí, příjemný pocit jistoty a mnoho zdaru v tvých plánech.

Ještě spoustu toho budeme muset společně udělat a všichni známe zákonitosti úspěchu. Vzájemná snášenlivost je nám asi vrozená, proto jsou všechny výhybky na dráze k našim společným úspěchům dobře nastavené. A vzhledem k tomu, že všichni patříme k „PR“ typu — to znamená, že jsme „pragmatictí realisté“, nehledíme tolik na květnatá slova, jako na činy a jejich důsledky: ty máš narozeniny, a my pijeme zardarmo na tvé zdraví!

Poděkování oslavence

Milí přátelé!

Mám velkou radost z toho, jak jsme vždy všichni zajedno v péči o zachovávání dobrých zvyklostí — například právě narozeninových oslav. Moc děkuji za dárek i za vaše přání a teď už tedy na zdraví a na dobrou zábavu!

Proslov vedoucího úřadu při představování nového přednosty oddělení

Milé spolupracovnice a spolupracovníci!

Představuji vám pana Cihelku, kterého mnozí z vás již nějaký čas znají. Všichni víte, že se ode dneška stává přednostou vašeho oddělení.

Vy, pane Cikánku, postupujete od zítřka na vyšší místo. Děkuji vám současně i jménem vedení úřadu za práci, kterou

jste na zdejším oddělení dosud vykonal. Při uvedení na nové pracoviště bude vaše práce ještě náležitě oceněna.

Pane Cihelko, vy jste se ve svém postavení opravdu velmi osvědčil, takže dnes již můžete převzít vedení oddělení. Některé speciální úkoly budou pro vás nové, stejně jako někteří kolegové, jejichž představeným a také rádcem a pomocníkem nyní budete. Zároveň pro všechny v tomto oddělení bude přinejmenším nový váš pracovní styl a způsob vedení. Nastává tedy období vzájemného přivykání a přizpůsobování. Přeji vám ve vašem novém postavení příjemnou práci a dobré pracovní výsledky.

I já mám samozřejmě svého představeného a byl bych velmi nerad, aby se mně s ním špatně spolupracovalo. Vůle k dobré spolupráci ovšem vychází i od něho.

Dámy a pánové, dělejte to, prosím, také tak, aby zde zůstalo to dobré a skutečně kolegiální pracovní prostředí, které prospívá nejen vaší práci a vašemu kolektivu, ale i občanům, kteří se na náš úřad obracejí.

Proslov dosavadního vedoucího oddělení při předávání funkce

Vážený pane řediteli, vážený kolego a spolupracovníci!

V duchu jsem již u svých nových úkolů, ale srdcem jsem ještě stále s vámi — na svém dosavadním působišti. Je to tak: když člověk odchází, něco po sobě zanechává, a něco z toho co bylo si odnáší s sebou — hlavně své vzpomínky. Ty mu stále zůstávají. Myslím si, že převažují ty lepší, a proto vám upřímně děkuji za léta spolupráce, za všechno to hezké, ale i obtížné, tak, jak to každodenní práce přináší. Myslím, že jsme společně vždy všechno dobře zvládli.

Ve skutečnosti se vlastně ani tak moc neloučíme — všichni zůstáváme na jedné lodi, vedené osvědčeným kapitánem, a naše cesty se budou i nadále setkávat. Lidské ani služební vztahy pouhou změnou pracoviště nekončí.

Milý kolego Cihelko, odevzdávám vám dobře fungující oddělení a přeji vám při práci s mým dosavadním „mužstvem“ šťastnou ruku. Jsou to vesměs dobře motivovaní hráči, ne vždy příliš poddajní, ale vždy spolehliví a angažovaní.

Ve všem, co budete v začátcích své práce potřebovat, vám budu kdykoli a ochotně nápomocen.

Proslov úředníka nastupujícího do nové funkce

Vážený pane řediteli, vážení kolegové a kolegyně!

Pane řediteli, děkuji vám i představenstvu za tento nový úkol, který však budu moci zvládnout jen za přispění všech svých spolupracovníků. Způsob mého vedení bude, jak doufám, vyloženě kooperativní. Novým — i odlišným — návrhům a námitkám vždy pečlivě naslouchám. Pokud je nutno abych kritizoval, snažím se, aby má kritika byla konstruktivní, konkrétní a kolegiální.

Vám, vážený kolego Cikánku, děkuji za vzácnou ochotu poradit a pomoci při mých prvních krocích na novém pracovišti. Nemohu vám to, bohužel, oplatit stejným způsobem, ale doufám, že i vy budete mít ve svém novém postavení tak velkorysého předchůdce jako mám já. K zítřejšímu dni vám přeji dobrý start!

Milé kolegyně a kolegové, těším se na dobrou, cílevědomou a na výsledky zaměřenou práci v ovzduší vzájemné důvěry. V příštích dnech si stanovíme termín seznamovacího posezení, jak bývá v tomto úřadu neoficiálním, ale osvědčeným zvykem.

Přivítání kolegy, který se po delší nemoci vrací opět do práce

Milý Jirko!

Nediv se, že tu stojíme s velkým balíkem plným vitaminů. Tenhle dárkový koš naplněný samými dobrotami, které ti, jak aspoň doufáme, přijdou k chuti, má být symbolem, jak moc si přejeme, aby ses co nejrychleji zotavil. Z toho nejhoršího jsi už celkem venku, ale prosím tě, nepřepínej se. Když to nejde, tak to nejde — tuhle devizu by sis měl do budoucna osvojit, a ne se zase do všeho hnát podle hesla „dělej rychle, musíš zemřít“. Takhle rozhodně zase nezačíněj, nejsi rotačka, která se nesmí zastavit. My totiž chceme, abys zůstal raději naším dobrým duchem, než abychom tě museli navštěvovat v nemocnici.

Tak se, prosím tě, šetři nejen ke svému, ale i k našemu užítku alespoň prvních pár týdnů. Je nám totiž jasné, že časem začneš stejně „zařezávat“, jako bys chtěl být mistrem světa.

Tedy ještě jednou: vítáme tě mezi námi a jsme moc a moc rádi, že jsi zase tady!

Proslov šéfové na rozloučenou se spolupracovníci

Naše milá paní Dlabačová!

Sešli jsme se na této naší malé slavnosti, abychom se s vámi důstojně rozloučili. Opravdu si vás velmi vážíme a loučíme se neradi, protože nám budete skutečně chybět.

Začínala jste v našem podniku, jak se říká, „od píky“ a z učednice jste to dotáhla až na mistrovou. Vaše laskavost a pochopení pro všechny ostatní jsou již příslovecné. Všichni u vás měli dveře otevřené, a vždycky u vás se svými problémy došli sluchu. Oceňovali to i naši zákazníci, kteří byli velice spokojeni s tím, že od vás dostanou vždy zasvěcenou radu.

Všichni víme, že jste v našem podniku opravdovou osobností, která rozhodujícím způsobem příznivě ovlivňovala prostředí. Nikdy jste neměla obavy z přílivu čerstvého vzduchu a zavá-

dění různých novinek. Je pravda, že se to vždy neobešlo bez připomínek, ale výsledky dávaly obvykle za pravdu vám. Proto vám také všichni říkali „šéfová všech šéfů“! Zřejmě je k tomu vedlo vaše heslo: „všechno záleží na lidech“, které jste uplatňovala především sama a stala se tak přímo zosobněným principem vedení. Všem jste byla příkladem v tom, jak má vypadat skutečná služba zákazníkům.

To, že jste se rozhodla osamostatnit, je logickým důsledkem těchto vašich vlastností. My — všichni do jednoho — jsme přesvědčeni, že budete mít v podnikání úspěch a přejeme vám k tomu mnoho štěstí. Držíme vám palce, a protože žijete podle hesla „nic není uděláno tak dobře, aby to nemohlo být uděláno ještě lépe“, jistě se vám bude všechno dařit. Děkujeme vám za všechno a dovoluňte mně zdůraznit, jak moc jste se zasloužila o rozkvět našeho podniku!

Proslov spolupracovníka při přeložení představeného na nové místo

Vážený pane řediteli!

Představenstvo podniku se rozhodlo svěřit vašemu vedení celé prodejní oddělení, a tak před vámi stojí velký úkol: dodat odbytu nové podněty a pozvednout stagnující obrát naší firmy. Není to malý úkol, a my s vámi sdílíme radost, že je vaše práce tak oceňována. Kolegové mě požádali, abych zcela jasně vyjádřil náš společný názor: tentokrát skutečně vybralo vedení podniku toho pravého. Těší nás to tím více, že všichni víme s jakým nasazením pro firmu pracujete. Budování strategie odbytu věnujete svůj čas i na úkor vlastní rodiny, a to by dokázal skutečně jen málokdo. A úspěch se pochopitelně dostavil. Všichni víme, že v posledních deseti letech došlo k devadesáti procentnímu nárůstu odbytu.

Nepatrná zásluha za tento úspěch patří přirozeně i nám. Naše oddělení nepracovalo tak docela špatně. Je pravda, že nebylo zrovna snadné splnit hned napoprvé všechny vaše požadavky. Někdy nás dokonce puntičkářství našeho šéfa dost roz-

čilovalo, ale společný zájem nás zase vždycky spojil. A navíc mnoho dokázala urovnat i vaše schopnost uznat vlastní chybu.

Zpočátku to asi nebudete mít v novém postavení právě snadné. Stínem úspěchu je totiž závist. Se svou houževnatostí a pracovním nasazením to však zcela určitě zvládnete!

Nám zase nezbude, než se smířit s tím, že se bez vašeho vedení musíme obejít. Nakonec — změna je život. Staré latinské přísloví říká „*variatio delectat*“ (změna potěší). Vám, milý pane řediteli, přejeme, aby tato změna přinesla jen dobré a upřímně vás prosíme: nezapomeňte na nás! Přejeme vám ještě jednou všechno nejlepší a zůstaňte naším přítelem!

Proslov představeného při odchodu zaměstnance do důchodu

Milý pane Fialko, dámy a pánové!

Buďte všichni srdečně vítáni na této malé slavnosti, konané na rozloučenou s naším kolegou. Obracím se k vám, milý pane Fialko, tak trochu se zármutkem, protože vy — náš milý kolega a přítel — nás opouštíte, abyste odešel do plně zaslouženého důchodu. Při této dost mimořádné příležitosti jsme požádali vaši paní, aby se této naší malé oslavy také účastnila.

Vážená paní, velmi nás těší, že jste naše pozvání přijala, a že spolu se svým manželem s námi strávíte tento večer. Musíme i vám za mnohé poděkovat a pokusit se něco napravit, pokud je to vůbec možné. Během těch dlouhých let, které u nás váš manžel pracoval, bývala jste doma sama s dětmi, často jste museli bez manžela a tatínka i večeřet, zatímco váš muž byl ještě v práci. A nejednou to byly i celé víkendy, které jste museli trávit bez otce. A proto patří poděkování v neposlední řadě i vám, vážená paní!

A teď mi dovoluňte, abych se obrátil přímo na vás, příteli Fialko! Já vím, jak se na to „období třetího věku“, jak se dnes často říká, těšíte. Všichni známe tu spoustu vašich koníčků — fotografování, chalupu, zahrádku, vnoučata — budete potřebovat

spoustu času, abyste to všechno stihl. Marně se neříká, že člověk má právě v důchodu nejméně času; o vás to bude určitě platit také.

Budete nám chybět. Pro svůj teplý, lidský přístup a upřímnost vám lidé důvěřovali, a vážili si vás nejen kolegové na oddělení, ale i vaši nadřízení a celé vedení podniku. Však také doufáme, že se nám odchodem do důchodu zcela neodcizíte. Budete asi muset počítat s občasnými dotazy a prosbami, až se vašemu nástupci bude zdát něco nejasné. Zůstáváte pro nás důležitým pramenem vědomostí, z něhož bychom ještě nějakou dobu rádi čerpali.

Doufáme také, že vás potěší náš dárek na rozloučenou. Všichni o vás víme, že jedním z vašich nejmilejších koníčků je natáčení videokazet. Nejednu podnikovou oslavu se vám podařilo natočit na téměř profesionální úrovni, nejeden zahraniční zájezd máme dokumentován jen díky vám. Proto jsme se — po poradě s vaší paní — rozhodli pro tuto pěknou videokameru. Vaše paní nám poradila nejkvalitnější značku, po níž dávno toužíte. A tak doufáme, že vás potěší právě tento dárek od všech zaměstnanců našeho podniku, a že s ním zahájíte novou éru — natáčení prvních krůčků vašeho nejmenšího vnoučka.

A teď, dámy a pánové, připijeme na zdraví a dlouhé užívání zaslouženého důchodu našeho kolegy a přítele, Filipa Fialky.

Proslov spolupracovnice na rozloučenou se šéfem

Vážený pane Hlaváčku!

Co nejlépe říci na rozloučenou s vámi? Není to pro nás lehké loučení, a odvažuji se říci, že není lehké ani pro vás. Ale naštěstí neopouštíte potápějící se loď, ani nikdo z nás neopouští svět, a tak se domnívám, že bude nejlepší říci „na brzkou shledanou“.

Rozhodla jsem se dodržet staré řečnické pravidlo „postav se tak, aby tě mohl každý vidět, mluv hlasitě, aby tě každý mohl slyšet a nemluv moc dlouho, aby to všichni vydrželi“! To poslední tak úplně nepatřilo k vašim zásadám, ale my jsme vás stejně měli moc rádi a vydrželi jsme vaše projevy vždy docela dobře a bez újmy, už proto, že pod vaším vedením se

nám posledních patnáct let velmi dobře dařilo a všichni byli spokojeni.

Ty první dvě řečnické zásady jste i vy dodržoval a nepřehlédnutelně jste stál v ringu, když jste o něčem přesvědčoval své spolupracovníky nebo obchodní partnery a — pokud vím —, nikdy to nebylo podniku na škodu. Ani nedodržení třetí zásady v našem vzájemném styku, hlavně když jsme chtěli na jedné či druhé straně vybojovat palmu vítězství, nikdy nepoškodilo naše vzájemné vztahy. Vy jste se snadno trochu rozčílil, ale tím pro vás vždy celá záležitost skončila mnohem rychleji, než se postižený nebo postižená stačil vzpamatovat.

A co je mnohem důležitější: v těch uplynulých patnácti letech jsme se od vás mnohému naučili a zažili s vámi mnoho pěkných a nejednou i veselých chviliek.

Věřte, že nám to bude chybět, stejně jako naše úvahy vždy v pondělí ráno: „Nebude mít šéf zase „pondělní“ náladu?“ A pokud jste ji měl, všem se nám nádherně ulevilo, když se našemu společnému šarmu podařilo opět rozjasnit vaši tvář a zlepšit vaši náladu.

To vše už je ale za námi, a nám nezbývá, než upřímně poděkovat za dlouhou dobu báječné spolupráce. „Nikdo není nenahraditelný“ jste právě trochu příkře prohlásil. No, když myslíte... Ale nám budete přesto moc a moc chybět, to nám opravdu věřte!

Proslov odstupujícího vedoucího pracovníka na rozloučenou

Vážený pane starosto, dámy a pánové!
Milé kolegyně a kolegové!

Nejraději bych vás oslovil každého zvlášť, protože jste všichni přišli na osobní pozvání naší firmy, abyste se se mnou rozloučili. Vaše přítomnost je pro mě výrazem vzájemné sounáležitosti po letech společné práce, nikoli výrazem radosti, že konečně odcházím.

Každý má v životě svá zcela osobní, rozhodující data, která tvoří milníky jeho životní cesty. Jedním z nich je pro mne dnešní den, kdy se loučím se svým zaměstnáním. Představuje zastávku

na cestě spojenou několika zcela rozdílnými pocity. Je to jednak trochu bolestné nostalgie, jednak uspokojení a vděčnost.

Vděčnost zaujímá v mých pocitech rozhodně přední místo, protože se mi za mou práci dostalo tolik uznání a poct. Kdyby můj dnešní projev neměl tak oficiální rámeček, musel bych říci: Bůh odpusť to přehánění všem řečníkům, kteří mě tolik vynášeli a odpusť i mně, protože jsem to tak rád poslouchal!

Především bych rád poděkoval těm spolupracovníkům, kteří odešli dříve než já a přesto mne dnes přišli v tak velkém počtu pozdravit. Chci ovšem pozdravit i ty, kteří zde dále zůstávají a budou pracovat nejen jako já, ale navíc budou zvládat nové způsoby a techniky našeho oboru.

Dík patří také všem kolegům z vedení za výbornou týmovou práci a za kulturu řešení konfliktních situací a všem ostatním za cenné rady a podporu.

Poděkovat musím i všem úřadům a institucím, které jsou zde zastoupeny, za věcnost a otevřenost při všech jednáních, rovněž tisku za objektivní zprávy a konstruktivní kritiku. A zvláštní dík patří ovšem všem našim zákazníkům za důvěru a věrnost.

Prosím, věnujte nyní všechny tyto složky, které tvoří plodnou spolupráci také mému následovníkovi, který je odborně i lidsky pro své místo dokonale připraven a jistě dokáže nejen prosazovat osvědčenou strategii, ale přinášet i nové myšlenky a postupy.

V široce rozvětvených a dlouhodobých vztazích se vyskytují společně i protikladné názory — to je v dnešní pluralitní společnosti samozřejmé. Jde o to společné názory rozvíjet a opačné podle možnosti potlačovat — pokud ovšem nejsou lepší než ty první. Jsem velmi rád, že v mé dosavadní práci vždy vládl rozumný názor, že spolupráce svobodných lidí záleží na kompromisech. Samozřejmě, že zklamání se vyskytují na všech úrovních a ve všech životních obdobích, ale je vždy nutné si uvědomit staré pořekadlo, že „není na světě člověk ten, aby se zalíbil lidem všem“, a že si lze zvyknout i na to, že názory lidí se velmi často mění.

I když nyní opouštím své zaměstnání, cítím se stále jako dříve svázaný se svým podnikem a jeho úspěchy. Pokud bych vám mohl být v budoucnu svými poznatky a zkušenostmi nějak prospěšný, rád kdykoli podle možnosti pomohu.

Věřte mi, že práce je krásná věc, ale teď, prosím, pokračujte se mnou v dnešním programu — užijme si všichni dobrého jídla i pití a trochu zábavy!

Ještě jednou všem upřímně děkuji za účast a vůbec za tento poslední krásný den.

Proslov šéfa podniku při rozloučení se spolupracovníci

Naše milá paní Hromádková!

Je za námi šest let vzájemné spolupráce — věříte, že to je přes 8 000 pracovních hodin? —, kdy jste s námi pod jednou střechou svými zkušenostmi přispívala k úspěchu naší práce.

Každý jednatel má svou osobitost a každé společenství svou zákonitost. Tyto rozdíly ovlivňují vzájemné vztahy a vytvářejí ducha společenství a vtiskují obraz pracovnímu týmu. Vy, paní Hromádková, máte mnoho dobrých vlastností pro týmovou práci — zdvořilost, spolehlivost, odborné vědomosti, píli a kolegiální. Za tento přínos k dobrým vztahům na pracovišti a za vaši kvalitní práci vám upřímně děkuji nejen já, ale i celé vedení našeho podniku.

Dovolte nám, abychom tímto dárkem — knížkou o vašem oblíbeném kraji — vyjádřili svůj dík a věnováním v ní vám připomínali hezkou dobu naší společné práce!

Přejeme vám do budoucna mnoho štěstí!

Proslov členky odborové organizace při loučení se spolupracovníci

Naše milá Helenko!

Podnik v tobě ztrácí kvalifikovanou pracovníci a my z odborové organizace zkušenou kolegyni, která kromě vzorné práce v zaměstnání ještě skvěle pracovala ve vedení odborů.

Já osobně v tobě ztrácím rádkyni, které jsem mohla plně důvěřovat, která měla pochopení pro naše problémy a která

dovedla být i kritická. Spolu jsme se zasazovaly o postavení ženy, a vzpomeň si, co všechno jsme dokázaly: pružnou pracovní dobu pro ženy, lepší zajištění jejich pracovních míst i spravedlivější finanční hodnocení. A navíc jsme začaly řešit i další problémy, které musíme postupně uskutečnit, například zřízení denního stacionáře pro malé děti.

Viš, že jsme se na tebe mohli vždycky spolehnout, proto mi dovol, abych ti jménem kolegyně i kolegů za to poděkovala. Přijmi od nás na rozloučenou tuto malou pozornost — zlatý řetízek, který symbolicky znázorňuje naše trvající spojení!

Každý konec je začátkem něčeho nového; k tomu ti přeje-me všechno nejlepší a mnoho a mnoho štěstí.

Poděkování odcházející zaměstnankyně

Vážený pane vedoucí!

Milá Andulko, milí kolegové a kolegyně!

Moc děkuji za oficiální i osobní slova na rozloučenou. Naše rozloučení není ani pro mne docela lehké, za tu dobu, kterou jsem tu strávila, jsem tu již zapustila kořeny. Ale změna je život, jak se říká, čas utíká a všechno se pomalu mění.

Přeji firmě i vám všem jednotlivě mnoho dalších úspěchů, ať se vám vaše plány daří.

Svět je malý, je proto pravděpodobné, že se naše cesty zase někde setkají. Je to docela příjemná představa, protože jsme spolu vždy tak dobře vycházeli.

Děkuji vám za všechno co nás spojuje, i za vaše dárky. Knížka i řetízek pro mě budou vždy milou upomínkou a mám z nich upřímnou radost.

Poděkování prokuristy při odchodu ze zaměstnání

Vážený pane Millere!

Víte, že nejsem přítelem velkých slov. Mým heslem vždy bylo „přesně a dokonale“, a pokud to vycházelo, tím lépe. Je samozřejmé, že mám velkou radost z toho, jak jste mne vylíčil v tom nejlepší světě — kdo by také neměl? Ani já vám nechci planě lichotit, ale dovoluji mi k upřímnému poděkování za vaše pěkná slova dodat, že pro mě nebylo nijak těžké zůstat věrný vaší firmě a starat se jako prokurista několik desetiletí o její zájmy podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Vy a váš otec, milý a vážený pane Millere, jste byli šéfové, jaké si jen zaměstnanec může přát! Otevření, rovní, finančně velkorysí — důvěra, kterou jste ve mne měli, skutečně zavazovala.

Velmi rád jsem s vámi spolupracoval i při personálních otázkách a spolu s vámi se domnívám, že tato firma má opravdu mnoho vynikajících pracovníků. A to se vždy příznivě odráží jak na motivaci a pracovním nasazení, tak na výsledcích.

Odcházím jen velmi nerad, protože opouštím práci s dokonale sehraným kolektivem, s nímž jsem během let srostl nejen po pracovní stránce. A tak odcházím, jak už to tak bývá, napůl vesele, napůl se smutkem v duši. Ohlídám se zpět na život vyplněný uspokojující prací a doufám, že můj další soukromý život bude naplněný stejně. Budu se nyní moci alespoň lépe starat o tenisový dorost!

Rád bych své povídání uzavřel ujištěním, že kdykoli mne budete nějak potřebovat — ať už vy, milý šéfe, nebo moje kolegyně a kolegové —, jsem vám vždy ochotně k dispozici. A tak mi ještě dovoluji pronést připitek celé firmě: ať je všechno tak, jak si to všichni přejete, poctivé a čestné — pak vás v budoucnu nemůže nic ohrozit!

Proslov při podnikové vánoční oslavě

Vážené dámy a pánové!

Již za několik dnů budeme slavit vánoční svátky, a proto si dnes uděláme takovou „generální zkoušku“.

Také se těšíte? Asi žádný z nás není dost starý na to, aby se mu před Vánoce nevrátil aspoň kousek dětství. Během dnů a pak i hodin před Štědrým dnem narůstá napětí, čím nás „Ježíšek“ obdaří a jakou radost budou mít naši nejbližší z našich dárců. Většinou nečekáme velké dary, potěší nás maličkosti a vtipné dárky, pokud víme, že byly vybírány s láskou a péčí, hlavně ty, které jsme vůbec nečekali. Právě tyto dárky patří mezi nejmilejší, protože jsou dokladem toho, že na nás někdo myslel s láskou a přátelstvím.

Sešli jsme se dnes v důvěrném a šťastném kroužku při mihotavém světle svíček a miskách vánočního cukroví, jímž každý přispěl podle svých schopností a možností. A tak si tedy těch několik chviliek opravdu užijme. Přátelsky si popovídáme a můžeme si i zazpívat některé koledy.

Vzpomeňme si však také na ty, kteří nás v posledních letech opustili. Hlavně bych chtěl vzpomenout našeho mladého spolupracovníka, Pepu Chvála, který tragicky zahynul při nezáviněné autonehodě a zanechal po sobě ženu se dvěma dětmi. Chtěl bych, aby i ony věděly, že nezůstaly zcela samy. Proto je v nejbližších dnech navštívíme a uděláme jim malou předvánoční radost.

Ale tak to již v životě chodí — radost i smutek, štěstí i neštěstí jsou velmi blízko u sebe, ale život pokračuje dál a uplatňuje svá práva. Je na nás, abychom to zlé, které někoho potkalo, dokázali trochu zmírnit.

Ale nyní se věnujme té radostnější části vánočního dění, jezme a pijme to, co je zde připraveno a užijme si hezký večer.

Vánoční proslov představeného k zaměstnancům

Draží spolupracovníci, dámy a pánové!

Podle starého zvyku se scházíme týden před Štědrým dnem při malé slavnosti při světle svíček. Kdybychom toto přátelské posezení nazývali vánoční slavností, bylo by to trochu domýšlivé a předčasné. S křesťanskými Vánoce má naše posezení dost málo společného, ale vánoční nálada už tady rozhodně je. A právě ta nám usnadňuje oprostít se od starostí a shonu všedního dne. Uvádí nás do nálady, kdy chceme trochu rozjímat nejen v rodině, ale i v kruhu našeho podniku.

Protože mám velkou odpovědnost za tuto společnost, chtěl bych této příležitosti využít k tomu, abych vám všem poděkoval za dobrou spolupráci v uplynulém roce. Všichni víte, že to nebyl rok nijak lehký. Museli jsme vynaložit velké úsilí, abychom uhájili své dosavadní pozice, byli jsme konfrontováni se situacemi, s nimiž jsme nepočítali a ani nemohli počítat. Požadavky na naši práci byly opravdu mimořádné a naše nervy dostaly často zabrat.

Přesto jsme nakonec všechno zvládli a myslím, že na sebe můžeme být pyšní. Výsledek byl dílem kolektivu i každého z nás jednotlivě. Podali jsme důkaz o svých schopnostech a za to vám ještě jednou děkuji.

Je to opravdu příjemný pocit, mohu-li pomáhat řídit osudy oddělení s tak schopnými a svědomitými spolupracovníky. Samostatnost, s níž přistupujete ke své práci, a samozřejmost, se kterou rozvíjíte vlastní iniciativu vám dodává pocit, že můžete projevit své osobní schopnosti. Tak vzniká kolektivní spokojenost, která není dopřána všem podnikům a pracovním kolektivům.

Rozhodně bychom si měli tuto spolupráci zachovat a mít na paměti, že se skládá ze slova „spolu“ a „pracovat“. Za sebe vám slibuji, že k tomu přidám i svůj podíl a obracím se na vás, abyste pracovali i v příštím roce jako dosud. Tak se nám jistě podaří navázat na předchozí úspěchy a zvládnout případné obtíže, které nám budoucnost přichystá.

Ale tak daleko ještě nejsme — teď jsou přede dveřmi Vánoce a Silvestr, a buďme rádi, že nám dopřejí oddechový čas, abychom se důkladně vzpamatovali a uvolnili. Využijme tento

čas na obnovení svých sil, věnujme se svým rodinám a dětem a uvědomme si, že práce je důležitá součást života, ale není to jeho součást jediná.

Závěrem mi, milí přátelé, dovoluji, abych vám ještě jednou poděkoval za vaše pracovní nasazení, píli a angažovanost. Zvláštní dík patří těm dámám a pánům, kteří vytvořili tento pěkný rámec pro naši malou oslavu.

Přeji vám i vašim rodinám šťastné a veselé svátky, a doufám, že se po nich vrátíte do práce osvěžení, i když asi o nějaké to kilo těžší. Těm šťastlivcům, kteří mají až do Nového roku dovolenou přeji již dnes zároveň všechno nejlepší v novém roce.

Proslov při setkání důchodců

Milí přátelé, dámy a pánové!

Buďte srdečně vítáni na letošním setkání. Začnu velmi starou historkou, kterou vyprávěl jeden středověký kněz:

Cestou domů šel po velkém staveništi a zeptal se jednoho muže, který tam pracoval, co tam dělá. Muž odpověděl: „Osekávám kámen“. Druhý dělník na stejnou otázku odpověděl: „Vydělávám si tady svou mzdu“. Třetí dělník, kterému kněz položil tuto otázku odpověděl hrdě: „Stavím katedrálu!“.

Kdyby se někdo zeptal nás, proč pracujeme v našem podniku, asi by uslyšel podobné odpovědi — jeden jen opravovává své kameny, druhý se těší hlavně na peníze, kterými živí rodinu a usnadňují mu život, popřípadě umožňují sportovní nebo kulturní vyžití. Jistě ale existuje i třetí typ, který myslí na svůj úkol a cíl své práce.

V každém z nás asi vězí kousek ze všech tří popsaných typů. Během života jistě není motivace k práci vždycky stejná, každý den neposkytuje možnost uvědomit si konečný cíl, přicházejí i pocity marnosti. Proto jsme asi byli někdy jedním, jindy druhým či třetím typem pracovníka.

Dnes už na tom nezáleží. Sešli jsme se letos opět, abychom se potěšili ze shledání. Vyměníme si vzpomínky a obnovíme stará přátelství. Popovídáme si o starých časech a vzpomeneme si na

spolupracovníky a spolupracovnice, kteří již nejsou mezi námi. A někteří z nás si při tom uvědomí, že nejsou tak docela opuštěni.

Tato každoroční setkání mají posilovat pocit vzájemné sounáležitosti a přinést změnu do našich všedních dnů. K tomu také mají přispět malé dárky zakoupené z našeho fondu.

O hladký průběh našeho setkání pečují mladé dámy a mladí pánové, kteří se tohoto úkolu dobrovolně ujali a kterým za to upřímně děkují.

Děkuji také naší závodní kuchyni, která připravila pohoštění. Rok co rok se její pracovníci starají, aby naše malá slavnost měla co nejlepší průběh a aby mohl být každý z nás spokojen.

A vás, všechny přítomné, prosím, abyste se ještě jednou zamysleli nad historkou, kterou jsem uvedl na začátku. Uvědomte si, že jsme především „stavěli katedrálu“, i když každý přispěl podle svých možností a schopností. Naším cílem jistě nebylo jenom vydělání peněz na jídlo a zábavu — něco jsme za sebou přece zanechali!

K dnešnímu setkání vám přeji pěknou zábavu a dobrou chuť!

Proslov člena představenstva při zahájení činnosti nové firemní pobočky

Dámy a pánové, milí hosté!

Vděčně stojíme před naší novou pobočkou. Mnozí z nás si možná říkají: „No konečně, to byla zdlouhavá práce, ještě že už je to za námi!“. A do značné míry je to pravda. Vyžadovalo to velkou námahu, než bylo vše tak daleko, abychom si mohli trochu oddychnout.

Dík za to náleží všem, kteří se účastnili práce na tomto nemalém díle. Především architektům, kteří ze staré budovy dali vzniknout nové moderní budově se zachováním chráněných slohových prvků, které ještě podtrhují modernost této stavby.

Zvláště také děkujeme obecnímu úřadu, který zcela nebyrokraticky podporoval naše plány s ohledem na starou zástavbu a rozšíření zelené plochy. Původně jsme chtěli ještě velkory-

sejší výstavbu, ale v životě musíme dělat kompromisy. Přesto mám za to, že se naše dílo opravdu zdařilo.

Pane starosto, díky dobré spolupráci s vámi a vašimi podřízenými jsme mohli všechny problémy vyřešit hladce a k oboustranné spokojenosti. Chtěl bych vám proto vyjádřit zcela mimořádné poděkování a úctu.

Velice se mi líbí řešení našeho architekta, který nám toto provedení doporučil, i když přišlo proti původním plánům o něco dražší. Díky jemu se podařilo naši stavbu velmi dobře integrovat do komplexu budov na hlavním náměstí.

Při stavbě jsme narazili na základy lékárny, která na tomto místě kdysi stávala. Nemůžeme zde sice stylově prodávat pilulky a masti prospěšné lidskému zdraví, ale můžeme přispět k blahobytu svých zákazníků všemi nabízenými bankovními službami. Zpřístupnili jsme staré sklepní prostory a proměnili je v trezory a pancéřové sklady bankovních schránek. Prohlédnout si je mohou pochopitelně jen naši zákazníci. Rozhodli jsme se, že nalezené zbytky staré lékárny vystavíme v místnosti naší pokladny do té doby, než bude o jejich osudu rozhodnuto v zemském muzeu.

Naše pobočka se svou krásnou secesní fasádou teď stojí jako klenot mezi ostatními domy na náměstí. Co zatím chybí, jsou klienti. Jistě k nám brzy najdou cestu a přijmou tuto pěknou pobočku za svou. Krásné prostředí jistě každého upoutá a navíc zvýší pohodlí čekajících. V provozních místnostech jsme se zbavili úzkých a malých prostor a můžeme poskytnout pohodlné prostory pro naši poradenskou službu. Místnosti pokladen jsou světlé a velmi dobře zabezpečené, stejně tak i kanceláře, které bytový architekt vzorně vybavil a uspořádal. Dbali jsme prostě na to, aby se u nás cítili dobře klienti i zaměstnanci.

Možná vyslechneme také kritiku, že jsme stavěli až příliš velkoryse a zacházeli marnotratně s penězi svých klientů, ale kde se hlasitě nekritizuje, když se podniká něco velkého? Musíme přece plánovat do budoucnosti a myslet na příští tisíciletí. Kromě toho očekáváme v příštích deseti letech dvojnásobné zvýšení obrátu. Pro to musíme něco udělat — a to je úkolem nového vedení naší pobočky a jeho spolupracovníků. Při této příležitosti, dámy a pánové, dovoluji, abych vám představil jako nového „domácího pána“ pana Karla Kleina.

Vy, pane Kleine, se se svými velkými zkušenostmi z ústředí a s kompetencí sobě vlastní budete starat za pomoci svých lidí

o blaho našich zákazníků. Proto nyní přijmete klíče od tohoto domu: přijmete je spolu se svými spolupracovníky do osobního vlastnictví. Přeji vám v obchodním i soukromém životě všechno dobré.

Dámy a pánové, milí hosté! Vzhledem k tomu, že se nacházíme na půdě starobylé lékárny, chceme i my udělat něco pro zdraví našich obyvatel. Vybavili jsme proto místní záchranou službu novým, moderně vybaveným vozem první pomoci. Byli jsme ujištěni, že se tím ve zdejším okrese podstatně zlepší péče o zraněné při nehodách. Majitelům tohoto vozu však přeji co nejméně takových „zakázek“.

Nakonec bych chtěl ještě jednou co nejsrdečněji poděkovat všem, kteří nám pomáhali tuto přestavbu domu na náměstí uskutečnit.

A nyní již vás, dámy a pánové, zvu na malou prohlídku naší nové pobočky. Po jejím skončení bychom vás rádi uvítali na malém pohoštění, abychom vás alespoň symbolicky odškodnili za všechnu námahu, kterou jste pro nás museli vynaložit.

Koncepční a motivační proslov šéfa s. r. o. k vedoucím pracovníkům

Dámy a pánové!

Prvních sto dní v tomto podniku je za mnou. „Doba hájení“ tedy pro mne již skončila. Účinky se ovšem projeví také na vás — vedoucích silách této firmy. Chystám se předložit vám své návrhy na řešení některých úkolů v podniku, které budou mít dopad i na personální politiku — a k tomu se budete muset vyjádřit i vy.

Začnu větou spisovatele Manfreda Bielera, která stojí za zamyšlení. Možná se vám bude zdát trochu zvláštní, ale doufám, že její smysl pro náš vzájemný stav se ještě dostatečně objasní. Ve vztahu ke kariéře Bieler napsal: „Kdo jde nepřetržitě kupředu, stojí polovinu života na jedné noze“.

A ještě mi dovoluť poznámku, ve které zaměřím do oblasti politiky. Pravděpodobně se všichni občas zlobíme, že naši po-

litikové často nedělají to, co situace vyžaduje, co je nutné, ale to, co jim slibuje nárůst volebních hlasů nebo alespoň zabrání jejich ztrátě. Přiznávají to docela otevřeně „...to nemůžeme od svých voličů chtít...“, nebo „...pro to by naši voliči neměli pochopení...“ či „...tím bychom naše voliče jen provokovali...“ atd.

Mohli bychom si říci „takový už je život“ nebo „ono se to už nějak srovná“. Takhle můžeme myslet, díváme-li se na věci jen filozoficky, ale nesmíme tak jednat, neseme-li politickou zodpovědnost. Nepřisahali naši politici, že budou pracovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí k obecnému blahu?

Co však má toto vše společného s naší prací a s chováním vedoucích sil v hospodářství? Ukažme si to na příkladu, který jsem nevzal jen tak ze vzduchu: ve velkém podniku musí oddělení A a oddělení B sladit svou práci na určitém projektu. Výkon oddělení B je závislý na přípravných pracích prováděných oddělením A. Tyto práce musí být provedeny ve stanoveném termínu, který je základním pilířem celého plánu. V průběhu přípravných prací se zjistí, že je oddělení A nemůže ve stanoveném termínu dokončit ani při sebevětším nasazení. Došlo k tomu proto, že nebylo možné předvídat obtíže, s nimiž se budou muset pracovníci vyrovnat.

A co teď? Je to jednoduché: pracovníci obou oddělení se sejdou, společně zváží situaci a budou hledat cestu, jak vše co nejlépe zvládnout. A vznikne tak nová dohoda.

A jak to je ve skutečnosti: oddělení B svolá schůzi, na níž se projedná, jak se v dané situaci zachovat, aby to bylo pro vlastní oddělení nejvýhodnější. Výsledkem je, že oddělení A je písemně upozorněno oddělením B, že byl stanoven pevný termín, důležitý pro zdar projektu a dá tak pokrytecky najevo, že o obtížích, pro něž není možné termín dodržet, nic neví.

Vystrašení přípisem oddělení se sejdou pracovníci oddělení A a důkladně se poradí o tom, jak by měli na připomínku druhého oddělení reagovat, aby co nejvíce šetřili vlastní oddělení. Pak napíše oddělení B dopis, ze kterého vyplyne, že termín není možné dodržet, protože zadání oddělení B bylo v některých bodech nepřesné a neúplné. Je proto nutné se sejít a doplnit trhliny v plánu.

A co udělá vedoucí oddělení B? Ano, uhodli jste: svolá novou schůzi, na níž se dohodnou, jak se postavit výtkám oddělení A!

Během těchto nákladných a nesmyslných postupů probíhají — však to sami znáte — pohovory jednotlivých vedoucích obou oddělení mezi čtyřma očima, při kterých se široce diskutuje a vznikají dílčí dohody, jak se v takové věci zachovat v budoucnu.

A zatím se na nižších odděleních pilně přemýšlí a šušká, jak to všechno dopadne.

Můžete mi, milé kolegyně a kolegové říci, co má takové divadélko společného s účelnou a smysluplnou prací?

Vedoucí pracovník velmi známého podniku jednou rezignovaně prohlásil: „Naši vedoucí pracovníci věnují polovinu pracovní doby plánování vlastní kariéry a získání výhod v zájmu svého oddělení a své osoby“. Nemusíme přemýšlet, jestli měl pravdu nebo nikoli. Víme dobře, že popisuje fakta v celé jejich nahotě.

Co se při těchto hrátkách odehrává, je, přesně vzato, porušení smlouvy. Všichni se přece zavázali věnovat své znalosti a schopnosti ve prospěch podniku a svého zaměstnavatele. Ale jednáme-li ve prospěch svého oddělení a přitom trpí plán a úkol celého podniku, chováme se zcela nepatřičně.

Již slyším, jak říkáte: „Copak se nesmím starat o svou kariéru?“ Nejsem slepý ani tak naivní, abych si něco podobného myslel. A jsem si také vědom, že snaha udělat kariéru je osobní motivací, kterou nelze podceňovat. Ale právě špatné pracovní výsledky mohou kariéru zhatit.

Toto dilema lze překonat pouze jasnými zásadami vedoucích pracovníků, manažérů. Pokud bude každému jasné, že pokles kapacity podniku se nevyplácí, ale může mít nepříjemné následky (a obvykle je také má), každý si dvakrát rozmyslí, zda se bude pouštět do nesmyslných bojůvek tak jak jsem je před chvílí popsal, nebo zda „vezme rozum do hrsti“ a podle svých sil udělá všechno pro zdar společné práce.

Říkám-li „podle svých sil“, míním tím, že od nikoho nevyžadujeme hrdinství nebo harakiri pro dobro věci. Je však nutné od každého vyžadovat, aby se odpovídajícím způsobem bránil proti přehnané honbě za kariérou a stranění svému oddělení.

Dovolte mi nyní, abych trochu obměnil citát, kterým jsem svou řeč začínal. „Kdo při chůzi vpřed myslí jen na svou kariéru,

stojí ve svém životě až příliš dlouho na jedné noze. A stoj na jedné noze není opravdu příliš pevný.“

V takových případech se obvykle ukáže, jak se to má s takzvanou kulturou podnikání. Tam, kde jsou vzájemně sladěny osobní zájmy se zájmy podniku, jde všechno lépe. Kde panuje kultura podnikání typu „catch as catch can“, neboli „urv si pro sebe co se dá“, jde to s podnikem z kopce.

Co musí a má být kultura podnikání je podle filozofa Gerda Aschenbacha kultura jednotlivců. Čím je tato kultura vyjádřena ve vztahu k práci v určitém podniku? Především životními zásadami, na něž se dnes často zapomíná: loyality, spolehlivosti, tolerance, férovosti a ochoty pomáhat. Kde tyto vlastnosti nejsou pouhým heslem, může se podnik lidsky vytvářet a prospívat.

Nyní znáte mé přesvědčení a jistě pro mě budete mít pochopení, budu-li podle něj sám postupovat v personální politice. Prosím vás o podporu v tomto konání, bude to dobré pro vás i prosperitu podniku.

Citátem jsem začal a citátem také zakončím: staré přísloví říká, že „kde se ruka k ruce vine, tam se dílo podaří!“.

Motivační proslov ke spolupracovníkům při výroční uzávěrce

Dámy a pánové!

Ani ne za tři měsíce vylétnou zátky od šampaňského a téměř každý z nás bude slavit v kruhu svých milých, ať už jako hostitel nebo host. Víte, co tím myslím — bude Silvestr a jeden rok bude za námi.

Když končí rok, většinou se zamýšlíme sami nad sebou a děláme dobrá předsevzetí, třeba že přestaneme kouřit, budeme méně pít alkohol, nebo že budeme pravidelně cvičit a lépe pracovat. Ale málokomu se podaří svá rozhodnutí dlouhodobě dodržet.

Pro mne je to příležitost, abych se vás zeptal: jaké jste si stanovili cíle pro tento rok a jak dnes vypadá vaše osobní bilance?

Pokud o tom přemýšlíte, liší se vaše „má dáti“ a „dal“, a z toho vyplývá, že jste asi nedosáhli všeho tak, jak jste se před rokem zavazovali. Nebo: jaké důvody napomohly vašemu úspěchu?

Dámy a pánové, máte ještě tři měsíce čas, abyste mohli letošní rok úspěšně zakončit.

V současné době trénují tisíce atletů na celém světě, aby měli úspěch na blížící se olympiádě. Odkud berou tito atleti sílu tak intenzivně trénovat? Odpověď je opravdu jednoduchá: jdou za svým cílem, který jim stojí za plné nasazení a odříkání.

Jsou lidé, kteří vědí co chtějí, a jiní, kteří to nevědí, protože ve skutečnosti nic určitého doopravdy dosáhnout nechtějí. Jinak řečeno: jedni sledují určitý cíl a vkládají do toho nadšení a horlivost, druzí nemají dost fantazie na to, aby si nějaký cíl vůbec dokázali představit. Mít cíl, vědět co vlastně chci, to není ani tak otázka vůle, jako představivosti a fantazie. Uvažujte v příštích dnech o tom, co by mohlo být v budoucnosti — třeba i jen do konce tohoto roku — vašim cílem. Najděte si cíl, který by odpovídal vašim možnostem a uvažujte. V každém z nás dřímají netušené síly, které můžeme rozvinout jakmile je objevíme. Správné soustředění a neochabující vůle mohou tyto síly probudit.

Jakmile najdete cíl přiměřený svým schopnostem, udělejte si vlastní plán a nepřenechávejte výsledek náhodě. Žádný z vás přece neplánuje selhání, ale mnozí selžou právě při plánování.

Plánování znamená mít konkrétní představu o tom, jak by něco mělo vypadat. Například přistání Američanů na měsíci nebylo dílem usilovné práce na oběžné dráze kolem měsíce, ale výsledkem uskutečněné a detailně propracované lidské fantazie. Plánování totiž znamená postavit budovu nejprve v myšlenkách, a pak teprve dávat dohromady všechny stavební prvky a pracovní postupy. Plánujte svůj úspěch. Můžeme vám při tom být nápomocní, ale nemůžeme za vás udělat všechno. Můžeme vám dát k dispozici různé prostředky a pracovní nástroje, můžeme vám zajistit další vzdělávání, ale nemůžeme vám vnutit vaši pracovní výkonnost.

Ode všech vedoucích pracovníků vyžadujeme především stanovení jasných cílů. Podporujte především nové spolupracovníky: ve vašich rukou je jejich existence v oboru i jejich pracovní úspěch!

Vím, lehkou se to říká, ale dá velkou práci to uskutečnit. Vyžaduje to od vedoucích pracovníků vysoké nasazení a schop-

nost překonávat nejrůznější překážky. Ale většina z vás to dokáže! Vím z vlastní zkušenosti, že mnozí z vás, jako vedoucí síly, poskytují svým spolupracovníkům maximální podporu a svým příkladem strhávají ostatní k vynikajícím výkonům.

Není vždycky lehké myslet pozitivně. V zaměstnání i v soukromí se člověk musí umět vyrovnávat s nejrůznějšími vlivy. Někdy je jimi tak ovlivněn, že přestává myslet pozitivně — a to je velmi nešťastné. Když začneme myslet negativně, pesimisticky, jsme negativně naladěni a blokujeme svůj pozitivní přístup k problémům.

Proto vás znovu vyzývám: dívejte se do nového roku s důvěrou! Stanovte si jasný a proveditelný cíl a uskutečňujte ho s odvahou a nadšením! Největším bojovníkem je ten, kdo přemůže sám sebe: pak snadněji zvládá všechny problémy.

V tomto měsíci budou provedeny uzávěrky našich obchodů a miliony korun budou do konce roku vyplaceny jako provize. I vy si můžete zajistit svůj díl! Zajišťujte ho systematicky, cílevědomě a s vynaložením maximální energie.

Vřelé díky!

Proslov k zaměstnancům před zahájením veletrhu

Vážené dámy a pánové!

Poslední týdny byly skutečně tvrdé, někdo by dokonce řekl „kruté“, a já se přiznávám, že jsem také naříkal. Ale zvládli jsme to, jako konečně vždycky. Chaos, který, jak se zdálo, vládl ještě včera, byl naší usilovnou prací během dne i noci zdolán. Veletrh může klidně začít — my jsme připraveni!

Nejdříve tedy — vřelé díky všem! Mohlo se to zdařit jen společným maximálním nasazením. V posledních dnech i týdnech to byl skutečně tvrdý chlebiček, ale přispělo to k vytvoření opravdu dobrého, uceleného týmu, jak říkají sportovci. Ale ještě není, bohužel, konec. Začíná druhá fáze — průběh veletrhu. Vše co jsme připravili a vybudovali povede k úspěchu jen tehdy, dokážeme-li své dílo dobře prezentovat a prodat. Všechny namáhavé dny ještě nejsou za námi.

V této souvislosti mi dovoluji zmínku o malém problému, který by mohl přerůst do většího. Práce, která je před námi — poradenské a obchodní pohovory — je na štěstí spojena i s okrajovou lehčí konverzací a s jídlem a pitím ve veletržním stánku. Večer pak pohoštění našich budoucích i stávajících zákazníků, spojené opět s konzumací alkoholu. Pití při tom může překročit únosnou míru, je to opravdu někdy těžké držet se úplně „zkrátka“. Znamená to ale dávat si bedlivý pozor! Nic proti dobrému doušku v příhodné době, ale všeho moc škodí, to dobře víte. Nemusí to být ke škodě a pověsti pouze jednotlivce, ale celého podniku — a to je už závažné! Buďte proto opravdu opatrní!

A ještě něco bych vám chtěl k průběhu veletrhu připomenout: mějte ohled k unaveným návštěvníkům veletrhu, kteří za sebou mohou mít jednak těžká jednání, jednak negativní zkušenosti v jiných stáncích. Já vím, někdy je to těžké udržet si chladnou hlavu při jednání s nějakým štourou a agresivnějším zákazníkem, ale berte to jako sport: vítězem zůstává ten, který vydrží být „nad věcí“, je stále usměvavý a ochotný. Pak je zákazník „zdolán“ a přesvědčen, že právě náš podnik je na úrovni. A to je náš hlavní cíl, ke kterému můžete přispět nemalou měrou!

Říkejte si každé ráno a každý večer „...jsem skvěle připraven odborně i psychologicky... všechno co udělám, udělám správně, protože jsem na to připraven...“

Těm, kteří tu jsou s námi poprvé, bych chtěl říci: odvahu, hlavně odvahu! A ty staré zkušené „harcovníky“ bych chtěl požádat, aby byly těm novým co nejvíce nápomocní. Nejsme seskupením sólistů, ale sehraným kolektivem!

Pokud jsem na veletržní téma hovořil příliš dlouho, připište to, prosím, tomu, že jsem vám chtěl pomoci, i když se vám některé věci třeba zdály samozřejmé. Nejsou samozřejmé!

Mnoho štěstí a dobré nervy v příštích dnech — děkuji vám.

Proslov k personálu, který zajišťoval průběh veletrhu

Milé kolegyně a kolegové!

Dříve než zasedneme k prostřenému stolu mi dovoluť říci několik polooficiálních slov. Nedělám to proto, že je to snad zvykem, ale proto, že bych chtěl uzavřít naše usilování a vypětí během veletržních dnů.

Především: odvedli jste dobrou práci, v mnohém ohledu dokonce vynikající. Mohu to říct s plným přesvědčením, protože jsem byl u toho a vaši práci jsem sledoval. Kromě toho to potvrzují i předběžné záznamy výsledků naší práce ve veletržním stánku. Závěry to pak jistě potvrdí. Pokud vznikly dobré kontakty a závazné objednávky našich partnerů a zákazníků, můžeme si opravdu gratulovat.

Sami také víte, že se vyskytly i určité problémy a nesnáze, ale toho teď můžeme nechat. Nakonec i z dílčích neúspěchů se můžeme mnohému naučit a stále je platné úsloví, že kdo nic nedělá, nechybje.

Raději však přestanu s dlouhými výklady, abych nezabředl do širšího filozofování a vychvalování našeho veletržního týmu. Jsem přesvědčen, že všichni víte jak si cením vaši práce, a jak si vážím každého z vás osobně — proto se chopte svých skleniček a připijme si na úspěšné zakončení veletrhu a na příjemný dnešní večer!

Proslov zástupce ředitele k vedoucím oddělení při reorganizaci podniku

Dámy a pánové!

Chtěl bych vás při této příležitosti srdečně pozdravit. Děkuji řediteli osobního oddělení, že nám představil nové kolegy a přeji jim dobrý start v našem podniku a všem nám další dobrou vzájemnou spolupráci.

Přijetí nových vedoucích pracovníků signalizuje de facto expanzi našeho podnikání. Podnikáme nyní po celém státě

a jsme na to náležitě pyšní. Znamená to ovšem také přestavbu a reorganizaci našeho podniku, především v oblasti práce mimo dosavadní ústředí. Při takové reorganizaci je nutné i personální rozšíření vedoucího týmu. Tak velké změny mohou samozřejmě zpočátku vytvářet třecí plochy. Aby při tom nedocházelo k větším ztrátám, dovolte mi několik všeobecných připomínek.

Úloha a zodpovědnost příslušného vedoucího pracovníka, a tedy vaše zodpovědnost a úloha, spočívá především v tom, že seznamujete s pravidly našeho podnikání podřízené spolupracovníky. Předpokladem je předložení jednoznačné a srozumitelné koncepce politiky podniku. Blíže o tom později bude hovořit náš obchodní ředitel dr Hovorka.

K vašim povinnostem bude rovněž patřit vypracování nejjednoduššího způsobu cesty k dosažení našich cílů. Také kontrola dílčích výsledků a sledování stylu práce vašich podřízených bude vaší samozřejmou povinností. Vycházejte při tom z předpokladu, že kontrola je pomoc, ne nějaké „sekýrování“.

Není mnoho lidí, kteří se naučili pracovat zcela samostatně. Poradce, který pracuje mimo podnik, pracuje sám a nemůže počítat s přímou pomocí některého kolegy, jako ostatní pracovníci v kancelářích. Jenom v týmu se může vyvinout něco takového jako pocit bezpečí, a vy, jako vedoucí „hráči“, musíte podporovat týmového ducha. Musíte udržovat kontakt především se začátečníky. Nechte si od nich podrobně vysvětlit, jaké mají potíže a nejasnosti. Buďte si však přitom vědomi, že každý člověk si může své problémy vyřešit sám. Ve své vedoucí úloze budete pokládáni za někoho, kdo může významně přispět k rozvoji podniku. Svým spolupracovníkům však nesmíte detailně říkat co mají dělat a co nikoli. Nesmíte je „vodit za ručičku“. Autoritářský způsob vedení je zde úplně chybný. Raději přimějte své podřízené, aby hledali řešení svých problémů vlastním přemýšlením. Stačí, když budete klást zasvěcené otázky a trpělivě poslouchat a připomínkovat odpovědi. Váš intenzivní kontakt se spolupracovníky jim umožní lépe se vyrovnat s izolací pracoviště, zvláště při počátečních neúspěších. Naopak zase rychlé úspěchy mohou způsobit ztrátu sebekritiky. A to platí v neposlední řadě i pro vás! Pamatujte na to! Jste totiž svou prací neustále nuceni osvědčovat svou autoritu a důvěryhodnost. Co to znamená?

- Spolupracovník musí být akceptován jako člověk a je nutno ho brát vážně.
- Pokud má správně plnit svou funkci, musí mít nezbytné informace a potřebuje pro orientaci konkrétní radu a pomoc.

- Tato pomoc musí být dostatečně srozumitelná, aby vedla ke zvyšování úspěchu u zákazníků.
- Spolupracovník oprávněně očekává pochvalu nebo konstruktivní kritiku, která mu pomůže upravit a zlepšit způsob práce. Měl by spolupůsobit při všech otázkách, které se týkají jeho úseku práce.

Vy spoluurčujete jeho kariéru a tato skutečnost na vás klade velkou zodpovědnost! Důvěra a autorita, nedůvěra a odmítavost závisí jedině na vás! Sebevědomí a samostatní pracovníci — nepostradatelná záruka úspěchu v každém podnikání — neodpouštějí neseriózní a nečestný způsob jednání. Proto vaše ochota a připravenost správně poradit je velice významná, i když efekt nemusí být ihned patrný.

Vedení kteréhokoli podniku není něco abstraktního, záhadného, je to součást života. Smysl manažmentu není v něm sám: má smysl jen tehdy, tvoří-li skupinu lidí spojených stejnou povinností a stejným cílem.

Děkuji vám za pozornost a očekávám vaše dotazy.

Proslov vedoucí pracovnice o nastávající reorganizaci podniku

Milé spolupracovnice!

Nejlépe asi bude, když přejdu rovnou k věci a nebudu vás napínat. Řekněme si rovnou, jak to asi vypadá. Pracovní místa v dnešním rozsahu již během několika měsíců nebudou. Taková je situace. Proto mě vyslechněte v klidu a beze strachu a nedělejte předčasné závěry!

Vedení podniku, včetně mne, nechce ztratit žádnou z vás. Musíte se však samy rozhodnout, budete-li zde chtít pracovat i za nových podmínek. Abyste k svému rozhodování měly hodnověrný podklad, zkusím vám nastínit novou situaci a možnosti, které se zde rýsují.

Podrobným výzkumem jsme zjistili, že v oblasti textového zpracování a částečně i ve zpracovávání běžných záležitostí nepracujeme příliš racionálně a mnohé z vás tu pracují bez opravdového uspokojení. Některé z vás můžeme dnes označit

za opravdové „perly“ nebo „duše“ podniku, ale také za děvče pro všechno. Mnohé z vás zpracovávají texty, vyřizují běžné záležitosti, vaří kávu, dělají sekretářky atd., prostě od všeho trošku. A samozřejmě výsledek jedné práce často nepříznivě ovlivňuje ta druhá. Jen zřídkakdy je možné opravdu se soustředit jen na jeden okruh práce. Znamená to, že těžko dokážeme být „jedničkou“ na úseku, který nám byl původně svěřen. A právě na špičkovém výkonu závisí uznání, plat, postup a v neposlední řadě i osobní spokojenost.

Jak se to dá změnit? Tuto otázku vedení podniku důkladně probralo a došlo k následujícím závěrům:

Zpracování textů se stalo tak širokou a vysoce kvalifikovanou činností, že je jedině rozumné tuto specializaci osamostatnit a oddělit od ostatních činností.

Vím, že jsou mezi vámi pracovníce, které dříve velmi rády psaly na stroji a dnes ještě raději pracují na moderním počítači — někdy s ním dokážou pravá kouzla. K tomu patří nejen určitá zručnost, ale také schopnost logického myšlení, smysl pro formu a cit pro jazyk, popřípadě znalost cizích jazyků. Jiným vyhovuje spíše vyřizování běžných úředních záležitostí a mohly by v tomto směru mnoho dokázat, pokud by dostaly příležitost.

Proto jsme si řekli — zkusíme to! Naše příští odbornice na úřední záležitosti a odbornice na zpracovávání textů mají mít pro svou práci ty nejlepší podmínky. To je důležitý předpoklad pro to, aby vás práce těšila, abyste dobře vydělávaly a byly schopné konkurence na pracovním trhu. A ovšem také abyste podávaly špičkové výkony pro rozkvět našeho podniku, který nás všechny živí.

Jak u nás vypadá místo pro vyřizování úředních záležitostí, to všechny víte. Jak u nás vypadá plnohodnotné místo, to vědět nemůžete, protože taková místa dosud nemáme. Proto zvu ty z vás, které se o tuto práci zajímají, k osobním pohovorům, při nichž jim ráda vysvětlím vše co se týká platů, pracovní zátěže a náplně, centralizace, decentralizace apod. S těmi, které se o toto místo budou i nadále zajímat, bych ráda navštívila firmu, jejíž organizace může být v tomto směru pro nás příkladem. Získáte tak zároveň přesnější představu o svém budoucím zařazení.

Asi vám neušlo, že z mého povídání vyplývá, že já sama jsem se novou organizací již zabývala a leccos nového se naučila. Je to proto, že mám vést organizaci textového zpracování a příznávám se, že ji povedu s velkou radostí. Ale než k tomu

dojde, využijme příležitosti a upřímně si o celé věci popovídejme.

Chtěla bych zakončit větou jednoho našeho organizačního poradce: „Velký rozběh mnohých podniků s pracovní náplní moderního textového zpracování zůstává často jen velkým rozběhem“. Ale já dodávám: „My se pouze nerozběhneme, my skočíme pěkně daleko!“.

Děkuji vám.

Proslov vedoucího podniku při podnikové schůzi na téma „mzdy“.

Dámy a pánové, milé spolupracovnice a spolupracovníci!

Nastal opět čas, kdy je nutné se jednak ohlédnout, jednak podívat vpřed a uvážit stávající situaci. Od naší poslední schůze nastaly změny: změnil se především trh, což konkrétně znamená, že je horší odbyt. V našem resortu je krize, naštěstí ne zatím v našem podniku, ale účinky recese se již projevují.

To, co vám nyní řeknu, vám skutečnost dostatečně ozřejmí. Náklady stoupají, výnosy klesají, odbyt se zmenšuje. Regulační mechanismus, který máme po ruce, je zvyšování cen a zvyšujeme si jej velmi opatrně používat. Ale slyším, jak to v podniku skřípe. Máme totiž konkurenci, která se nebude štítit ničující soutěže, protože si může díky své struktuře dovolit stejně nerozum jako slušné jednání. Těmto lidem zcela chybí smysl pro zdravou konkurenci. Důsledky, které je možná čekají, mohou zatím bagatelizovat. Později však asi budou své strategie z doby kamenné litovat, ale my nechceme udělat stejnou chybu.

Některým našim konkurentům se daří tak nedobře, že díky svým nesnázím ztrácejí stále více schopnost rozhodovat se rozumně. Tím nejen urychlují svůj krach, ale poškozují celé odvětví.

Všichni to nakonec známe: přehnané ceny a boje o mzdy ničí podniky a tím i pracovní místa. Proti tomu musíme něco dělat. Bezpodmínečně musíme snížit náklady a zvýšit výnosy. Především nesmíme pro to, co se děje u nás, pouštět ze zřetele ostatní část světa. Budeme-li se nadále v mezinárodním měřítku profilovat jako země vysokých mezd, velmi rychle nám klesne

export, nastane recese a inflace rychle stoupne. Trestem pak bude zvyšující se chudoba.

Je to bohužel tak: restriktivní politika nám dává „zabrat“. Ale pořád je lepší málo hodnotných peněz, než hromada nehodnotných. Stabilita měny je základem blahobytu. Trvale můžeme vydávat pouze to, co jsme nahospodařili, jinak ohrozíme vlastní existenci.

Životaschopnost našeho podnikání a stabilita existence našeho podniku se dotýká nás všech. Proto musíme nést všichni odpovědnost a jednat rozumně. Proto vás prosím, abyste neměli nereálné mzdové požadavky. Zabráníte tím „změknutí“ naší měny a tomu, aby se z našich bankovek nestával bezcenný papír.

Diskusi nyní povede pan Vodička.

Proslov vedoucího odborů k tématu „mzdy“

Vážený pane Formane, kolegyně a kolegové!

Pane Formane, děkuji vám za váš proslov. Výstižně jste vylíčil nepříznivou situaci v našem oboru a doložil ji fakty. Také jste naznačil, že s naší firmou to ještě není tak zlé. Nechci snižovat zásluhy vedení, ale na tomto výsledku se zřetelně projevují i pracovní výsledky a výkony našich zaměstnanců. Patří jim za to jistě uznání a dík. Ani nejlepší vedení nedokáže nic bez dobrého mužstva.

Vy, pane Formane, jste nositelem kapitálu a obchodního rizika. Za to vám patří i velký zisk, který vám srdečně přejeme.

Všichni však musíme pracovat nejen na zisku, ale i na sociálním smíru, který nutně potřebujeme. Je to ku prospěchu chudším i bohatým. Tento smír má mnoho společného se spokojeností. Jsme spokojeni, jsme-li spravedlivě placeni a dobře se s námi zachází. Chceme jen podíl na životní úrovni a náležitou část životní jistoty a kvality.

Pokud nebudeme svému zaměstnavateli předkládat své oprávněné požadavky, budeme mít poměry jako v šerém dávnověku. Každý ústupek je provázen bédováním a proctvými hospodářských krachů. Kupodivu však je naše hospodářství stále na vzestupu, i když ne vždy stejně markantně. Stále platí „pracujeme abychom žili“, ne jako kdysi „žijeme abychom pracovali“.

Proslov na téma „osobnost manažera“

Vážené dámy a pánové!

Manažer je člověk, který má — přeloženo doslovně „něco v ruce“. Manažer něčím hýbá, něco ovlivňuje. Je to kreativní člověk s velkými zásluhami a malými vadami, ale někdy se tato adjektiva mohou vyměnit, a potom je patrný výsledek — buď úspěch nebo velký neúspěch.

Pojmy jako manažer a „manéž“ mají stejný kmen jako italské slovo „maneggiare“ — ovládat, mít v rukou. Připomíná to cirkus, krotitele, žongléry, zaklínače hadů a pod. Artisté jsou umělci s krkolomnou šikovností a zručností a podobně si zajišťují existenci i někteří manažeři. Někdy jsou to větší umělci v převlékání než v obchodě. Všichni touží po potlesku a obdivu, každý pěstuje svůj vlastní „image“, jak se dnes s oblibou říká. Někteří manažeři trápí své bližní až k politování, jen aby si přičarovali úspěch. Kdo ale neúměrně nafukuje své „JÁ“ by měl vědět, že může také přistát v louži, z níž se jen špatně vyhrabává.

S důvěrou a trpělivostí mnoho cavyků nenadělají. Výsledky ovšem na sebe nedávají dlouho čekat. A pak mnozí manažeři ztrácejí svůj „image“ a odcházejí s nářkem a lamentováním.

Mnohdy může mít i velmi špatný manažer velký úspěch, ale to jsou již spíše nevyzpytatelné cesty boží a shody okolností. Pak se takový manažer může katapultovat na nové vysoké místo, ale většinou už mu to nevyjde a nadělá nemálo škod.

V hospodářství je však takový průběh vzácný, protože fungují zákonitosti trhu a skutečnost podobnou filantropii mírní. V politice je naopak takový průběh běžný, protože nezdravý a krachy financuje daňový poplatník.

Jsou-li manažeři mocní, přitahují k sobě poslušné loutky jako světlo můry. Jsou-li mecenáši, kdekdo jim podkuřuje, zvláště když směřuje své finance na sociální péči, UNICEF a jiné vznešené instituce. Kritiku ovšem vyvolá, přikloní-li se k některé politické straně.

Všichni manažeři baží po penězích a po moci. Tato utilitářská etika zajišťuje náš blahobyt. Manažeři chtějí ovlivňovat veřejné mínění nebo dokonce předávat své vize. Bylo by to chvályhodné, kdyby se tím svět stal mírumilovnější a život na něm lepší.

V každém povolání jsou lidé, jejichž žebříček hodnot se odlišuje od normy a zaslepení ziskem odkládají své svědomí. Egoisté, kteří ignorují rozum, obcházejí zákony, obchodují zakázanými komoditami včetně zbraní, takže umožňují vznik diktatur a bezmezný válčení na všech možných místech zeměkoule. Ti patří na pranýř a měli by být co nejpřísněji potrestáni. Manažeři mají obrovskou odpovědnost a měli by chtít a dělat jen to nejlepší. Možná, že by to bylo častější, kdyby manažera dělala častěji žena. Větší feminizace tohoto oboru by určitě přinesla skutečný zisk.

Jak se stát manažerem a jak správně vést svěřený podnik? Kdo necítí v čem to záleží, a kdo se již v mládí neblýskl organizačním talentem, sotva se to naučí i na těch nejrenomovanějších školách. Cit pro danou situaci a schopnost dravé iniciativy se sdělují jen velmi těžko. Vede to pak spíše ke sterilnímu rutínérství spojeném s jakýmsi administrativním organismem, osobní nejistotou bez charismatu a nutné dávky štěstí. Svými odbornými znalostmi se nestávají manažery ani vícekarátoví odborníci, jsou nakonec jen výkonnými vyššími pracovníky s příslušnými hodnotami.

Dobry manažer

- vyvíjí strategii a ovládá taktiku
- je osamělý vlk a respektovaný vzor
- orlím okem dokáže sledovat danou situaci
- může někdy povolit, ale nikdy se nevzdává
- je tolerantní, ale netoleruje všechno
- je chytrý diplomat, ale nedá se využívat
- umí se zařadit, ale ne podřítit
- je suverénní ve svém pohledu na svět
- je kladivem, ne kovádkou

Kdo si je těchto vlastností vědom, může očekávat to nejlepší, dokáže se poučit z porážek a dočká se úspěchů.

Teorie získáme za peníze, schopnost je realizovat je v genech. Ale může také zakrtnět. Kdo tomu dokáže zabránit, dokázal již dost. Děkuji vám za pozornost.

Proslov před prohlídkou závodu

Dámy a pánové!

Budte nám srdečně vítáni! Těší mě, že jste si při svém pobytu v našem městě naplánovali návštěvu našeho podniku.

Jmenuji se Chlubílek a jsem vedoucím tuzemského prodeje. S některými z vás se již známe, protože jsou našimi zákazníky: ostatní srdečně zveme, aby se našimi zákazníky stali.

Rádi bychom vás přesvědčili, že u nás jste v nejlepších rukou jak co se týká řešení problémů, tak při poskytování služeb. Nové technologické postupy z nás snad dělají opravdu vhodného partnera, s nímž ušetříte čas i peníze, neovlivníte negativně životní prostředí a vyvarujete se obtížného zápachu při výrobě. Ostatně — při prohlídce to posoudíte sami. Před sebou má každý z vás komplexní informace se všemi důležitými detaily. Závod si prohlédneme ve dvou skupinách. Provázet vás budou zkušení a zasvěcení pracovníci, paní Chytrá a pan Schopný. Představí se vám sami.

Připravili jsme vám poznámkové bloky a tužky, abyste si mohli dělat poznámky o všem co vás bude zajímat. Celá prohlídka bude trvat asi třičtvrtě hodiny. Potom se zde znovu sejdeme, abychom při malém občerstvení s vámi prodiskutovali vaše dojmy a připomínky.

Pan Hlavnička, ředitel naší firmy, je dnes na cestě z kongresu v Brně. Telefonicky mně však sdělil, že doufá, že vás bude moci osobně pozdravit. Velmi pravděpodobně bude mít ještě některé novinky.

Sejdeme se znovu ve výstavní místnosti, poslední zastávce vaší prohlídky.

Doufám, že následujících 45 minut bude pro vás užitečně stráveným časem.

Pozdravný projev ředitele podniku k hostům při prohlídce závodu

Vážené dámy a pánové!

Abych vás mohl osobně pozdravit, jel jsem trochu rychleji než je mým zvykem. Význam vašeho sdružení a skutečnost, že jste možní obchodní partneři nebo zákazníci, byla tou nejdokonalější pohonnou jednotkou. Takže ještě jednou — buďte mi srdečně vítáni!

Pravděpodobně jste se již „aklimatizovali“ a máte informace od našeho referenta pro tuzemský obchod. Já vám mohu při této příležitosti říci, že náš podnik vzkvétá navzdory politickým turbulencím a nejednoduchým úředním postupům. A doufám, že tak tomu bude i nadále. Předpokladem ovšem je

- volné podnikání
- kvalitní výzkumná základna
- příkladné vedoucí síly
- angažovaní spolupracovníci
- rozumná sociální politika a rozumná politika vlády.

Pak všichni společně nejen obstojíme, ale budeme také nezadržitelně postupovat vpřed.

V našem podniku klademe důraz nejen na „high tech“, ale i na „human engineering“ — na zacházení s lidmi a mezilidské vztahy. Navíc podřizujeme hospodářské výsledky ekologickým hlediskům. Člověk a příroda jsou nejdůležitějším kritériem při našich vývojových pracích a při všech rozhodnutích.

Tak, a nyní budu pozorným posluchačem vašich připomínek a rád zodpovím všechny vaše dotazy.

Poděkování účastníka exkurze po podniku

Vážený pane řediteli!

Dovolte, abych vám, panu referentovi pro tuzemský obchod i našim průvodcům upřímně poděkoval za laskavé přijetí a všechnu péči, která na nás udělala opravdu velký dojem.

Skutečně oceňujeme vaši námahu připravit nám několik po-
učných hodin ve vašem závodu.

Věřím však, že vše, co jste do nás investovali, se bude brzy
amortizovat, protože si odnášíme dojem, že vše pozitivní co
propagujete také skutečně provádíte v praxi. A takový dojem
jistě nemůže zůstat bez odezvy z naší strany. Spojení je navá-
záno, a teď jsou před námi dohody: dávné vztahy budou i na-
dále pěstovány a nové určitě začnou. Mohu vám říci, že jste
získali dobré propagátory, protože kdekoli a kdykoli můžeme
s klidným svědomím podávat jen pozitivní zprávy.

Ještě jednou za všechno srdečný dík!

Proslov k přítelkyni, která se právě osamostatnila

Milá Aničko!

Tak konečně ses odvážila! Všichni jsme na tebe skutečně hrdí,
že tvá sebedůvěra konečně zvítězila nad všemi pochybnostmi
— jak nad těmi vlastními, tak nad těmi, které měl tvůj dosa-
vadní chlebobárce.

Vůbec nijak sis to neusnadňovala. Máš to v povaze a vý-
chova v tobě silně podporovala přesvědčení, že za to, co ti
nevychází, jsi odpovědná především ty sama. V soukromí to
může být dobrý a lidský přístup — hlavně pro ty druhé —, ale
při podnikání s takovými názory můžeš brzy špatně skončit.

Řadu let jsi pracovala v oboru, který neodpovídal tvému
vzdělání, možná proto, že jsi brala příliš doslovně podnikovou
reklamu, ale takový postoj se může snadno vymstít. Když jsi
projevila nesouhlas s názorem zaměstnavatele, doporučil ti dělat
svou práci bez velkého přemýšlení a věnovat se inteligentnímu
konání až ve svém soukromí.

Viděli jsme, žeš marně bojovala proti rezignaci vyvolané
vnitropodnikovými poměry. Na tvé unavené tváři to bylo často
vidět. Nyní jsme šťastní, že ses ještě včas dokázala postavit na
vlastní nohy. Můžeš si teď sama určit prostor na kterém chceš
stát a vybrat si cestu, kterou se chceš dostat k vytčenému cíli.

Přejeme ti ve tvém novém podnikání mnoho úspěchů!

Proslovy v klubech, spolcích a svazech

Proslov při zahájení schůze valné hromady

Vážené dámy a pánové!

Dovolte abych vás přivítal na dnešní valné hromadě XYZ nejen jménem svým, ale i jménem celého prezidia.

Děkuji vám, že jste vyhověli našemu pozvání a dostavili se v tak hojném počtu. A ještě mi dovoluňte přidat svůj soukromý dík za vaše pozornosti a blahopřání k mým narozeninám.

Takový už je život — mezi narozením a smrtí se učíme, milujeme, trpíme, ženíme a vdáváme se, stoupáme vzhůru, padáme, radujeme se a pláčeme. Dříve než přejdeme ke stanovenému programu, mám, bohužel, nemilou povinnost oznámit vám smutnou novinu. Prosím povstaňte!

Spolu s rodinou a přáteli truchlí náš svaz pro dlouholetého členu, pana Adolfa Nesrstu. Vše, čeho se chopil, dělal s velkým elánem a zaujetím. Ztratili jsme v něm členu a přítele, který velmi tvrdě pracoval, ale uměl spojit každodenní pracovní vypětí s velkou dávkou humoru a sebeironie. Dokázal přátel­sky a pohotově motivovat své spolupracovníky a svými jiskřivými nápady udělat velký dojem na své obchodní partnery. Budeme na něj vzpomínat vždy s úctou a rozhodně na něj nezapomeneme.

Děkuji vám, že jste povstáním uctili jeho památku.

Bohužel nelze valnou hromadu zahájit bez potřebných formalit. A tak ze své funkce prezidenta oficiálně zahajuji tuto pravidelnou 23. členskou schůzi našeho svazu.

Podle § 9 odst. 3 našich stanov a při dodržení všech nezbytných formalit jste byli písemně svoláni na dnešní den.

Konstatuji, že naše shromáždění je usnášeníschopné, a že jsou zde pouze oprávněné osoby. Pokud je někomu známo, že jsou zde osoby, které nejsou členy našeho svazu, ať mi to ihned sdělí. Pomalu se rozhlížím a vidím, že tomu tak opravdu není. Konstatuji proto, že třetí princip platný pro valnou hromadu — že je totiž zásadně neverejná — je splněn.

Dále bych chtěl připomenout, že není přípustné pořizovat magnetofonový záznam z našeho jednání. Pořad schůze leží před každým z vás. Rád bych se zeptal, má-li někdo proti němu nějaké námítky nebo připomínky. Pokud ano, prosím aby je ihned oznámil. Vidím, že námítky proti pořadu schůze nejsou.

Tím jsme probrali předběžné podmínky a nyní přistoupím k základnímu úvodu našeho jednání.

Dámy a pánové, náš svaz je daleko více, než pouhý zájmový svaz. Je to společenská organizace s vysokými etickými nároky na každého jednotlivého člena.

Spoluvytváření společenského soužití, které si náš svaz dal za úkol, má dnes stejně jako před dvaceti lety charakter otevřeného pokusu. Orientace na stále nové a nové problémy nutí náš svaz neustále kontrolovat svou činnost a neustále se měnit k lepšímu, pokud mi to tak dovolíte říci. Při společenských změnách je nepřetržitá kontrola zaběhaného pořádku a jeho účinnosti nezbytná.

Chceme podrobně znát jádro naší koncepce, tedy rozhodující zásadu zajišťující náš úspěch. Svaz nikdy nebyl řízen strnulým uskupením, ale otevřeným a pružným vedením. Naše základní filozofie byla a je ochota a schopnost stálého pokroku.

Nikdo z nás nemůže připisovat úspěch jen sám sobě. Každý z nás někdy potřebuje mít za sebou ruku ochotnou pomoci, ruku, která nás nenechá samotné s našimi myšlenkami a záměry. Prostě je nutný kolektivní, týmový způsob práce.

Výsledkem takové spolupráce je úspěch, který není nijak samozřejmý nebo nahodilý. Předpokladem je ovšem i dobrý instinkt, intuice a cit — ten snad především —, které dovolují pronikat do úkolů, které před námi stojí.

Tento požadavek si i já kladu po celý život. Nestací vědomosti, někdy musí promluvit i srdce. Stále by z nás měla vyzařovat důvěra, nadšení a síla přesvědčovat toho druhého. Musíme dát lidem pocit, že jsou důležití, že o ně stojíme.

Vždy jsem měl pocit, že jsem jakýmsi transformátorem, a svůj úkol jsem viděl v tom, že dále budu převádět myšlenky ke správným místům, ke správným lidem. Bez realizace je každá dobrá myšlenka bezcenná. Zdoláváním obtíží vzrůstají naše schopnosti. A s touto znalostí budou moci účinně pracovat i další generace.

Lidé se příliš nemění, mění se pouze jejich zevnějšek. Všichni si přejí jistotu, stálost, spolehlivost, poctivost — samé pozitivní věci. A právě proto, vážené dámy a pánové, má náš

svaz budoucnost, protože všechno co přináší je čestné, spolehlivě tradiční a přesto pokrokové. A to je náš kapitál do budoucnosti.

Budu náš svaz i nadále provázet svou prací, znalostmi a pevnou vůlí a spoléhám i na vaši spolupráci a podporu.

Děkuji vám za pozornost.

Proslov ke Svazu spotřebitelů (I)

Vážené dámy a pánové!

V naší kosmické lodi zvané Země narůstají krize. Spousta lidí hladoví a trpí bídou, nevinné děti umírají.

V západní části Evropy — a nyní již i ve střední Evropě — žijeme v opojení konzumem, podléháme svůdné reklamě a z nicotností děláme životní nutnost: a navíc ničíme životní prostředí.

Tato bezohlednost a necitlivost bude pro nás jednou mít nepříjemné následky, následky, které můžeme částečně pozorovat již nyní. Musíme se proto snažit omezit své materiální požadavky, zredukovat bezedný konzum a trochu se uskrovnit. Jen tak můžeme odvrátit budoucí zlo od našich dětí a vnuků.

Snížením nákladů na vývoj a výrobu stále nových produktů a s penězi na stále rafinovanější módní výrobky a s miliardami vynaloženými na jejich reklamu bychom mohli podstatně snížit světovou bídu.

Odříkání se zvolna stává nutností a spotřební kázeň je příkazem dne. Měl by si to každý co nejdříve uvědomit.

Pomozte nám v našem úsilí a budete chránit sami sebe. Musíme začít přinášet oběti, jinak si jednoho dne lidé třetího světa sami vezmou násilím, co nejsme ochotni dát dobrovolně.

Proslov ke svazu spotřebitelů (II)

Vážené dámy a pánové!

Hrozivými a závažnými slovy se nám zde připisuje odpovědnost za bídu na světě. Toto obvinění však není zcela spravedlivé. Po druhé světové válce jsme se za značných obětí a obrovského úsilí vypracovali z hluboké bídy k dnešnímu relativnímu blahobytu. Dostalo se nám také pomoci, kterou jsme vděčně přijali a využili. Když se nám vedlo dobře, nemálo jsme pomáhali národům, které trpěly bídou. A nebylo jich málo. Často však tato pomoc nebyla dost účinná, protože se pro různé nešvary, nehospodárnost i nedostatek organizace nedostávala tam, kam byla určena.

Těžce nemocný pacient se neuzdraví, když o jeho uzdravení bude pečovat pouze lékař. I nemocný sám a řada lidí okolo musí pomáhat. Pokud pomoc určená na zlepšení podmínek určité skupině lidí nebo celého národa bude téci do bezedného poháru a bude mizet beze stopy, musí ti, kteří chtějí pomoc, změnit i hospodářský a politický systém ve své zemi. Jen tak se může postavení nejchudších států zlepšit.

Abychom sami mohli rozumně pomáhat jiným, musíme si chránit svůj vlastní hospodářský systém. Jen tak budeme dostatečně výkonní a schopní poskytovat pomoc.

Slyšeli jsme kritické hlasy o reklamních svodech konzumního světa a neseriózních podmínkách prodeje. Já se necítím jako dáblův advokát, ale jako mluvčí těch, kterým leží na srdci funkční tržní hospodářství. Proto říkám, že reklama je základním předpokladem tržního hospodářství: oživuje konkurenci, povzbuzuje vývoj nových výrobků a stává se tak vlastně důležitým tvořivým elementem. Spotřebitel není vůči reklamě bezmocný. Nekalé metody jsou dříve či později odhaleny. A právě o to se musejí starat svazy na ochranu spotřebitelů spolu s veřejnými médii. Pomoc poskytují i správné zákony.

Reklama sama o sobě není nic špatného. Obchod bez reklamy je jako ryba bez vody, poptávka bez nabídky. Masivní reklama přináší masivní obrat a tím i výhodné ceny pro spotřebitele. A získávají i zaměstnanci výrobních a prodejních podniků.

Pokud ovšem výrobci i obchodníci a společnosti nabízející své služby zákazníky klamou, podvádějí a dokonce poškozují na zdraví nebo ničí přírodu, je sociálně etickou povinností je nejen odhalit, ale i potrestat a jejich škodlivé činnosti zabránit.

Není však přípustné, aby pro jednu černou ovci ztratily důvěru celé průmyslové a obchodní obory: vznikla by tak nebezpečná nejistota mezi spotřebiteli.

Nedovolme, aby nám apokalyptičtí proroci všeobecného zmaru znechutili konzum jako takový. Civilizace funguje, když prosperuje hospodářství a rozkvétá blahobyť a spokojenost co největšího množství lidí. Není pak nutné poručíkovat spotřebitele, ti již budou sami hotoví pomáhat a dělit se se slabšími.

Projev při příležitosti výroční schůze tenisového klubu

Vážení milovníci bílého sportu!

Co máme všichni rádi na tenisových zápasech, máme teď i tady: bohatou účast. Buďte srdečně vítáni na výroční schůzi! Starali jste se o to, abychom na sebe mohli být pyšní i v této sezóně, a za to vám děkujeme.

Jen zásluhou své připravenosti a bojové morálky postoupily naše dámy o jednu třídu. A stejnou bojovnost projevili i naši muži, ale bohužel spíše ve vzájemných půtkách, než v bojích se soupeři. Taktak se udrželi ve své třídě. Do budoucna platí, že musíme trénovat nejen tělesnou, ale i duševní sílu. Naši mladí však nám dělali radost — hráli uvolněně a proto i úspěšně. Byl to přímo požitek pozorovat, jakou mají radost ze hry, jak se obětavě vrhají za téměř ztracenými míči a nepodléhají neúspěchu. Ve srovnání s námi, staršími borci, kterým jakoby se lepily nohy k zemi, podávali mladí neporovnatelné výkony. Pamatujme tedy na to, že tenis je sport při němž se hodně běhá, nestačí ovládat jen údery raketou.

Mé dámy, to, co jsem teď říkal, není namířeno proti vám, je to určeno převážně naší mužské části členů. Musíme si uvědomit, že neděláme jen prostě nějaký sport, ale disciplínu, při níž se uplatňuje především férovost. Bezvadné chování předpokládá úctu k soupeři, v tom jsme jistě všichni zajedno. Předpokladem je i korektní sportovní oděv a korektní chování bez připomínek k protihráči nebo sudímu. Je to otázka dobrého vychování a kázně.

Chovejme se proto opravdu sportovně! Roste tak radost ze hry a dostávají se snadněji i sportovní úspěchy.

Proslov při výroční členské schůzi sportovního klubu

Vážení přátelé, milé sportovkyně a sportovci!

Upřímně vás vítám na letošní výroční schůzi. Je příjemné vidět opět tolik známých tváří a ujistit se tak, že jste všichni svému klubu stále věrní.

Uběhl další rok a předseda musí opět jednou skládat účty. Ale činí tak docela rád. V letošním roce vám však musím sdělit několik věcí, které každého nepotěší. Předsednictvo mě pověřilo, abych o některých problémech na dnešní schůzi otevřeně pohovořil. K jednotlivým otázkám pak mohou zaujmout své stanovisko příslušní odborníci.

Nejprve si však povíme, co se nám v uplynulém roce povedlo. Za své sportovní úspěchy jsme získali u přátel vřelé uznání, což pro náš klub hodně slibovalo. Netajím se však tím, že předseda očekával víc, zvláště od aktivních ženských i mužských mužstev. Udrželi jsme si naštěstí svá místa v A i B lize, i když jsme žádné lepší místo navíc nezískali.

Zato výkony našich juniorů a junierek byly opravdu vynikající. Jejich umístění daleko předčilo výsledky z předchozího roku. Lze si to vysvětlit mnohem intenzivnější spoluprací se školami, než tomu bylo v minulosti. Nechci však předbíhat, o této věci ještě promluví předseda sekce mládeže.

O naší finanční situaci nemohu říci nic dobrého. V důsledku přestavby našich sportovních zařízení jsme vyčerpali všechny finanční rezervy, které jsme během předchozího roku nashromáždili. Rozhodli jsme se renovovat sportovní zařízení a musíme to nyní plnit. Přestavba — jak jinak — stála mnohem více, než jsme zpočátku počítali. Museli jsme totiž vylepšit původní plán, když už byla přestavba do značné míry hotová. Zavínil to sice především podnikatel stavby, ale část zvýšených výloh leží na nás. Nesmí to ale narušovat naši sportovní činnost, náš závodní program.

Pokladna je sice prázdná, ale peníze nutně potřebujeme, abychom zaplatili dluhy stavební firmě a zároveň mohli pořádat závody, zaplatit trenéry a přispívat na cestovní výlohy. Proto se předsednictvo s těžkým srdcem rozhodlo zvýšit členské příspěvky. Bez zvýšení ročního příspěvku bychom nemohli vy-

rovnat svůj deficit. Podrobnosti vám později sdělí náš pokladník, je auditorem a své věci rozumí.

Když už jsem si jednou začal naříkat, přidám ještě další bod, který již delší dobu zaměstnává naše předsednictvo. Dělán to právě dnes, protože zase jednou vidím mnoho mladých tváří: již několik let nevidíme ze strany mladých členů žádnou ochotu převzít při volbách některou funkci v předsednictvu. My však potřebujeme mladé a angažované členy především do funkce zapisovatele, pokladníka a sportovního referenta. Jsme totiž přesvědčeni, že mladí lidé by ve výboru zvýšili efektivitu práce a rozhýbali trochu stojatě vody. Apeluji proto na mladé členy, aby se nevyhýbali různým funkcím a pomohli při práci s dětmi, mládeží i dorostem.

Nechtěl bych, abyste z mého referátu vyvodili, že je situace dramatická, či dokonce kritická. V podstatě je zatím vše celkem v pořádku, ale při příští volbě předsednictva bude nutné obsadit téměř všechny funkce novými lidmi, a budeme tedy potřebovat vaši ochotu a připravenost převzít svůj díl odpovědnosti. Angažujte se proto a nenechávejte svůj klub na holičkách. Dobře víme, že práce v některých funkcích zabírá dost času, ale ve prospěch klubu musíme určité oběti umět přinášet. Náš sportovní spolek patří již desítky let k naší obci, stejně jako pěvecké sdružení nebo škola.

Ujasněte si to dobře: je to váš spolek a vy se nesmíte stahovat do pozadí, když vás předsednictvo potřebuje: chopte se své šance!

Proslov v klubu seniorů

Milí přátelé!

Lidem, kteří odešli z pracovního života říkají Španělé „šťastlivci“ — není to hezký název? V našich zeměpisných šířkách nevidíme při odchodu do důchodu žádný důvod k jáso. Spíše jsme trochu smutní z rozloučení se s prací a trochu se nám stýská po každodenní rutině a styku s přáteli na pracovišti. Ve Španělsku důchodci naopak jásají: zbavili se přece stresu pracovního dne!

Takže takovéto šťastlivce vítám dnes v našem klubu. Někteří jsou u nás už nějaký čas a vědí, co můžeme nabídnout. Těší mne však, že náš oběžník k nám přilákal celou řadu nových tváří; dovoluňte mi proto, abych zvláště ty srdečně přivítal. Uvidíte, že nejsme žádný „svatvečerní“ klub. Ve slově „svatvečer“ je hlavní důraz právě na konci, což by pak znamenalo, že se nad námi šefí, že přichází noc — a to naprosto není pravda!

Jsme naopak kroužek aktivních lidí „třetího věku“, a kdy tento věk vlastně začíná nelze přesně říci. U každého to je jinak. Každý se musí sám rozhodnout kdy je ochoten se zařadit mezi šťastlivce, kteří také mohou patřit k nejzaměstnanějším lidem na světě!

Nemusím snad zdůrazňovat, že nejsme žádná politická strana či podobná organizace. Klub je organizován zcela volně, ale nelze vyloučit určitou změnu, kdyby počet členů vzrostl a byla by nutná pevnější struktura klubu.

Naším cílem je vyburcovat starší lidi z osamělosti a izolace a nabídnout jim alespoň dvakrát týdně změnu. V současné době to jsou dvě odpoledne a dva večery — středa a pátek — určené pro společné podniky. V těchto dnech, jak víte, jsou naše klubové místnosti otevřeny. Chceme si společně popovídat, vypít nějaký ten doušek nebo povečeřet ve zdejší restauraci, pokud má někdo chuť. Kdo chce, může si zahrát šachy nebo si najít partičku na karty. Zásadně vždy platíme jen za to, co si objednáme — záleží jen na nás, abychom si tyto prostory udrželi. Pokud by naše útrata neuhradila výlohy restaurace, museli bychom platit nájem.

Chci vám také říci, že budeme požadovat od každého zapsaného člena určitý příspěvek na výlohy, protože chceme být postupně zcela nezávislí a uhradit si tímto příjmem náklady na poštovné, tiskárnu apod. Protože se organizujeme na dobrovolném základě, děkujeme za každou pomoc při našich akcích a za každý příspěvek navíc.

Ve svém úsilí můžeme mít úspěch jen tehdy, pokud nás bude dost, proto vás prosím, abyste nám pomohli získat další členy — seznamujte své okolí s naší činností. Zajímají nás ovšem pouze lidé, kteří aktivně a kreativně podpoří naši činnost. Pokud nás bude dost, můžeme svou nabídku činností rozšířit.

Dámy a pánové, děkuji vám za bohatou účast a prosím vás, abyste se dokázali nadchnout pro naši práci a náš záměr, který je ve prospěch každého z vás! Děkuji vám.

Proslov vedoucího domu mládeže k rodičům dětí o závažných problémech s výchovou mladistvých

Dobrý večer dámy a pánové, vážení rodiče!

K dnešnímu, zcela mimořádnému setkání, jsem vás pozval z velmi závažných důvodů a děkuji vám, že jste se v tak hojném počtu dostavili.

Dovoľte, abych začal rovnou „in medias res“. V našem domově vládne v současné době nepříjemný vandalizmus. Někteří mladiství rozbíjejí vybavení obytných místností domova do slova na kusy. Na jedné toaletě jsem našel použitou heroinovou soupravu, jedna šestnáctiletá dívka je v jiném stavu. Sama se mi s tím svěřila, ale odmítá říci jméno otce. Velmi pravděpodobně je to jeden z našich mladistvých.

Vím, že bychom tomuto domu pro mládež měli říkat spíše „nebezpečný dům“, protože když byl před mnoha lety postaven, nikdo netušil, že se stane místem schůzek mladých výtržníků a dokonce i narkomanů. Naš dům, bohužel, nenavštěvují jen bezelstní a klidní mladiství, kteří by si chtěli v klidu zahrát kulečnick nebo šachy. Jsou zde kromě slušných dětí i výtržníci a pankáči.

Vzhledem k tomu, že naše personální obsazení je zcela nedostatečné, nemáme dost možností učinit řádění nezodpovědných mladistvých přítrž a důrazněji je ovlivňovat. Pohovory s nimi jsou však naléhavě nutné, protože zevní násilí bývá v mnohých případech jen známkou potlačovaných problémů.

Znám některé z těch výtržníků blíže, a vím dost o jejich rodinných a osobních poměrech. Víím, že existují rodiče, kteří si vlastně tento název ani nezaslouží, a kteří se o své dospívající děti vůbec nestarají. Ale tak to nemůže již dále pokračovat. Proto jsme se dohodli na některých opatřeních: každý den střídavě přijde některý z rodičů sem k nám, bude tu s námi pracovat a sám uvidí, s jakými problémy se potýkáme. Možná dokonce sám pozná, že je to právě jeho potomek, který patří mezi výtržníky.

Měli jsme také možnost přijmout k nám od obce rodinnou terapeutku, s níž si mohou rodiče promluvit, buď sami, nebo v přítomnosti syna nebo dcery. Já sám jsem sociální pracovník a nechci nečinně přihlížet, jak se zde ničí majetek i mladí lidé samotní. O některých již mám pochyby, že je bude možno

zachránit. Chci proto pomáhat rodičům, aby napravili své pokřivené vztahy k vlastním dětem.

Nakonec vás musím poprosit o příspěvky na náhradu zdemolovaného zařízení. Rozbitý je i magnetofon. S nedostatečnými příspěvky od obce není možné ztráty zcela uhradit.

Děkuji vám.

Odpověď na proslov vedoucího domu mládeže

Vážení přítomní!

I když může být popis poměrů panujících na zdejších domově trochu přehnaný, návrh vedoucího založit jakési „pracovní společenství“ s rodiči dětí není tak špatný. Přijetí psychologky pokládám za vynikající nápad, protože problémy s dětmi — ať už větší nebo menší — máme všichni. Problémy spíše přibývají, než ubývají, a to nejen s dětmi. Zhoršuje se životní prostředí, doprava, vládne uspěchanost, ubývá pracovních příležitostí pro mladé lidi, tak kde se má brát nějaká poklidná nálada, laskavost a přátelskost? Nakonec nás ani nemůže příliš překvapit, že se mladí bouří a snaží se přetrhat pouta se starší generací. A navíc stoupající nezaměstnanost spojená s nadbytkem volného času a nedostatkem peněz ...

A vzhledem k tomu, že se s lidmi, kteří se o mládež starají a hledají východiska jako náš vedoucí domu mládeže, setkáváme jen zřídka, musíme mu v zájmu svých dětí pomáhat a vynaložit dostatečné úsilí o zachování této prospěšné instituce.

Děkuji.

Proslov předsedy muzejního spolku při přijímání nových členů

Dámy a pánové!

Vy, kteří jste v našich řadách již dlouho, dobře víte, že spolkový život u nás příliš nevzkvétá. Tím větší radost mám z bodu, který přichází jako první na pořad naší schůze — přijímání nových členů. Dovolte mi, abych v našem středu upřímně přivítal paní A, pana B, paní a pana C, pana D a manžele E.

Manželé E se teprve před krátkou dobou vrátili z pražského „exilu“ do rodného města. A nebyli první, kdo po svém odchodu do důchodu našli cestu zpět do našeho krásného koutu země. Za přítomnost pana D děkujeme tomu, že je blízko univerzita v O kde pracuje, a v našem městečku nalezl ubytování a upřímně se do něj zamiloval. Navíc je jeho oborem historie, a již několikrát nám pomohl s propagací našich památek.

Pan a paní C pracují již dlouho v sousedství našeho muzea — paní C jako dietní sestra v poradně pro diabetiky a pan C v bance. Do muzea se dostali jen výjimečně, což se nyní jistě změní.

Neocenitelným přírůstkem pro nás bude i pan inženýr B, který nyní pracuje v našem městě a je velký perfekcionista v práci i soukromí. Chce se starat o uspořádání a katalogizaci našich nových přírůstků a dohlížet na udržování sbírek.

A konečně mám velkou radost z toho, že jsem se marně neucházel o získání paní A. Tu vám snad ani nemusím představovat, je vlastně jakousi institucí v našem městě se spoustou čestných funkcí, kterým se obětavě věnuje a navíc je nezapomenutelná pro celé generace studentů v našem gymnáziu. Často jsme spolu hovořovali o možné výchově studentů v muzejnictví, a uvidíte, že to spolu nakonec „rozjedeme“.

A teď, vážení noví členové, budete na schůzi předsednictva formálně přijati za členy podle stanov našeho spolku. A jsem přesvědčen, že vás všichni přijmou s otevřenou náručí — a taková slova užíváme v našem spolku jen velmi opatrně. Důkazy naší lásky ovšem budou spočívat hlavně v tom, že vás zahrneme prací! Jistě víte, že jsme naše muzeum vybudovali dobrovolně, bez peněžních odměn, a podobně je tomu s prací na rozšiřování sbírek a údržbou domu, v němž se muzeum nachází.

Navíc pořádáme výstavy, zájezdy, prohlídky pro skupiny zájemců o naše sbírky i jiné aktivity, o nichž jsme již s některými z vás mluvili. A to je právě to pěkné, že v našem spolku nechceme jen přispívající členy, ale chceme, aby přišli s vlastními myšlenkami a nápady a opravdu nám pomáhali při společném díle.

To však už snad stačí, myslím, že jsme se všichni vzájemně seznámili a doufám, že po schůzi při sklence vína svůj vzájemný kontakt ještě prohloubíme. Přeji novým i starým členům hodně úspěchů a chuti do nové práce!

Proslov na počest zasloužilého člena spolku

Milý Jiří, vážení přátelé!

Ano — i takhle oficiální dokážu být, když mám jako sbormistr někomu prokázat úctu! Ale ne někomu, chci vlastně oslovit a oslavit tebe, milý Jiří!

V našem pěveckém spolku zpíváš dnes na den přesně právě 40 let! Když jsi tady začínal zpívat první bas, já se teprve učil mluvit! Je pravda, že se od té doby moje slovní zásoba poněkud rozšířila, ale přesto mi dává velkou práci pronést oslavnou řeč na někoho takového, jako jsi ty.

40 let zpívání v našem sboru! Kdybychom spočítali všechny hodiny tím strávené, bylo by to jistě alespoň půl roku nepřetržitého zpěvu! Představte si to — půl roku tady zpíval a ani neochraptěl!

Milý Jiří, existuje něco jako dobrý duch našeho spolku. Nejen proto, že povznáší našeho ducha velejemnými nápoji z naší vlastní palírny, ale i proto, že dokáže vést zkoušky našeho sboru i bez přítomnosti sbormistra — jako například v době, kdy náš dirigent po autonehodě déle než pět měsíců nemohl pracovat.

Nic nedokáže, vážení přítomní, vyvést našeho přítele Jiřího z rovnováhy. Dokonce ani ti vznešení pánové, kteří chtěli z naší vesnické hospůdky udělat „nóbl podnik“. Byli bychom málem ztratili svůj hlavní sál! Ale Jiří, ten nelenil. Byl v té době našťástí starostou a proto „zapracoval“: nejdříve se s těmi pány

posadil ke stolu a opil je pod obraz. Potom prosadil svou a zachránil naši hospodu před renovacemi. Pány pak posadil na taxík směrem k jejich domovu a konec. Tak nám zůstal sálek v hospodě zachován, doufejme až na věčné časy!

A teď přede mnou leží obálka a malá krabička: v obálce máš, Jiří, od nás všech čestnou adresu a v krabičce zlatou jehlici. Nos ji, prosím, v klopě, a kdykoli si ji připneš, vzpomeň si na nás!

Jiří je skutečně náš. Musíme se o něj dělit jen s jeho rodinou, jeho statkem a jeho sportem. Jinak je pro nás vždy tady — nejen jako zpěvák, ale i jako dobrý přítel. A protože v tom jsme jistě všichni zajedno, zvolejme mu teď třikrát „sláva“ a zazpívejme slavnostní zdravici! A pak si s ním zhluboka připijeme na zdraví.

Proslov při oslavách 25letého výročí ženského spolku

Vážené dámy a pánové!

Mám tu čest být dalším v řadě řečníků a mojí povinností je tuto řadu k vašemu potěšení uzavřít. A doufám, že bude platit úsloví „nejlepší nakonec“!

Když jsem byl požádán, abych pronesl slavnostní řeč k vašemu jubileu a uvědomil si, že mými posluchači budou slavnostně naladěné dámy vašeho spolku, bylo mi jasné, že půjde o náročné a navíc všemi oblíbené a obdivované publikum.

Propadl jsem trochu chmurným myšlenkám: co mám vlastně říkat takovému náročnému shromáždění? Po dlouhém přemýšlení jsem si vzpomněl na Goethovu radu, aby člověk hledal poučení u moudrých žen a poradil jsem se s tou, kterou jsem měl nejbliže — se svou vlastní ženou.

Milé dámy, jistě to víte z vlastní zkušenosti: nejlepší myšlenky vkládá mužům do úst žena. Tak jsem dostal hned několik typů: každý muž je synem ženy a většina zaměstnaných žen je zároveň matkami.

A v takový den je důležité, aby řečník tato fakta ocenil. Dítě a kariéra prý někdy nejde dohromady, nebo se za to dost těžce platí. Proto moudrá žena si vždy najde určitý způsob, jak dobře vychovat své děti i při náročném povolání. Znamená to

pro ni větší zátěž a větší radost z rodiny i z práce. A právě váš spolek, vážené dámy, uskutečňuje a rozvíjí v kulturní i sociální sféře myšlenky, které již byly oceněny mými předřečníky. Pomáháte mnoha lidem, kteří se ocitli v nouzi či jiných problémech a ukazujete jim cestu k lepší budoucnosti. Myslím, že můžete být pyšné na výsledky své společné práce, na to všechno, čeho jste již dosáhly, na svůj spolek i na sebe samé. Poznaly jste své možnosti, chopily se jich a dokonale je využily pro blaho ostatních.

25 let trvání vašeho spolku není ani málo, ani moc. Všechno je na světě relativní: 25 let ve srovnání s historií lidstva není nic než kapka v moři, ale v poměru k lidskému životu je to doba dost podstatná — představuje více než třetinu života. Znamená to, že mnohé z vás obětovaly třetinu života pro práci pro ostatní, kteří se ocitli v situaci často přetěžké až bezvýchodné. A to není malá zásluha. Za 25 let již člověk nabude značných zkušeností a získá mnoho vědomostí

Jeden básník odhalil, že v ženách je skrytá moudrost světa. A tuto moudrost, která vám byla dána do vínku, využívejte ještě dlouho, protože na ni čeká stále větší počet lidí nějak postižených, čekajících na pomocnou ruku.

Ženy spíše intuitivně řeší řadu problémů laskavostí, pochopením a trpělivostí, muži jsou často ve stejných situacích netrpěliví a snaží se prorážet hlavou zeď — a to není příliš dobrá metoda na vyřešení čehokoli.

Jistě se během vašeho pětadvacetiletého působení vyskytly i hlasy, které vaši činnost zlehčovaly, podceňovaly a možná i odsuzovaly. A možná to byla i určitá závist, tak již to na světě chodí. Ale vy jste se nenechaly nijak odradit od další činnosti, a úspěchy, které následovaly, brzy jakékoli námitky proti vaší práci zlikvidovaly. A to je asi to nejdůležitější. Nenechat se otrávit hlasy lidí, kteří nikdy nic podobného nedokázali.

Vážené dámy, vy jste dokázaly, že máte citlivý přístup k člověku, schopnost analyzovat jeho osobnost, vyburcovat jeho zbylé síly a odstranit jeho malomyslnost. To snad dokáže jenom žena. A za to vám budiž ještě jednou dík.

Přeji vám všem do dalšího čtvrtstoletí ještě více elánu a radosti z dosažených úspěchů, které nejsou, jak to často bývá, ve prospěch vlastního já, ale ve prospěch druhých.

Děkuji vám za pozornost.

Proslov velitele hasičů při výročí založení hasičského sboru

Vážení hosté, přátelé!

Srdečně vás vítám na naší oslavě. Je to slavnostní den nejen pro náš dobrovolný hasičský sbor, ale pro všechny obyvatele naší obce: náš sbor oslavuje 50 let svého trvání!

Mohl bych vám teď předčítat z kroniky našeho sboru, vyjmenovávat všechny velké akce, které jsme v posledních letech podnikli, vyslovit ocenění osobnostem, které se o náš sbor nějak zasloužily atd. atd. Ale to všechno, vážení přátelé, najdete v našem slavnostním sborníku, který jsme pro tuto příležitost vytiskli. Chtěl bych jenom vyzdvihnout skutečnost, že již několik let máme kromě starých členů i skupinu mládeže, v níž jsou i děvčata, která se chlapcům ve znalostech i odvaze zcela vyrovnají.

Rád bych poděkoval všem kamarádům z družstva i předsednictva za jejich práci, všem příznivcům, kteří nás finančně podporují, obecnímu zastupitelstvu a okresní správě za nemalou podporu, všem spřáteleným organizacím, které s námi spolupracují a bez nichž by naše práce byla neúplná — policii, červenému křížii, zdravotníkům a technické pomocné službě a konečně i sborům ze sousedních obcí, s nimiž máme skvělou spolupráci, zvláště při rozsáhlejších požárech a jiných kalami-tách.

Děkuji také ostatním spolkům a sdružením, jejichž členové s námi přišli oslavit naše výročí a jako mnohokrát předtím se starají o dobrou zábavu a náladu. A vítám i další oficiální představitele politických stran, církve, družstva a ostatní funkcionáře, prostě všechny, kteří se zde shromáždili s pocitem, že jsou s námi spojeni v dobrém i zlém, že k nám prostě patří.

Zcela zvláštní dík patří i našim ženám, které mají pro naši, někdy náročnou, službu pochopení a zbytečně se na nás nemračí pro nějaký ten pozdní příchod domů nebo pokažený víkend.

Za celý náš sbor jsem pověřen prohlásit, že my i nadále budeme co nejlépe vykonávat své povinnosti, a že budeme kdykoli

připraveni nasadit i život při záchraně majetku a životů našich spoluobčanů.

A nyní prosím přítomné, aby povstáním vzpomněli na naše zesnulé kamarády a vzdali čest těm, kteří při plnění svých povinností obětovali vlastní život. Jejich jména nejdříve přečtu.

Nikdy na ně nezapomeneme. Děkuji vám.

A nyní dovolu, abych vám i nám popřál hezké chvíle na naší jubilejní slavnosti. Ještě však předtím, než přisedneme k pohostinnému stolu, musím splnit mimořádně příjemnou povinnost, kterou je udělení vyznamenání některým našim členům.

Proslov velitele spráteného hasičského sboru

Draží kamarádi, dámy a pánové!

Dovolu mi říci jen několik slov. Především upřímně děkujeme za pozvání. Přišli jsme vám pográtulovat opravdu rádi a do budoucna vám přejeme vše nejlepší. Zároveň vám předáváme malý dárek. Je nám ctí pochodovat v průvodu zároveň s vámi a těšíme se, že vaše jubileum společně oslavíme. Je k tomu mnoho dobrých důvodů, ale o jednom bych se chtěl zmínit především. Za tři roky bude slavit stejné výročí náš sbor, a tak se těšíme, že od vás dnes něco „odkoukáme“. Tím vás také zároveň zveme na naše oslavy, počítejte s tím již nyní ve svých plánech.

O našem vzájemném přátelství svědčí mimo jiné i četné společné zásahy a víme, že se na vaši pomoc můžeme spolehnout i v budoucnu. Je pochopitelné, že mezi našimi sbory existuje i určitá rivalita, ale to je správné, podněcuje to naše mužstva ke stále lepším výkonům. Každý sbor si přeje mít co nejlepší vybavení a ukazovat svůj perfektní výcvik: proto nás těší vzájemné soutěžení, které povzbuzuje naše sebevědomí. Je to pak i vidět při skutečném zásahu.

Hasičům je profesionální čest vrozená — to samo už je důvod k oslavám. Tato vlaječka, kterou vám předávám, má doplnit vaši sbírku důkazů o vzájemném přátelství a zároveň připomínat dnešní slavnostní den.

Zůstaňte našimi dobrými kamarády, tak jako my zůstáváme vašimi.

Proslov při příležitosti výročí založení zahrádkářské kolonie

Vážení přátelé zahrádkáři!

Budte srdečně vítáni na naší malé oslavě! Je to už neuvěřitelných 70 let co existuje náš spolek. Existují jistě i starší spolky, ale ten náš se může pochlubit svým členstvem i svými aktivitami. Jsme hrdí na to, že nám je většina členů věrná po celá desetiletí.

Nejprve bych chtěl poděkovat za pomoc při prosazování našich práv proti okresnímu úřadu těm členům, kteří pomohli předsednictvu radou i skutkem, když jsme museli bojovat proti plánům okresu zrušit značnou část naší kolonie pro výstavbu silničního obchvatu. Uskutečnění tohoto záměru by bylo znamenalo nejen podstatné snížení počtu našich zahrad a zahrádek, ale i ti zbylí by byli trpěli hlukem a znečištěním ovzduší výfukovými plyny. Naštěstí jsme proti tomu bojovali v semknutém šiku a proto také úspěšně. Prohra by byla znamenala úplný zánik naší kolonie. Tento problém je dnes za námi a my se můžeme opět volně nadechnout čistého vzduchu našich zahrádek.

Tím také plním naléhavé přání „otce zahrádkářů“ doktora Mlynáře, který se svou myšlenkou na zakládání zahradních kolonií velice zasloužil o zdraví národa. On sám sice měl na mysli především zdravé produkty, které si mohou zahrádkáři sami vypěstovat a zlepšit tak svou výživu, ale dnes je stejně důležitý i význam zdravého vzduchu pro obyvatele měst, v nichž je ovzduší vždy více nebo méně znečištěné.

Kromě možnosti trávit v klidu a bezpečí svůj volný čas v příjemné zeleni mimo město, můžeme navíc sklízet zdravé ovoce a zeleninu bez chemických příměsí. A svůj nemalý význam má jistě i manuální práce, které na našich zahrádkách není zrovna málo a je pro většinu z nás důležitá pro zdraví.

Pro naše děti a vnuky je to místo, kde si mohou bezpečně hrát a rámusit podle chuti. A rodiče navíc nemusejí mít obavy, že je porazí auto nebo motocykl.

Přestože boj o zachování naší kolonie byl jistě nejvýznamnější akcí, ke spolkovému životu patří i jiné aktivity. Naše každoroční slavnosti a výstavky nejlepších plodin jsou velmi hojně

navštěvovány a je o ně zájem i u „přespolních“ návštěvníků. Stejně je tomu u oslav jara nebo pořádání dětského letního dne. Nápady našeho společenského výboru jsou opravdu překvapující. Zvláště děkuji panu a paní N., kteří mají na těchto podnicích největší zásluhu.

Víc už snad ani říkat nemusím. Zakončím čínským příslovím, které shrnuje vlastně vše, co již bylo řečeno:

„Kdo chce být šťasten jeden den, ať se napije,
kdo chce být šťasten týden, ať zabije prase,
kdo chce být šťasten rok, ať se ožení,
kdo chce být šťasten celý život, ať si založí zahradu“.

Proslov po vítězném sportovním utkání

Přátelé, slabost protivníka si nesmíme přičítat za vlastní zásluhu, ale můžeme ji využít k vítězství. Může tomu tak být i v budoucnu, budeme-li
intenzivně trénovat,
obratně taktizovat
a vzájemně se respektovat.

A především musíme pochopit, že je snadnější zavinit porážku, než se zasloužit o vítězství. Pokud každý cítí vlastní odpovědnost a vydá ze sebe to nejlepší, zajistíme si v tabulce své dobré místo a můžeme svou pozici i zlepšit.

Teď se chceme radovat a slavit, ale nebudeme nic přehánět, protože musíme mít formát nejen na hřišti, ale i v hospodě!

Jsem na vás pyšný. A teď si zazpíváme tu naši!

Proslov po sportovní porážce

Přátelé!

Z porážky se mohou radovat jedině pivovary, protože jejich pivo se pije nejen na oslavu, ale i na spláchnutí smutku. A my teď budeme splachovat žal.

Ale ten kdo umí prohrávat, umí i vítězit, a to je pro nás šance, kterou nesmíme zahodit. Upřímně blahopřejeme dnešnímu vítězi a příště se vynasnažíme vyměnit si role. Musíme na sobě do budoucna ještě více pracovat, ale dnes platí: „Útěchou poraženého je jeho příští vítězství!“

Proslov vedoucího zimního sportovního střediska při uvítání skupiny sportovců

Milí sportovní přátelé!

Vítejte u nás — doufám, že jste již všichni šťastně dojeli.

Nyní jste ve fázi aklimatizace. Dříve než se zítra začneme prohánět po pláních a vrcholcích hor, chtěl bych vyřídít několik důležitých bodů.

Především se všichni jednotlivě představíme: usnadní nám to vzájemné poznání. Pokud jde o způsob komunikace, na horách bývá téměř samozřejmostí vzájemné tykání, i když není pochopitelně povinné. Kdo má větší potíže s komunikací s ostatními, může se jich zbavit u našeho baru. Pokud ovšem není abstinent. Já se jmenuji Kovář, Josef Kovář, a mým úkolem je postarat se o vás po všech stránkách. Nyní budu číst vaše jména a navrhuji, aby každý, koho budu jmenovat, povstal.

Představím vám pracovníky hotelu, kteří se o vás budou v příštích dnech starat. Všichni nejen příjemně vypadají, ale také opravdu příjemní jsou, pokud budete příjemní i vy. Jan Vintř je, milé dámy, velmi šarmantní muž, poznáte ho zítra při snídani.

Vidíte to pěkné děvče tam u toho statného chlapíka? To je Hanka a Honza, naši instruktoři lyžování.

Pro všechny, kteří budou ve skupinách, bude zítřejší program takovýto: snídaně od 6.30, odjezd k údolní stanici lanovky v 8.00, návrat asi v 16.00. Večeře bude v 19.00. Po večeři je možnost posezení u krbu, diskotéka, televize, prostě co si kdo vybere.

Na závěr jedna zvláště příjemná informace: od výšky 1 000 m je dokonalý sníh, sjezdovky jsou perfektně upravené a předpověď počasí nemůže být lepší!

Máte tedy ty nejlepší předpoklady pro radost ze sportu, všechno ostatní pak už je na vás. Tak, to je snad vše, byli jste výborní posluchači, teď se přesvědčíme, jestli je tak výborný i kuchař.

Poděkování účastníků lyžařského kurzu

Milý Pepíku!

Jménem všech nás děkuji tobě i tvým pomocníkům za krásné chvíle, které jsme si tady užili. Byly to dny plné zážitků. Byli jste skvělí na sjezdovkách i v hotelu a vaše společnost byla nám všem velice milá. Všichni se teď cítíme báječně a vracíme se domů nejen opálení, ale i s utuženým zdravím. Doufáme, že když jsme bez úrazu zdolali nástrahy sjezdovek, dostaneme se stejně šťastně i domů.

Věnujeme vám několik pěkných zvětšených snímků, pokud na nich někdo nebude k poznání, je to jeho vina, ne vina fotografa. Většina z nás se rozhodla, že vás příští rok přepadneme znovu, takže neříkáme sbohem, ale nashledanou!

Zahajovací proslov při jarní oslavě spolku zahrádkářů

Milí přátelé!

Budte srdečně vítáni v naší klubovně při tradiční jarní slavnosti. Jsem moc rád, že jsme se všichni opět sešli v tak hojném počtu.

Ještě donedávna byla nepříjemná zima, že jsme si málem mysleli, že jaro nikdy nepřijde, ale správně to kdysi napsal

Jaroslav Seifert: “Nevěřte třeba, nechcete-li, ale ta hra se počíná, vyletí zima přes neděli jak z komína...“. A opravdu najednou přišlo jaro. Sluníčko se směje, i když trochu nesměle, první kvítky vystrkují své hlavy, prostě — jaro je tady.

Jaro je symbolicky spojováno s mládím, ale i my, dříve narození, se z něho umíme radovat. Máme radost, že v naší zahrádkářské organizaci žijí mladí i starší v harmonickém vztahu, i když se v některých názorech poněkud liší. Ale tak už to prostě chodí, každá generace má své priority a trochu odlišný pohled na svět. Hlavní je, že máme dostatek následovníků, dokonce tolik, že v naší zahrádkářské kolonii nestačíme nové mladé žadatele o místo zcela uspokojovat.

Naše soudržnost se nejlépe projevuje právě při vánočních a jarních oslavách. Je to vidět i dnes -- vidíte, co všechno nám připravily naše ženy, dcery i matky! Již se jistě všichni těšíme na lahůdky naší i cizokrajné kuchyně, pod nimiž se jen prohýbají stoly. A naši nejmenší pro nás nastudovali nějaké pohádkové tanečky a výstupy, máme se prostě na co těšit.

Navíc jsme letos připravili tombolu, kde je spousta cenných a praktických výher. Stačí jen zaplatit pár korun a sáhnout si do klobouku pro ten správný los.

Závěrem přeji všem dobrou zábavu a děkuji všem, kteří se účastnili na přípravě tohoto setkání, ať už přípravou pohoštění nebo organizací tomboly. A samozřejmě i našim dětem, které nelenily a nacvičily si svůj příspěvek k zábavě.

Přeji vám ještě jednou hezkou zábavu!

Proslov na spolkové vánoční zábavě

Draží přátelé!

Ve známé vánoční písni se zpívá „Vánoce, Vánoce přicházejí, zpívejte přátelé, Vánoce, Vánoce přicházejí, šťastné a veselé!“.

I naše malá společnost má svou každoroční vánoční oslavu. Všichni se už v adventním čase na tento zážitek těšíme, nejen naše děti, ale i my, dospělí. Žádná jiná oslava se nevyznačuje takovou srdečností a takovým pocitem sounáležitosti jako právě tato. Je to snad tím, že se všichni tak trochu vracíme do

dob svého dětství? Nebo tím, že vyjadřuje náš pocit téměř rodinné jednoty? Vždyť náš spolek není nic jiného než jedna velká rodina. Cítíme to asi všichni, když se za světel svíček a vůně purpury každý rok sejdem u vánočního stromku.

Ale Vánoce jsou něco víc než oslava sounáležitosti. K Vánocům patří také lidskost, obdařená narozením Jezulátka. Lidem je dáván nebeský mír. A i když je skutečný mír mezi národy na zemi ještě hodně daleko, tehle dar nebeského míru si lidé každoročně připomínají. Odtud také pramení starý zvyk, že si lidé vzájemně dávají dárky.

Toto obdarování jsme však pochopili špatně: jen jako něco, co patří k Vánocům a po Vánocích zůstává vše při starém. Ale můžeme si předsevzít, že to tak nenecháme. Můžeme obdarovávat ty druhé i nadále tak, že jim budeme dokazovat svou lásku nebo vyjadřovat alespoň tu sounáležitost. Náš dar přece nemusí mít velkou materiální hodnotu. Stačí ujistit toho druhého o své přátelské náklonnosti. A to bychom měli dělat i v našem spolku.

Já se domnívám, že mezi námi vždy vládlo dobré kamarádství. Dokazuje to i skutečnost, že v posledním roce z našeho spolku nikdo neodešel. A to při tak velkém počtu členů již něco znamená.

Dnes se budeme společně veselit a radovat. Děti už netrpělivě čekají co najdou pod stromečkem a dospělí možná také.

Začal jsem vánoční písničkou, ale skončím jen upřímným přáním: šťastné a klidné Vánoce všem!

Zahajovací proslov na dobrovolném večírku

Lidé a lidičky, dospěláci i děti!

Naše malá slavnost začíná. Všechny nás už asi trochu naladila naše hudba, někdo si již možná vyzkoušel i taneční parket, a ty hory jídla i pití jistě nelze přehlédnout! Všechno je připraveno velkoryse, a jak jsme se již dohodli, výtěžek bude patřit do domu pro postižené děti.

Podívejte se na pěkné hračky, které jsme připravili pro nejmenší! Přesně v 19 hodin vypustíme k nebi barevné balonky, každý si může dopřát toto potěšení za 10 korun. A kdo si chce zahrát některou z připravených her nebo zastřílet si na terč, ať zkusí své štěstí a pomůže tak plnit naši pokladničku.

Je to večírek nás všech, všichni jsme přispěli nebo přispějeme k jeho zdaru.

Přeje nám dokonce i počasí, takže se večírek určitě vydaří. Ale již znovu slyším hudbu, tak hurá na parket a pěknou zábavu vám všem!

Projevy při veřejných příležitostech

Projev ředitele školy při maturitní oslavě

Milé maturantky a maturanti!

Milí rodiče!

Milé kolegyně a kolegové!

„Non scholae, sed vitae discimus“ — neučíme se pro školu, ale pro život.

Snad si vzpomenete? V jedné učebnici latiny je toto úsloví uvedeno jako příklad na užívání slovesa „discere“, které jsme se učili časovat zdola nahoru a shora dolů. Dnes častěji slyšíme od našich ...náctiletých jen jeden tvar tohoto slovesa, a to „dis-co“, ovšem ve zcela jiných souvislostech.

Vzdělání a vědomosti nemůžete považovat za majetek: nedá se koupit a zpočátku ani dobře prodat. Učili jsme se tedy nadarmo, jenom pro známky ve škole a ne pro život?

Jestliže to, co máte napsáno v tuctech sešitů za celou dobu svého vzdělávání od základní školy až po maturitu, není to, co budete v životě potřebovat, co to tedy je? Strávili jste svůj veškerý čas až dosud jenom nějakým hraním? Hraje se na hudební nástroj, hraje se v divadle. V literatuře a politice se hraje se slovy, šach se hraje figurkami. A pak vidím jaké nadšení, jaké zaujetí, jakou aktivitu vyvolává náš sbor, náš orchestr, divadelní a šachový kroužek a myslím na skvělé divadelní představení plné fantazie. A teď se smutkem pozoruji, kolik vás — maturantů opustí tento vynikající divadelní soubor. Myslím také na přínosné projekty k soutěžním tématům, na úspěchy při sportovních soutěžích s jinými školami a ještě na mnoho jiného. To vše je také škola a život v naší škole. Když to všechno domyslíte, sami dojdete k závěru, že tyto aktivity vedle matematiky, češtiny, fyziky a dalších předmětů mají své oprávněné místo.

Vztah k povolání není přítom na první pohled patrný. Měřeno „vážností života“ je to všechno jenom hra. Hra ve smyslu toho, že se vše děje bez nucení, ale zato s plnou vážností a nadšením. Důležité je, že tyto domnělé hrátky směřují k utváření člověka.

Komplexní vzdělání je pro správné utváření charakteru a osobnosti velmi důležité.

Přeji si, abyste také tuto zkušenost převzali pro svůj další život. Zachovejte si kritický smysl pro realitu, ale nezapomeňte, že svět se neskládá jen z materialistických hodnot, z věcí vypočitatelných, změřitelných a zvažitelných, ale také z toho, co nosíte v sobě: ze snů, utopii a ideálů!

Mnohé z toho co jste se naučili můžete zapomenout. Vždy se však držte logiky a rozumu, ideálů tolerance a humanity.

Pokud to splníte, dokážete, že jste se neučili pro školu, ale opravdu pro život! Přeji vám na další cestě životem všechno nejlepší!

Proslov učitele hudby k slavnostnímu zakončení docházky do základní školy

Milí rodiče, kolegové a žáci!

Zdravím vás všechny na dnešním dnu zakončení školního roku. Zvláště pak zdravím ty, pro které je tato hodina oslav zvláště důležitá a cenná. A především zdravím vás — žákyně a žáky našich posledních ročníků.

Toto je vlastně oslava vašeho propuštění ze základní školní docházky. Propuštění znamená, že končí vaše povinnost, že se stáváte svobodnými, že další rozhodování je na vás a vašich rodičích. Před vámi je doba seberealizace, čas na plnění vašich životních snů a představ. A je to především doba, v níž se budete učit nést odpovědnost sami za sebe.

Někteří vaši učitelé, a mezi nimi i já, jsme v poslední době s některými z vás podrobně hovořili o odpovědnosti jedince za sebe sama i za ostatní. Z těchto pohovorů vyplynulo, že tato nová perspektiva vyvolává u vás smíšené pocity. Ale určité rozpolcení nepocítujete jen vy, kteří naši školu opouštíte, ale i my, od kterých odcházíte. Na jedné straně vítáme váš odchod, protože důležitou součástí našeho povolání je učinit vás schopnými vystoupit z navyklého pohodlí domova a školy. Na druhé

straně však každé rozloučení zanechává více nebo méně hluboké rány v každém z nás.

S některými z vás se cítím svázán zvláštním způsobem. V posledních čtyřech letech jste se podíleli na vzniku hudebního programu, především na poli sborového zpěvu. Jako sborník jsem vás několik let vedl, ale byli jste to vy, kteří jste svou pravidelnou docházkou a nadšením udělali ze školního tělesa opravdu pěkný a všeobecně oceňovaný soubor.

Dámy a pánové, typ naší školy má v dnešním školství důležitou funkci. Nejenže nabízí po získání základních vědomostí ukončenou školní docházkou, ale pro mnohé žáky je odrazovým můstkem pro studium na vyšších odborných školách a gymnáziích.

Myslím, že hovořím za všechny své kolegy, když vašim dětem popřeji úspěšné studium na vámi zvolených školách a hodně štěstí v osobních vztazích a vůbec na další cestě životem!

Projev vedoucího mistra k učňům při ukončení jejich výuky

Milí mladí přátelé!

Dnešní den je pro vás dnem zadostiučinění a dnem radosti. Svou učební dobu máte za sebou a nové příležitosti před sebou. Kdo z vás přestál a využil ne vždy lehkou učební dobu, dostane na dnešní slavnosti písemné potvrzení o vykonaných zkouškách a tím první „poukaz“ k vytvoření své vlastní budoucnosti. Stáváte se kvalifikovanými a pro naše hospodářství potřebnými odbornými silami. Význam této etapy ve vašem pracovním životě podtrhuje přítomnost členů zkušební komise a dalších vzácných hostů (bylo by vhodné je na tomto místě vyjmenovat!) na tomto slavnostním shromáždění. Vážení kolegové, srdečně vás vítáme! Vaše přítomnost je pro nás ctí.

Dobří řemeslníci jsou cenní jako voda v poušti. Řemeslníci se podílejí na dobrém chodu státu i jednotlivých pracovišť a domácností. Kdo svému řemeslu rozumí, obstojí i ve špatných časech.

Dnes jsou otevřena typicky mužská řemesla i pro ženy. Ty vykonávají práci v dílnách, opravují motorová vozidla, prodávají ve specializovaných obchodech a mají nadání k praktickému jednání. Již dávno neplatí, že by při takovém povolání ztrácely svůj šarm a ženskost. Spíše naopak — díky svému „mužnému“ povolání získávají ženy na atraktivitě.

Speciální zmínku a pochvalu si zaslouží mladé kolegyně a kolegové, kteří se podíleli na soutěžení mladých řemeslníků. Jsme na naše vítěze velice hrdí.

Za všechny výsledky v přestálých zkouškách i za vítězství v soutěžích můžete děkovat vlastní pili, talentu a úsilí, ale i svým vychovatelům a mistrům v dílnách. Těm musíme poděkovat za jejich pedagogickou trpělivost a lidské pochopení, kterým zmírňovali a řešili různé krizové situace (potlesk). A nyní ještě zatleskejte svým rodičům, kteří o vás pečovali, jsou dnes s vámi a jistě jsou na vás náležitě pyšní!

Tak, milí absolventi, teď vás prosím, abyste vstali; tovaryšské a závěrečné zkoušky jste složili a já vás tímto vyvazuji z učebního období.

Jménem všech mistrů, učitelů a členů zkušební komise vám srdečně gratuluji k novému stupni vašeho povolání. Doba učení vám skončila a začíná vám čas hotových řemeslníků.

Každý konec je zároveň začátkem něčeho nového. Budoucnost je před vámi a záleží na vás, co s ní uděláte. Přeji vám jen všechno dobré, ale musíte i nadále na sobě pracovat, dále se vzdělávat — máte na to celý život.

Opět se posaďte. Vaše další kroky u nás budou sice krátké, ale důležité: vyzvedněte si svá tovaryšská osvědčení, mám je u sebe já. Ti, kteří dosáhli nejlepších výsledků u zkoušek půjdou první. Prosím teda pány aby přistoupili. Každému z vás nejlepších předávám knihu jako zvláštní uznání za mimořádnou píli.

Řeč k příležitosti oslavy předávání mistrovských osvědčení

Vážené dámy a pánové!

Srdečně vás vítám na dnešní významné oslavě.

Je mnoho příležitostí k oslavám, které se opakují a vyplývají z různých dat — narození, sňatek atd. K oslavě narozenin stačí se jen narodit, děje se tak bez vlastního přičinění.

Místrem se však stává člověk jen jednou za život a musí pro to hodně udělat. Vy, mladé mistrové a mladí mistři, jste toho dnes dosáhli. Proto také všechna pozornost a veškeré oslavy míří na vás. Je to vaše oslava a váš program. Srdečné blahopřání k vaší dosažené kvalifikaci. Mnozí lidé jsou dnes na vás velice hrdí — vaši rodiče, vaši životní partneři, všichni, kteří vás vzdělávali a podporovali. A také vy můžete být na sebe hrdí. Dosáhli jste důležité klasifikace a stali se významnou součástí naší společnosti, protože mistři řemesel zaručují výkonnost a přejímají odpovědnost za důležité úseky hospodaření státu. Bez lidí jako jste vy si nelze fungující společnost ani představit.

Přeji vám ještě jednou hezký den a šťastný start do nového, „mistrovského“ života.

Proslov k zahájení dne otevřených dveří v dílnách ústavu pro postižené děti

Draží rodiče, milí hosté!

Těší mě, že jste přišli na letošní den otevřených dveří. Tak jako každý rok, spojujeme tento den s letní slavností a s malou tombolou. Výtěžek z tomboly a příjem, který doufáme získat prodejem kávy, koláčů, grilovaných jídel a studených nápojů, je míněn jako příspěvek k akci „pomoc životu“. Pro tento rok jsme naplánovali nákup počítačové tiskárny se speciálním programem. Ale ochotně přijmeme i jiné dárky a dary. Vy jistě víte, že vám příjem vašich darů potvrdíme, abyste je mohli odečíst ze základu daně.

Nyní k vlastní návštěvě. Navrhují nejdříve prohlídku našich dílen, abyste si mohli udělat obrázek o tom, co lidé, kteří jsou společností označováni jako „postižení“, dokáží. Pro jejich práci jsou zapotřebí jiné nástroje a je nutné vynaložit více času, než bývá obvyklé. Naše credo zde není „rychle“, ale „trpělivě“. Trpělivost je také pojem, který by si mělo osvojit mnoho lidí i mimo naše zařízení. K trpělivosti také přidáváme špetku humoru a všechno kořeníme velkorysou porcí lásky a porozumění. Pro nás totiž, dámy a pánové, nejsou žádní „postižení“! V tomto hojně používaném, nelaskavém pojmu se individualita jednotlivců zcela ztrácí. Každý z našich chráněnců má svůj vlastní osud. My stavíme na jeho osobních možnostech a pěstujeme je se vši obezřelostí a trpělivostí, abychom zvolna dosáhli pokroku.

V naší mechanizované průmyslové společnosti nikomu ani nepřijde, že člověk může pohybovat všemi deseti prsty; hodnotí se pouze, umí-li jimi pohybovat mimořádně rychle nebo vůbec ne.

My zde uvažujeme v docela jiných kategoriích. Pro nás je úspěchem, když se jeden jednotlivý sval dokáže po dlouhém tréninku uvést do pohybu a když někdo místo pohybu dvěma prsty dokáže zapojit i další dva. Pro nás je to obrovský úspěch. Všichni jsou nadšení, když naše chráněnka, která se narodila bez rukou, dokáže psát na psacím stroji pomocí tyčinky, kterou má připevněnou na čele. Dokázala tak podstatně víc, než se předpokládalo při neurologickém vyšetření na klinice. A to je jen jeden příklad z mnohých. Táňa je veselé dítě, směje se, je spokojená. Během tohoto víkendu budete překvapeni, jakou životní radost zde můžete pozorovat. Doufáme, že se tím i vy zbavíte mnoha předsudků. Mnozí rodiče se domnívají, že nemohou snášet pohled na své vlastní dítě. Proto se zde jen zřídka zastaví, protože jsou přesvědčeni, že jejich „poškozené“ dítě je stejně nepoznáná a nevnímá. To je velký omyl. Citlivost těchto dětí bývá naopak nadprůměrná. Ony vyjadřují své pocity jinak, než jak jsme zvyklí, pouze těmi prostředky, které mají k dispozici; a to mnohé rodiče děsí. Ale právě po takovém jednom dni otevřených dveří se rodiče mohou zbavit svého strachu, ostychu a — ano, mnohdy až odporu — k svému dítěti a začnou mít k němu zcela nový vztah. Užitek z toho mají obě strany, rodiče i děti. Při takové příležitosti mohou rodiče lépe pochopit, že to není žádná společenská skvrna, mají-li „postižené“ dítě.

Mnohokrát vám děkuji za pozornost a zvu vás na prohlídku dílen.

Odpoověď a poděkování rodičů

Vážený pane X!

Mnoho díky za vaše citlivá slova.

Dotkl jste se mnoha bolestí, aniž jste koho zranil. V dnešní době, kdy ze všech stran je patrný sklon k perfektnosti, právě „neperfektní“ člověk, který přišel na svět s velkým handicapem, představuje pro mnohé rodiny velkou psychickou zátěž. Nejednou se takové rodiny proto i rozpadají. Máte pravdu, že my, rodiče navždy postižených dětí, se musíme učit pokoře a vámi již zmíněné trpělivosti. A když jsme dnes u vás, vidíme, že musíme být velice vděční za to, že vůbec existuje takové zařízení jako je váš ústav „Pomoc životu“. Nebezpečí, že naše děti budou zatlačeny někam do kouta mimo společnost a budou považovány za bezcenné a ztracené není nikdy zcela zažehnáno.

Je fascinující čeho lze trpělivým tréninkem a rehabilitací dosáhnout. A to je zásluha vašeho obětavého personálu a vašeho speciálního zařízení a vybavení. Nejdůležitější je však láska, kterou projevujete svým svěřencům. Kéž by se to dalo říci i o nás — rodičích.

Prosím, nepřestávejte nás oslovovat, nepodléhejte únavě a nechuti, když bychom zase chtěli svou návštěvu u vás odkládat. Rozhodně to není vše zcela jednoduché, ale snaha a trpělivost mohou mnohé zlepšit.

Mnoho díky také za uspořádání této hezké, slavnostní návštěvy. Ještě jednou děkuji.

Projev při otevření sjezdu (zahájení v pondělí)

Dámy a pánové!

Známe se již z jiných příležitostí. Jak vidíte — co je dobré, to se vrací. Ze všeho nejdříve vám všem přeji pěkný, čínorodý a úspěšný týden.

Mým dnešním úkolem je pronést několik slov k pondělnímu zahájení. Motto našeho sjezdu je „od aktivity k efektivitě — větší úspěch, lepší život“.

A když už jsem u těch sloganů, předem ještě několik reklamních:

Kdo chce vydělávat peněz jako sena, musí se držet jako kůň. Ovšem — kdo se do práce moc hrne, snadno se pod ní zhroutí!

Proto platí: nepracovat více, ale inteligentněji. Co člověk vlastní, musí umět využívat — a do toho patří i mozek. Už v bibli přece stojí psáno: „Budte chytrí jako hadi“.

Tedy otázka k zamyšlení: žít abychom pracovali nebo pracovat abychom žili? Nebo žít a nechat ostatní pracovat?

Tím nemyslím žádné asociální příživnictví nebo otrokářství, ale trvalý, resp. nekonečný úspěch. Fyzikálně je to nemožné, ale psychologicky proveditelné. Předpokladem pro to je poznatek „nedělat sám to, co za nás mohou udělat jiní“. To není výzva k lenosti, ale k efektivnosti. Nemůžeme využít čas lépe, než přemýšlením o výkonnosti a úspěšnosti, tak proměníme poznatky ve výsledky.

Dámy a pánové! Žijeme ve velmi výkonné a soutěživé společnosti. Kdo promrhá svou energii, má špatné karty do další hry. Musíme proto

- poznat realitu a využít ji
- vytvořit úspěšně orientované předpoklady pro naše obchody
- odstranit brzdící vlivy nebo je kompenzovat vlivy příznivými
- vybudovat a kapitalizovat nadace
- eliminovat metastázující zabijáky úspěchu pomocí psycho-kybernetiky (od kybernetika=kormidlování, řízení). Každý má nařídít svého duševního autopilota směrem k úspěchu.

Ovládají nás zvyklosti a slabosti. Pokusme se proto jednou setřást toho starého Adama a nahradíme, je-li třeba

- rezignaci silou vůle
- lenivost aktivitou
- nejistotu sebevědomím
- upovídanost schopností naslouchat
- blahosklonnost a podceňování tolerancí a taktem
- bezplánovitost cílevědomostí a důsledností
- plýtvání časem ekonomickou strategií času
- stupňující se hádky kulturou konfliktů. Mít pravdu za každou cenu ruší pověst a zamlžuje vlastní rozum.

Ke všem bodům se toho dá říci ještě mnoho. Těším se tedy na diskuse v příštích dnech.

A nyní prosím k mikrofonu našeho prvního řečníka.

Uvítání účastníků na semináři k tématu „Vědět znamená mít moc“

Vážené dámy, vážení pánové!

Nejprve vás srdečně vítám na našem letošním semináři. Sešli jsme se, jako každý rok, abychom se navzájem poučili, informovali, vyslechli novinky a vše pak podrobně prodiskutovali. Jsme tady, abychom aktualizovali naše vědomosti, rozšířili si je o nové poznatky a v neposlední řadě se také poradili, zda jsou tyto vědomosti stále ještě na úrovni. V minulých letech jsme totiž pracovali na úkolech, které před námi stály, dost intenzivně, využívali všech technických možností a moderních postupů, a přesto se nám nepodařilo zvládnout jeden z nejvýznamnějších jevů našeho hospodářství — problém nezaměstnanosti.

Mám zato, že vzájemné působení obou problémových okruhů — nezaměstnanosti a technického pokroku — má tak podstatný význam pro nadcházející desetiletí a pro sociální smír, že se těmito tématům nesmíme vyhýbat v žádných souvislostech a žádném časovém úseku.

Z mezinárodního hlediska rozhoduje toto společenské napětí o tom, bude-li Západ nadále hrát svou dosavadní roli ve společenském měření sil, nebo nikoli. Na tomto pozadí pro nás vyplývá nutnost aktualizovat a prohlubovat naše vědomosti o vývoji, možnostech vstupu a působení médií. Své vědomosti musíme prohlubovat, protože ve vědění je moc a síla.

Tato věta se dá interpretovat mnoha různými způsoby. Anglický filozof Francis Bacon formuloval tuto větu nejdříve v jazyce latinském a později v angličtině; chtěl tím vyjádřit význam a úlohu přírodních věd pro postupné ovládnutí přírody. Technicky a přírodovědecky vybudovaný stát budoucnosti, jak jej navrhoval na přelomu 16. a 17. století, je ještě dnes za zmínku stojící utopií. Stále totiž platí Baconova teze, že vědomosti získané důkladným a vážným studiem jsou jediným prostředkem ke spoluutváření našeho světa. Pouze ten, kdo zná souvislosti, rozumí postupům. A ještě něco: kdo by chtěl fakta spojovat, musí fakta znát.

Pokud jde o získávání vědomostí, žije člověk dvacátého století v rozpolceném světě. Ještě nikdy nebylo tak snadné získat vě-

domosti, ale nikdy také nebylo tak těžké rozhodnout, které vědomosti jsou správné a podstatné. Vybraný příliv informací působí na mnohé z nás často opačně než bylo zamýšleno. Přebytek přesycuje: nic už nás nežene k věděni. Místo toho vzbuzuje přebytková nabídka informací myšlenky na útek. Mnoho lidí cítí, že všechno to, co bývá souhrnně označováno slovem informace, nemusí nutně rozšiřovat naše věděni.

Věděni, totiž věděni, které propůjčuje moc a sílu, není závislé na denních událostech. Ty nejvýše jen doplňují aktuálnost věcí. Odkud čerpá dnešní člověk toto věděni, které ho činí schopným podílet se na společném budování moderního světa?

Hlavním zdrojem je především škola. Zvykli jsme si však na školu — což je také rozpolcenost — navalit veškerou výuku od pravidel silničního provozu přes matematiku a fyziku až k sexuální výchově. A na druhé straně školu často pomlouváme, kritizujeme, a vzdělání našich dětí se nám zdá nedostatečné. Ale, dámy a pánové, odvažují se zcela kategoricky říci, že naši předkové by užasli nad tím, co každý průměrný žák získá ve škole jako samozřejmou duchovní výzbroj. Na tomto základě staví všechno, co se mu později v rámci výchovy dospělých složitými způsoby nabízí.

Nikdo nemá omluvu pro nedostatečné věděni a nemůže se na to vmlouvat. Výzvy, před které nás staví hospodářská, společenská a politická povaha našeho světa, jsou nesmírné a mohou být zvládnuty jen spojením sil a vědomostí nás všech. Pro zvládnutí našich úkolů budeme potřebovat všechny prostředky, které nám umožní naše mozková kapacita. Obě strašná zla naší doby — nezaměstnanost a zátěž životního prostředí nejrůznějšími škodlivinami — se dají vítězně zvládnout jen tehdy, když zmobilizujeme všechno, co je ukryto v každém z nás.

Nepatřím k těm, kteří považují těžkosti, které před sebou vidíme, za největší problém, který kdy lidstvo mělo zvládnout. Každá doba měla své problémy, které pocítovala právě tak těžce, a potřebovala k jejich řešení právě tolik sil. Já myslím, že dnešní zázračné prostředky vědy a techniky nám poskytují lepší výchozí pozici, než měli lidé v dřívějších časech.

Proto nemohou být moderní technika ani hospodářský růst paušálně zavrhovány. Musíme používat nejmodernější techniky; když budou zodpovědně užívány, mohou nám otevřít možnosti k řešení i nejzapeklitějších problémů. Jestliže dnes nějaká důležitá zpráva už nepotřebuje týdny ani dny, ale jen

minuty nebo sekundy aby k nám dorazila, jestliže se díváme na dění na opačném konci světa přesně v dobu kdy se odehrává — to není jen bláznivá kratochvíle, to je účast na společném světovém dění a zároveň závazek pro každého člověka. Z toho vyplývá, že jedinec nesmí zůstat pasivní. Pasivní konzumace dění zprostředkovávaná rozhlasem a televizí nám neposkytne žádnou příležitost k rozšíření působnosti vlastního „já“.

Tuto příležitost si však musí najít každý sám, nikdo nemůže čekat, že to za něj udělají sdělovací prostředky nebo nějaký politik.

Děkuji za pozornost.

Proslov k zahájení semináře na téma „Společně pracovat — navzájem se učit“

Dámy a pánové!

Otevřeme-li dnes noviny, zjistíme, že slovo „učit“ a „učit se“ má stále vysokou konjunkturu. Narážíme na ně v nejrůznějších souvislostech. Učit se znamená jít s dobou, neboli, jak se nyní říká, „být in“. Narazili jsme na to již při minulém semináři, který byl na téma „Nové poznatky o procesu učení“. Aktuálnost tohoto tématu opravňuje k pokračování tehdy započaté myšlenkové výměny i v rámci letošního semináře.

Učit se znamená vždy hledět kupředu, nespokojit se jen s dílčími cíli. V dnešním moderním světě je stále více nových podniků, které nám umožňují stavět si stále nové a nové cíle. Vyplývá z toho, že učení nenáleží jen dětem. Dříve se převážně učily jen děti, které se svými znalostmi vystačily téměř celý svůj život. Dnes se učení týká skoro více dospělých než dětí. Největší zátěž v současné době nese střední věk, v němž musejí lidé podávat důkaz o svých schopnostech zvládnout nové techniky, práci s počítači, s novými přístroji ve zdravotnictví i v průmyslu atd. Pro tuto schopnost se dnes často používá výraz „mobilita“. Co však je mobilita jiného, než připravenost osvojovat si nové vědomosti a praktiky? Překvapující jsou také výsledky — efekt je daleko vyšší, než se před několika desetiletími u lidí středního věku předpokládalo.

Tato vůle (ale nejen vůle, často i nutnost) učit se ve středním věku je pak nejednou následována i vůlí učit se i ve vyšším věku, kdy to již ani existenční problémy nevyžadují. Mnohé univerzity po celém světě mají posluchače tzv. „třetího věku“, kteří studují vybrané obory a dokonce skládají zkoušky. Tito lidé se učí cizí jazyky, studují dějiny umění, seznamují se s moderní informatikou. Ve značné míře si je moderní člověk vědom, že celoživotní učení znamená uspokojení a udržuje duševní svěžest. Žít a učit se splývá v jedno.

Dovolte mi na tomto místě osobní poznámku. V průběhu let se pro mne učení stává stále důležitějším, nyní se zaměřuji na věci, kterým jsem dříve věnoval málo pozornosti — na filozofii a náboženství. Učení je pro mne cesta k nezávislosti a uspokojení.

Učení lze definovat různě, ale nejspíše to je uvědomělý a řízený postup získávání vědomostí. Rozhodně však stojí na jednom z nejvyšších stupňů lidských hodnot.

Každý z nás prodělal nějaký stupeň vzdělávání ve svém povolání. Platí to pro techniky i pro vzdělávání akademické. Věříme, že se tím stáváme lépe vybaveni pro život, a to v přímé závislosti na množství získaných poznatků.

Množství zafixovaných vědomostí je samozřejmě hlavním kritériem vzdělanosti jedince, ale stále je na předním místě umění učit se. Pasivní nebo povrchní vědomosti či fixování zbytečných vědomostí přináší menší užitek, než teoretické vědění, které se naučíme uplatňovat. Každý se učí snadněji, když je mu umožněno získané vědomosti ihned použít, vidět výsledky.

Přisoudil jsem velký význam učení v rámci vzdělávání při zaměstnání. Získání kvalifikace dnes hraje obzvláště velkou roli. Důležité jsou i závěry a hodnocení. Často se zapomíná, že mnoho lidí vykonává zaměstnání, které neodpovídá jeho teoretickým znalostem a schopnostem. Pak je to ovšem nesprávně aplikované vzdělávání, které musí být značně individuální.

Zvláštní struktura našeho vzdělávacího svazu zaznamenává tento určitý rozpor, používá jej, zpracovává informace a činí vzdělávání efektivnější.

Dovolte mi nakonec s pýchou vyzdvihnout, že z třiceti přednášejících je celkem osmadvacet členem našeho svazu.

Děkuji vám.

Závěrečný proslov pro účastníky kongresu na téma „Člověk jako jedinec ve společnosti“

Dámy a pánové!

V hlavních referátech bylo uvedené téma se zvláštní názorností projednáno jako výzva pro naši denní práci. Na zakončení tohoto instruktivního kongresu chci poděkovat všem přednášejícím i účastníkům diskusí a ujistit je, že našli vnímavé posluchače. Děkuji také všem organizátorům a spolupracovníkům projektové skupiny, zvláště jejich vedoucímu, našemu kolegovi Novotnému. Člověk je jedincem i součástí společenství. Můžeme říci, že jako jedinec je za všechny své činy odpovědný Bohu, bez ohledu na to, kde se nachází. Jako součástí společenství přísluší jedinci přispívat ke zdaru společnosti a společnosti se také zodpovídá. Jsem si vědom, že jak obsah, tak forma této věty může vyvolat přecitlivělost, odpor, ba i vzpouru. Je však mým pevným přesvědčením — a to bych zde chtěl zdůraznit —, že jen takové lidské společenství bude mít cenu a vytrvá, když každý pro ně vykoná o trochu víc než musí.

Na poznatku dvojí povahy člověka jako zodpovědného jedince a jako povinností vázaného člena společnosti je založena celá západní kultura. Zkušenost nás učí, že člověk nedokáže vytvořit něco definitivně platného. Také neexistuje žádný předpis pro mezilidské vztahy. Nebo vyjádřeno jinak: ve vztazích člověka k člověku uvnitř společenství nelze náklady a výnosy zvážit. O vše je třeba neustále usilovat. Neúspěchům se nelze vyhnout. Ale žádné zklamání nás nesmí znechutit. I tak uplynou léta, než ze své práce sklídíme viditelné plody. Na tom však také nezáleží; záleží jen na naší námaze k podpoře člověka, na přispění k jeho blahu a obohacení jeho života. Tak se také může každý alespoň přiblížit k naplnění svého života.

Vím, že pouze tato námaha člověka odjakživa pobízí a dává mu křídla, i když se občas zdají být trochu ochromena.

Jedinec v bezchybně se tváricím prostředí musí pamatovat i sám na sebe. Také sám sebe musí obnovovat, tak jako v každém období dějin lidstva byla překonána různá ohrožení mobilizací duchovních i fyzických sil.

To je velká, nadějná perspektiva, která nás může vyburcovat a nadchnout. Je to také požadavek na každého z nás. Současně je to i obrovské vyzvání pro génia naší doby, stejným dílem pro umělce, obchodníky, vědce i politiky. Je to výzva k rozhodným odpovědím, k novému způsobu chování, ke stařečným rozhodnutím.

Doufám, že si všichni odneseme mnoho zdravých podnětů, za něž všem účastníkům děkujeme.

Na zakončení neznám lepší slogan, než je stará námořní moudrost: „Nezáleží na tom jak fouká vítr, ale na tom, jak napneme plachty“. Srdečný dík.

Projev předsedy rady církevní obce na rozloučenou s farářem

Milá paní Z., milý pane Z.!
Mé dámy a pánové!

Konečně je to tady. Neříkám to z pohledu a perspektivy naší obce. Jsou to vaše vlastní slova, pane faráři, k blížícímu se vašemu odchodu na odpočinek a k nastávající možnosti tento odpočinek změnit na jiný čínorodý život. Šedesátihodinový týden pastorační poskytoval dosud jen velmi málo volného času a prostoru pro člověka s tak mnohými zájmy a koníčky.

Skoro třicet let jste procházel naší obcí — spíše drobnější postava muže v klobouku a plášti lehce kráčeující s přátelským a odzbrojujícím úsměvem, který jakoby stále pobízel k rozhovoru. Neustále jste byl na cestách po našem městečku, veden svým adresářem, ale stejně tak na stezkách ducha, vedeného knihami vaší neustále rostoucí knihovny. Váš dřívější kolega o vás řekl: „Zdá se mi, že pan Z. dostal od svého Stvořitele nadání všudypřítomnosti. Mně připadá jako neodbytný obchodní cestující vyslaný od Boha“. Vaše bohatství nápadů, kterými umíte překvapit své spolupracovníky i radu církevní obce, nám bude chybět stejně, jako povzbuzující, laskavé umění v přemlouvání, s nímž jste nás pověřoval prováděním svých nápadů. Mezi vaše mnohé talenty patří i nadání vzbuzovat a přivádět k rozkvětu talenty druhých.

Církev vás tedy odesílá do důchodu. Ale pošle do důchodu i vaši paní? Také vy, vážená paní Z, jste se vyznačovala všudy-přítomnou a neúnavnou činností v naší obci. Mně se zdá, pane faráři, že vaším posledním úředním jednáním by mělo být pensionování vaší paní. Jak by se to mělo provést? Radil bych novou důmyslnou reorganizací vaší domácnosti tak, aby vaše žena měla více času na jinou zajímavou činnost, na své koníčky a na odpočinek. Myslím, že byste měl začít několika jednoduchými činnostmi: k tomu vám předáváme prachovku a sadu utěrek na nádobí. Po této lekci pak můžete přistoupit ke složitějším pracím. Nakonec pro zachování vašeho domácího klidu vám předávám jménem rady církevní obce tyto pětisvazkové Dějiny umění. Přeji vám dostatek času, abyste je mohl důkladně prostudovat. A vám oběma přeji bohaté vychutnávání volných chvil v nově získané „svobodě“ a mnoho božího požehnání.

Proslov k uvedení nového faráře do úřadu

Pane děkane, milí členové naší obce!
Dámy a pánové!

Jménem rady naší farnosti vás při této slavnostní příležitosti slavnostně vítám. Vaše přítomnost dává oficiálnímu uvedení důstojný rámec. Je hezké, že je náš kostel naplněn do posledního místa, přestože nejsou Vánoce nebo jiné svátky.

Milý pane faráři, jak vidíte, tak už začátek vaší činnosti je úspěšný. Vezměte to jako dobré znamení. Těší nás, že jste se rozhodl pro naši farnost a nabídl nám své služby. Přejeme vaší práci i vám osobně hojně božího požehnání.

Srdečně také vítám vaši paní i obě vaše děti.

Dovolte mi několik slov k vaší osobě. Vaše životní osudy již byly zčásti popsány v našich místních novinách, a tak chci hovořit jen o vašich posledních šesti letech, které jste strávil v A. Jen neradi vás tamní farníci nechali odejít; to ukázala také velkolepá slavnost na rozloučenou s vámi. Byl jste oblíben u všech obyvatel nejen pro svou lidovost, práci s mládeží, pro svůj takt i poskytování útěchy starým a nemocným lidem, ale i pro svou hudební a sportovní činnost. Aktivní členové obce ocenili vaši pevnost ve víře, způsob vašeho kázání a celou vaši

osobní duchovní činnost. Nermalou podporou vám byla i aktivity vaší paní, zvláště na poli sociálním a v práci s mládeží.

Vaše děti, které vynikaly ve škole i ve sportu a osvědčily se v drobných funkcích mládežnické organizace, nesou rozloučení od svého okolí jistě zvláště těžce. Ale rozhodně budou mít i zde spoustu možností a budou moci uzavřít nová přátelství.

Váš předchůdce odváděl v naší obci dobrou práci, která byla oceněna již při jiné příležitosti. V mnohém budete jistě pokračovat a na řadu věcí přinesete nové pohledy.

V naší pluralistické společnosti je mnoho stanovisek a proudů, ale i mnoho zvláštností a těžkostí, které se dají zvládnout jen velkou trpělivostí a tolerancí. Myslím tedy, pane faráři, že přebíráte úkoly, které nebudou vždy snadné, ale určitě se zde nebudete nudit.

Jste zkušený duchovní správce a po boku vám budou stát zkušené ženy a muži pevní ve víře, stejně jako angažovaná mládež. V bibli stojí psáno: „Hleďte pro města to nejlepší!“. To budeme činit společně. Budeme se navzájem podporovat, a bude-li třeba, i bojovat o správná rozhodnutí. Vzájemná důvěra nechť je naším nejpevnějším závazkem, naše víra zdrojem síly a boží řízení ukazatelem správné cesty.

Ať boží požehnání provází naše konání, ať nás utěší, budeme-li smutní, ať nás povzbudí, budeme-li slabí a usmíří nás, budeme-li ve sporu. Chceme pracovat a sloužit tak, abychom mohli říci: „Pán pro nás učinil mnohé, z čehož se radujeme“.

Projev předsedy farní rady při příležitosti zasvěcení oltáře

Pane biskupe!

Pane děkane!

Pane starosto, dámy a pánové!

Jménem farní rady naší církevní obce vás všechny srdečně vítám. S velkou radostí a vděčností slavíme dnes zasvěcení oltáře naším důstojným panem biskupem. Tím bude zakončena přestavba kostela, která nás v uplynulých dnech naplňovala velkými starostmi. Teď máme nový a důstojný boží stánek, který nás naplňuje oprávněnou hrdostí. Děkuji všem, kteří svými

dary i vlastními silami toto dílo pomáhali uskutečnit. Děkuji zvláště návrhářům i řemeslníkům a umělcům, kteří vytvořili tak krásný oltář. A dík patří i našim ženám, které obětavě pečovaly o čistotu v chrámu a pomohly tak uskutečnit nerušené bohoslužby.

Jsmo šťastni, že jsme nakonec všechny obtíže zvládli v křesťanském duchu. Tak pevné, jako jsou kameny v našem oltáři, by měl být v budoucnosti duch našeho společenství a naše víra.

Pane biskupe, jsme a zůstaneme věrnými dcerami i syny naší církve. Pomáháme si v materiální nouzi, podporujeme se v duševních krizích, vedeme naše děti cestou víry a pokoušíme se je chránit před špatnými vlivy. Známe sílu modlitby a věříme v ni. Jen tak můžeme snášet zkoušky a bránit se pokušením, léčit utržené rány a odpouštět viny.

Náš oltář je symbolem víry, sem přinášíme naše starosti, zde můžeme děkovat a prosit. Zde čerpáme sílu a dostáváme boží pozhnání a jistotu věčného života.

Dnešní den je vrcholem v životě naší obce. Chceme se ho účastnit s radostí, jak doporučuje Písmo svaté.: „Nezříkej se radostí z okamžiku a nepohrdej svým podílem na požitku“.

Projev předsedy církevní rady při pokládání základního kamene pro církevní dětský domov

Vážený pane probošte!

Vážený pane starosto!

Vážené kolegyně a kolegové z představenstva!

Milé dámy a pánové!

Mám tu čest a potěšení vás zde všechny uvítat. Srdečně, opravdu srdečně vás vítám!

Počítám s vaším porozuměním, když řeknu, že ještě více se raduji z příčiny, která nás zde dnes svedla dohromady. Dovolte mi použít citát z bible: „Zpívejte Pánu píseň novou, neboť on činí zázraky!“.

Není to zázrak, že dnes můžeme položit základní kámen ke stavbě denního dětského domova? Není to zázrak, že i lenoší mezi námi se nadchli pro toto dílo? A není to snad ještě větší

zázrak, že největší skeptici ve finančních výborech museli zjistit, že „voda má trámy“?

Také Petr to zažil, když ho Ježíš vyzval, aby mu šel v ústrety přes vodu. Jestliže my dnes začínáme stavět náš dětský domov, neděláme nic jiného: následujeme našeho Pána a bratra, který obzvláště miloval právě děti, protože jsou nejslabší ze slabých dětí božích. Jdeme mu vstříc, když stavíme tento dům a podílíme se tak na stavbě říše boží.

Přece však žalm 127. Praví: „Kdo staví dům bez božího požehnání, zbytečně se namáhá“. Ale dále se v tomtéž žalmu říká: „Děti jsou dar od Boha“. Jsem si proto jist, že se nám dílo podaří. Nechť nám k tomu Bůh požehná!

Pozdravný projev starosty při pokládání základního kamene pro církevní denní dětský domov

Vážený pane probošte!
Pane faráři!
Dámy a pánové!

Jménem politické obce vám předávám pozdravy a nejlepší přání ke stavebnímu záměru, který je nejen projevem důvěry do budoucna zaměřeného a odvážného ducha zdejší náboženské obce, ale současně i dílem, na jehož plodech se budeme podílet i my, občané tohoto města.

Všichni dobře víme, jak naléhavě potřebujeme nová místa ve školkách, jak dlouhé jsou seznamy čekatelů na tuto službu. Víme také, že strohé rozpočty obcí na takové úkoly plně nestačí. A také ani nemají, protože vždycky, když má stát monopol na výchovu dětí, není to v jejich zájmu, ale v zájmu totalitního režimu vychovávat je podle svých ideí a plánů. Takový experiment jsme zde už zažili.

Věříme, že pluralitní společnost potřebuje plurální výchovný systém. Ruka politické obce může být ovšem tomuto dílu nápomocná, proto jsme se zasadili o finanční pomoc a já vám přeji k dokonání vašeho — a vlastně i našeho — díla co největší úspěch.

Projev probošta při kladení základního kamene pro církevní dětský domov (školku)

Vážený pane starosto!
Vážené dámy a pánové!
Milé sestry a bratři v Kristu!

Můj předřečník nalezl krásná a zanícená slova. Mně je to příliš málo vzhledem k veřejnosti, která se zde shromáždila ve sváteční náladě. Současná radost ze založení tohoto dětského zařízení mě neodvádí od myšlenky, že bude muset být vykonáno ještě mnoho.

Situace není lehká, řekl právě pan starosta. Já bych řekl, že je dokonce špatná. Stále více dětí vyrůstá jenom s jedním rodičem, stále více dětí jsou jedináčci, často bez většího styku se stejně starými dětmi z okolí. Současná výstavba sídlišť, které jsou spíše duchovními pustinami, navíc obklopené automobilovým nebezpečím a jinými nástrahami, neposkytuje malým dětem dostatek zdravého prostoru, kde by si mohly vyzkoušet své schopnosti, sbírat zkušenosti a učit se společenskému chování a pocitu zodpovědnosti.

Násilí na školních dvorech, kriminalita a náchylnost ke drogám se nevyskytují jen v periferních slumech Chicaga nebo Rio de Janeira, ale kdekoli v Evropě a tedy i u nás. Bývá to následek ztráty perspektivy a orientace, následek člověku nepřátelského životního prostředí a společnosti, která nabízí jen peníze, zisk a vzrušení z hazardu. Opravdových životních hodnot se dnes nabízí opravdu jen poskrovnu.

Školky nejsou jen jakousi nouzovou výpomocí; opatřujeme zde dětem životní prostor, který jim svět dospělých často upírá. Mohou si zde hrát, naslouchat pohádkám a příběhům, popustit uzdu své fantazii a získávat radost ze života pod taktickým vedením pedagogicky i psychologicky vzdělaných dospělých. Mohou se tak spíše naučit toleranci ke druhým, zjistit, že konflikty se dají řešit jinak než násilím a hrubostí, jak to denně vidají na obrazkách televizorů. A bohužel — některé děti se v takovém zařízení setkají s větší láskou a něhou, než ve vlastním domově. Zvláště pak církevní dětské domovy a školky podávají dětem citlivý obraz jiného světa, dovědí se, že existuje smysluplný život, který lze naplnit také jinak, než to činí světská společnost se svými převážně materiálními zájmy.

Pozitivní je takové zařízení i pro rodiče dětí, kterým při pohovorech mohou učitelé poskytnout mnoho dobrých rad při řešení rodinných problémů.

Pro to vše naši církevní školku, církevní denní domov pro děti, stavíme. Proto dnes pokládáme základní kámen. Děláme to pro lepší životní perspektivy dětí, kterým chceme položit také takový základní kámen pro jejich další cestu do světa. Dovolte, abych zakončil rovněž citátem z bible: „Pravil pak Ježíš: Kdo takové dítě v mém jménu přijme, přijímá mne; kdo mne přijímá, ten nepřijímá mne, ale toho, kdo mne poslal na svět“.

Proslov u příležitosti položení základního kamene pro nové bytové a obchodní centrum

Vážené dámy a pánové!

Sešli jsme se tu dnes, abychom položili základní kámen jako startovní výstřel pro stavbu nového obytného a obchodního centra v areálu bývalé továrny na cigarety. Proč používám výrazu „startovní výstřel“? Ten známe z lehké atletiky, ale jaký vztah má lehká atletika k pokládání základního kamene? Experti vědí, že v lehké atletice kdysi existovala disciplína hod kamenem. Ale žádný strach, nehodláme zavádět novou disciplínu „hod základním kamenem“, to by bylo pro většinu z nás trochu namáhavé. Ne, startovní výstřel pro nás znamená, že musíme vzdálenost z bodu A do bodu B urazit v co nejkratším čase. „A“ je začátek — první kámen — „B“ znamená dokončenou stavbu přes všechny překážky. A nebude jich málo.

Nad tímto základním kamenem jak všichni doufáme, se bude v blízké budoucnosti tyčít stavba s osmdesáti byty a dvěma sty obchodních místností. Při tomto podnikání nejde o libovolný stavební plán, ale o projekt význačné stavby hospodářského a politického významu; výstavba bytů v našem městě v posledních letech značně ochabla, proto nové byty mají i politický význam. Zlepší se nejen infrastruktura města, ale zmírní se i tíživá situace na našem bytovém trhu.

Dnes víme, že nedostatek vhodných nebytových prostorů patří k největším překážkám pro rozšiřování veřejných služeb,

kteřé zaměstnávají značný počet lidí a 80 nových bytů představuje možnost ubytování asi pro 250 osob.

Vzhledem k tomu, že toto vše je důležité nejen pro stavebníka, ale také pro naše město a jeho obyvatele, chceme dorazit z místa A do B co nejrychleji. Pro dobrý start je rozhodující, aby plány, stavební podklady a zadání úkolů byly pokud možno co nejlepší. Jsem přesvědčen, že tomu tak opravdu je, a za to vděčíme panu architektovi R. a dobré spolupráci s městským zastupitelstvem a majiteli pozemku. Všem jim patří můj zvláštní dík.

V neposlední řadě nás těší, že tento ne právě malý stavební záměr se může uskutečnit bez zásahů do krajiny, protože budou systematicky využity a zastavěny současné proluky.

Při vši skromnosti, středem všeho je dnes přirozeně naše firma ... jako vládkyně stavby. Členové jejího předsednictva, kteří jsou zde zastoupeni, mají všechny důvody k hrdosti. Děkuji jim všem za píli, odvalu a prozíravost, kterou projevovali od začátku projektování tohoto mohutného díla. Jsem přesvědčen, že jejich nasazení a angažovanost všech účastníků ve fázi konceptu se v nadcházejících týdnech a měsících vyplatí. Nyní začne čas dělníků, zedníků, tesařů, instalatérů a elektrikářů — abych jmenoval jen ty nejhlavnější. Čím rychleji budou postupovat jejich práce, tím méně se budou muset měnit některé možné chyby v plánech.

Dámy a pánové! Každý nový stavební záměr je krokem do budoucnosti, ale i krokem do neznáma. Základní kámen, který dnes pokládáme, nám dává kousek solidnosti a jistoty. Tento kámen je symbolem pro stálost, kterou této stavbě přejeme. Doufám, že není přehnané srovnání základního kamene s malým kaštanem, semenem, z něhož časem vyroste mohutný strom. Tak jako tento strom každoročně vykvétá a dává plody, tak spokojenost obyvatel nových budov a těch, kteří zde budou pracovat a nakupovat ať je stále se opakující odměnou pro všechny, kteří se na výstavbě tohoto díla podíleli!

V tomto smyslu přeji stavbě aby se vydařila.

Dobrý start!

Proslov ředitele kulturního centra k otevření výstavních prostor v bývalém klášteře

Vážené dámy a pánové!

Dovoluji si vás srdečně uvítat ve zdejším klášteře. Děkujeme za vaši návštěvu, která nám dokazuje, že jsme dosáhli jeden z cílů našeho namáhání, totiž vzbudit váš zájem. Ve skutečnosti jsme s tím tak trochu počítali, protože pro vás máme přichystané tři novinky.

První novinka: po refektáři, v němž se právě nacházíme, a klášterním kostele, je už také dokončeno restaurování vchodové části a hovorňa. Brána je znovu vydlážděna za dohledu památkářů, kteří berou malý ohled na výdaje.

Druhá novinka: současně s hovornou dnes otvíráme v klášteře nový výstavní prostor. Zde by měly být vystavovány práce současných, především mladých umělců z našeho kraje.

Třetí novinkou je dnešní zahájení řady výstav dílem umělce, který se narodil a vyrostl v našem městě, pana Z..., kterého zároveň vítám mezi námi. A zároveň vítám pana starostu M...

Představa kláštera jako stánku umění je přímo fascinující — v dávných dobách i dnes. Po staletích plných zvrátů, násilí a bojů o bytí a nebytí představovaly právě kláštery záštitu umění a vzdělání. Především ovšem byly místem rozjímání, rozvahy a pokory. Vize romantiků, kteří v klášterech nalézali své symbolické místo, není pouze překonaným historickým faktem. Ještě dnes ovlivňuje naše názory. Tato vize ztratila jen málo na své aktuálnosti. Klášter jako místo rozjímání, ticha a mlčení může být také místem rozhovorů, společného přemýšlení a diskusí — v tom přece není žádný rozpor. Naopak, jeden pohled umocňuje druhý. Nebo dokonce — jedno si žádá druhé.

A je už naší moderní chorobou, že si neumíme najít čas ani na klid, ani na rozjímání a přátelské rozhovory. Zde, v tomto bývalém klášteře, chceme nabídnout prostor pro tuto klidnou, příjemnou oddechovou činnost i ve všedních dnech.

To, že jsme pro hovornu zvolili bývalé klášterní parlatorium, má svůj důvod. Bylo to místo, kde byli přijímáni a častování hosté, kteří byli zavázáni mlčenlivostí, místem, kde se setkával klášterní svět se světem „venku“. Mísily se zde nejednou

tiché rozhovory a mlčení s pletichářstvím. Proto si přejeme, aby také tento výstavní prostor sloužil jako místo k setkávání. V tomto smyslu bychom vás rádi pozvali jako své hosty, dnes i v budoucnosti.

Děkuji vám za pozornost.

Moje zanícení pro věc a moje radost z vaší přítomnosti způsobily, že jsem vám téměř zapomněl říci, že ke klášteru samozřejmě patří také kuchyně a sklep. Dovoluji si vás proto pozvat na připravené občerstvení, aby duše i tělo dostaly stejným dílem.

Proslov k zahájení výstavy

Co chtějí malíři umělecké skupiny 90 vyjádřit svými díly?

Ne, dámy a pánové a moji ctění hosté, nechci se ani pokoušet tuto otázku zodpovědět. Ani kdybych to uměl, neudělal bych to, protože ani tvůrci obrazů, ani já nemůžeme předem určit váš vlastní způsob porozumění a pojetí jednotlivých děl.

Každý z těchto obrazů má svoji vlastní historii vzniku, příběh, který na nás působí. A toto působení na nás přenáší původní příběh, prohlubuje ho v nás a budí různé pocity. Tímto způsobem obohacujeme sami sebe, každý podle svých možností a schopností.

I když stojím před obrazem, který je mi cizí nebo mne dokonce popuzuje a odpuzuje, i tehdy působí — ale jak? Vzrušuje a tím oživuje, vzbuzuje myšlenky. I to, co je mi cizí a někdy i odpor vzbuzující, je pro mne přínosem. Chladným mne nechává jen to, co se mě nijak nedotýká, neovlivní ani pozitivně, ani negativně.

Myslím, že je dobře každý obraz konfrontovat se svými životními zkušenostmi a vzpomínkami, nechat jej promlouvat jeho vlastním způsobem.

Tím otvírám tuto výstavu a přeji vám pěkný zážitek a umělcům co největší úspěch.

Úvodní slovo k večeru lyrické poezie

Vážení hosté!

Jeden nedávný rozhovor se čtenářem mne přivedl na to, jak začít úvod k dnešnímu večeru. Dostal jsem otázku: „Co jste touto svou básní chtěl vlastně říci?“. Byl jsem poněkud zmaten, když jsem mu odpověděl: „A co jste si myslel vy, když jste tu báseň četl?“.

Tato čtenářova otázka je typická pro panující nepochopení čtenářů lyrických básní, kteří se domnívají, že za každou cenu musejí z veršů vytáhnout myšlenku, kterou do nich básníci vložili. Logicky to platí i pro jiná umělecká díla, například pro malířství a hudbu.

Může to být otázka užitečná pro literární kritiky, kteří podle ztvárnění básníkovy záměru usuzují, zda se mu báseň zdařila či nikoli. Pro ostatní to však žádný význam nemá.

Dovolte mi objasnit na jednom extrémním příkladu, co může vést k napsání básně.

Před třiceti lety jsem vyšel zadními dveřmi domu svého příbuzného a uviděl před sebou uličku vydlážděnou kočičími hlavami a na druhé straně ulice hřbitovní zeď, po které se procházela kočka, velice jistě a elegantně svým nezaměnitelným kočičím způsobem. Obraz se mi vtiskl do paměti a po letech jsem jej vyjádřil v těchto verších bez titulu:

Zvykejte si,
že po zdi hřbitovní
se s půvabem a zcela bez zbožnosti
toulává kočka s kouzlem kočičím

Od začátku jsem věděl, že tuto malou báseň nikdy nezměním. Později mě napadlo, jak dlouho jsem nosil v hlavě těchto několik řádek, aniž bych je mohl nějak zformulovat. Teprve za několik let, jednou večer než jsem šel spát, mne napadl tento text a zněl mi v hlavě mnoho hodin. A náhle tu byl i název básně, jako by příplul s tokem myšlenek: „Chůze po hraně“.

Kdo píše nějaký takový text, který má určitý jasný obsah, dbá, aby byl zřetelný a srozumitelný, ale jiné významy již tomu nepřikládá. Někdy možná odhalí nějaký jiný, skrytý obsah při

opakovaném čtení, někdy to odhalí někdo jiný hned po prvním shlédnutí.

O účincích básně a tím nepřímo o čtenářích říká Hilda Dominová „Báseň plyne, volá a oslovuje člověka, ale každého jinak, protože vyvolává vlastní vzpomínky, představy a zkušenosti“. O spisovatelích a básnících říká Karel Kraus, že jejich řeč chutná jako láska v temnotě světa po dávno ztraceném vzoru. Neumíme je vyjádřit jinak než veršem.

Další otázka, kterou básníci často dostávají, je: „Proč píšete tolik smutných básní, proč píšete často tak negativisticky?“. Lze odpovědět, že je lhostejné je-li báseň veselá nebo smutná, pokud v ní čtenář objeví něco nového, vzrušujícího, nebo pokud něco nového objevil již spisovatel při psaní. Nemusí přitom mít negativní pocity nebo smutnou náladu. Cítí spíše určité obohacení.

Poslouchal jsem jednou v televizi písně pro děti, které zpíval tělesně postižený zpěvák. A nebyl jsem při tom deprivovaný nebo smutný, naopak, přednes byl vzrušující, povzbudivý a povznášející. Dobře jsem si zapamatoval komentář, v němž se říkalo, že skladatel napsal tyto dětské písně v nejnešťastnějším období svého života.

A teď k otázce, která vás, milí hosté, možná právě svrbí na jazyku: „Proč někteří moderní lyrici píší své básně pouze malými písmeny a bez interpunkce?“.

Máte pravdu, domníváte-li se, že to může být libůstka básníka nebo móda. Může — ale také nemusí. Je možné, že je za tím něco víc, co nutí k vážnému zamyšlení. Stejně je to i v případě interpunkce. Je na čtenáři, aby si v prvním případě vybral hlavní slovo, kterému se pak přizpůsobí celý text, nebo si sám vložil znaménka a tím dodal textu svůj vlastní smysl. Není to nic nového — v takových větech rozdílného smyslu byli mistři již staří Římané.

Básníci mohou současně ctít tradici i zavádět nové, neobvyklé způsoby vyjadřování.

A ještě poslední vysvětlení k pochopení lyrických textů:

Některé básně jsou na povrchu snadno postřizitelné a působí svou zpěvností a rytmem, ale pod tím — nebo nad tím — jak chcete, se skrývá další rovina myšlení, náznaky, otázky. Někdo pochopí obě roviny takové básně a bude se mu zdát stejně krásná, jako tomu, kdo najde zalíbení jen v její povrchní úpravě a rytmu.

Báseň může současně zobrazovat dva světy, jak uvidíte v příštích ukázkách, a každý bude moci tuto dualitu poznat nebo nepoznat a přizpůsobit její pochopení vlastním pocitům.

Moji milí hosté, o všem, co jsem tu řekl, můžeme mít různé mínění a můžeme se o to i přít. Ale právě v takové výměně myšlenek a názorů je smysl lyrické poezie.

Proslov při udílení cen ve fotografické soutěži

Milé a milí soutěžící!
Dámy a pánové!

Tato fotografická soutěž pod názvem „Obraz města“ vrcholí dnešním udílením cen. Rozhodčí komise skončila svou práci. Dříve než vyhlásím výsledky soutěže, musím říci, že to nebyla lehká práce!

187 žákyň a žáků zaslalo celkem 323 fotografií. Tématické fotosérie mohly mít až 3 obrázky. Všem účastníkům byly podmínky soutěže známy. Říkám to znovu pro hosty, kteří naše zadání dobře neznali. Téma letošní soutěže bylo vybráno, jak se dalo očekávat, s určitým záměrem. Vycházeli jsme z toho, že myšlení je spojeno s obrazy. Naše představy a myšlenky se dají pomocí obrazů dobře zobrazit — a naopak zase obrazy v nás mohou vzbuzovat nejrůznější představy. Každý však vidí jinak a na to se při hodnocení fotografií zapomíná — fotografie je přece zobrazená realita! Je to však pouze zdánlivé, neboť každý fotograf nasazuje před svůj objektiv svůj vlastní „filtr“. A o to nám právě šlo.

Všichni máme své vlastní představy o tom, co město je, co by mohlo a mělo být a vytváříme si tak o něm vlastní obraz. My, kteří osudy města do jisté míry řídíme, což je možná trochu odvážné tvrzení, bychom rádi věděli, jak své město vidí mladí lidé, jak je vnímají, co se jim na něm líbí a co nelíbí, co považují za důležité. Nejlepší způsob jak to zjistit je fotografie, která vypovídá spontánněji a zároveň umělecky, rozhodně lépe, než pouhé pojednání. Ten kdo ji tvoří, musí se kolem sebe dívat mnohem pečlivěji než jiní lidé.

Podle očekávání nám byly do soutěže zaslány snímky velmi různorodé. Některé jsou takové, že je můžeme rovnou použít pro nový prospekt pro cizinecký ruch, jiné zaujímají kritický postoj k naší společnosti, všimají si bezdomovců, žebráků, alkoholiků, zobrazují průmyslové ruiny, nepořádek ve městě atd. Ty nám tak kladou záludné otázky, staví proti sobě požadavky a skutečnost. Jiné snímky zase ukazují portréty laskavých lidí, dětí, ukazují náhodné příhody nebo slavnou minulost našeho města. Některé nepostrádají satirický pohled a laskavý i nelaskavý výsměch. Z toho všeho je již jistě patrné, jak vysokou úroveň některé fotografie mají. Rozhodli jsme se proto vystavit všechny práce, navíc na tak exponovaném místě jako je velký sál historické radnice.

Teď už vás nechci dále napínat a vyhláší výsledky tvrdé práce poroty, která udělila tyto ceny ...

Gratuluji vítězům a zároveň je prosím, aby si ihned přišli své ceny převzít. Těm, kteří žádnou cenu nezískali, musím vyjádřit obdiv a poděkovat jim za jejich vynikající práce. Seděl jsem již v různých porotách, ale málokdy mně to dělalo takovou radost. Mnohokrát děkuji! Prál bych si, abyste se opět účastnili příští fotografické soutěže, která bude mít samozřejmě jiný námět.

Projev starosty při otevírání víceúčelové haly

Vážené dámy a pánové!
Milí spoluobčané!

Našemu městu se dnes splní dlouhodobé přání. Konečně máme naši novou, víceúčelovou halu, a jsme teď zde, abychom potvrdili její význam a uvedli ji do provozu.

Na vašich obličejích vidím, že očekáváte veskrze slavnostní řeč, pokud možno dlouhou a únavnou, řeč, která začne ... již staří Řekové ... a skončí stříháním pásky; ale buďte klidní! Ani se mi nepodařilo najít žádný řecký citát, který by se týkal víceúčelové haly. Asi tenkrát žádné nebyly. Toto podezření jsem však zavrhl, protože jak by mohli staří Řekové proslavit svou kulturu, kdyby takové haly neměli?

Řekové měli divadlo, měli agoru — náměstí, na němž mohl kdokoli vystupovat a řečnit, kde se odehrávaly velké slavnosti a sportovní utkání a dokonce tam měli i lidovou školu filozofie s renomovaným ředitelem Platónem. A to vše pod širým nebem!

Řecké víceúčelové haly měly pozoruhodné rozměry a nepotřebovaly ani střechu. A tím se dostávám k tématu „počasí ve střední Evropě“. U nás často prší, a vzhledem k tomu, že se neradi scházíme v dešti, zůstáváme jako správní peciválové raději doma. Protože u nás přšelo i ve starověku a středověku, nevznikaly u nás otevřená divadla a řečniště, jen trhy se zeleninou. Kromě kostelů žádné velké zastřešené prostory nevznikaly, a proto asi naše kultura trochu pokulhávala za řeckou.

Teď je to ovšem jiné, naše nová víceúčelová hala bude plnit podobné úkoly jako agory ve starém Řecku.

Zde bych chtěl zakončit slavnostní část svého projevu a přejít k části věcné.

Nejprve bych chtěl poděkovat všem, kteří přispěli ke zdaru naší nové haly, především však architektům, pánům XY..., zástupcům stavebních firem a samozřejmě i obecní radě, která ukázala, že je zde opravdu pro občany.

Je to také velká hodina pro ty, kteří se pro tento projekt zasazovali ve spolcích, kulturních iniciativách a klubech. Ti všichni dnes mohou oslavit zdařilé zakončení tohoto díla s oprávněnou hrdostí. Tato stavba byla umožněna také vysokou částkou státního příspěvku, i za to je nutno poděkovat. Bez městského finančního zajištění, které bylo umožněno díky dobré hospodářské situaci a finanční politice města v posledních letech by ovšem stavba nemohla být postavena.

Jsem přesvědčen, že nová hala bude sloužit nejen nejruznějším sportovním a kulturním činnostem, ale i jako místo setkávání občanů. Rozhodně přivede do našeho města důležitá sportovní utkání a umožní vystoupení špičkových hudebních těles a umělců. Naši občané rozhodně chtějí vidět víc než pohled na svá bydliště a sídliště. Konkrétní společenské zážitky jsou těžištěm nového pocitu domova a sounáležitosti. Nová hala bude přitahovat i množství lidí z okolí, a nezapomeňme, že kulturní infrastruktura je dnes tak zvaný měkký faktor stanoviska, který může silně ovlivnit rozhodování o průmyslovém osídlování.

Nová hala tak bude investicí do naší hospodářské budoucnosti.

Nyní se musíme starat, abychom tuto krásnou halu co nejčastěji naplnili, a to je možné jen uspořádáním vysoce kvalitních a přitažlivých akcí. Úspěch naší nové haly bude zároveň úspěchem našich občanů, protože spolupůsobit na něm musíme všichni.

Tak nám všem přeji, aby se nová hala stala opravdovým střediskem našich společenských, kulturních i sportovních činností a aby obohatila naše město.

Projev předsedkyně občanského sdružení pro přeměnu jedné frekventované ulice na zónu s omezeným provozem

Vážené dámy a pánové!

Těší mne, že vás mohu uvítat v tak velkém množství v našem obecním domě. Pana G., vedoucího místního dopravního úřadu, pana K. z ministerstva vnitra a pana I., našeho starostu. Dále vítám pana W., který laskavě převezme vedení diskuse, přesto že by sám měl co říci k problému pěší zóny. A konečně si dovoluji představit i sebe. Jmenuji se Marie Z.; to já jsem vyvolala k životu tuto občanskou iniciativu pro přeměnu naší ulice na zónu omezeného provozu, a tak jsem se stala její předsedkyní.

Dámy a pánové! O co vlastně jde? O nic více a o nic méně, než o bezpečnost našich dětí a našich starších spoluobčanů. Havlíčkova ulice slouží pouze k bydlení. Je v ní také školka, základní škola a hřiště pro děti. Dalo by se tedy říci: idyla.

Jak však víte, je tato ulice stále častěji užívána jako zkratka, která hlavně řidičům z povolání ušetří čas tím, že se vyhnou provozu na hlavní ulici při cestě na pracoviště nebo k dálnici. Časně ráno, právě tehdy, když jdou žáci do školy nebo ti nejmenší do školky, hučí provoz naší ulicí jako na závodisti. Přitom zde není jediný semafor, kterým by se reguloval provoz, ani jediné retardační zařízení na přechodech u školy. Pouhé nápisy „Škola“ a „Pozor děti“ jsou stejně neúčinné jako zebry na přechodech před nimi. Přecházení ulice se tak stává skoro bojem o život. A naši starší sousedé se skoro bojí vyjít ven.

Tak to přeče dále nejde! Požadujeme pro Havlíčkovu ulici nejvyšší rychlost 30 km/hod a zákaz průjezdu pro ty, kteří zde nebydlí. Požadujeme také zařízení, které by donutilo řidiče zpomalit jízdu na zvláště nebezpečných a nepřehledných místech. Stačí na to levné betonové truhlíky zúžující prostor pro průjezd a znemožňující předjíždění.

Tím zatím končím a prosím pana W. Aby se ujal vedení diskuse.

Projev zástupce stavebního úřadu k přeměně jedné ulice na zónu s omezeným provozem

Dámy a pánové!

Vaše stížnosti na narůstání hlučného provozu v Havlíčkově ulici jsou přirozeně oprávněné. Také si nestěžujete poprvé. Jestliže městský úřad dosud neudělal žádné kroky k omezení provozu, má pro to důvody, s nimiž bych vás rád seznámil. Opatření ke zmírnění provozu nemůže být přijato izolovaně. Musí být zahrnuto do celkové koncepce dopravy v celé čtvrti nebo dokonce v celém městě. Zkušenosti ukázaly, že jednotlivá opatření vedou často k tomu, že výhody pro obyvatele jedné ulice se stanou nevýhodou pro obyvatele jiné ulice. Moje předřečnice to už také ve svém projevu zmínila — provoz narůstá. Celkový komplex opatření na zmírnění provozu v obytných částech našeho města byl obecní radou zadán již před delším časem. Měl by být předložen ještě na podzim tohoto roku.

Opatření ke zklidnění provozu jsou obecně velmi drahá. Jejich vyváženost bude mít příznivý vliv i na výdaje, proto i z těchto důvodů městské zastupitelstvo nechce podnikat nějaký ukvapený zásah. To ovšem neznamená, že bychom chtěli přehlížet vaše argumenty, které chtějí dosáhnout co nejrychlejšího řešení dopravního problému v Havlíčkově ulici. Do té doby, než obecní rada rozhodne o způsobu a rozměrech opatření ke zklidnění dopravního provozu v našem městě, můžeme každopádně omezit nebezpečí zavedením častějších kontrol provozu ve vaší ulici. Tím se sice provoz neomezí, ale sníží se bezohlednost a rychlost na uvedených místech.

Projev k tisíciletému výročí založení města

Vážená paní starostko!
Dámy a pánové, milí spoluobčané!

Město se dožívá tisíce let jen jednou. Proto jsem rád, že mohu našemu městu k tisíciletému výročí jeho založení předat všechna nejlepší přání do budoucnosti.

Minulost je jistá, protože se na ní nedá nic měnit. Ani to, že jsme byli tehdy součástí Říše římské. První obyvatelé žili ještě jako zemědělci v jednoduchých dřevěných domech. Stavební technika časem pokročila, a tak již ve středověku nám zde vyrostly velké reprezentativní budovy. Některé z nich se zachovaly dodnes a můžeme je obdivovat v historickém jádru města.

Koncem minulého století prodělávala všechna naše města, tedy i to naše, vnitřní boje mezi ochránci starých památek a zastánci asanačních plánů při modernizaci ulic. Také naše město nemohlo pěstovat pouze tradici, ale podrobilo se všeobecnému vývoji. Byly vystavěny velké obytné čtvrti, vznikala místa pro pěstování kultury a jiná zařízení pro využití volného času. Od samého počátku spojovalo naše město staré s novým. To zajistilo pro naši dobu vysokou kvalitu života a občané mohou být s městem, v němž žijí, docela spokojeni. Důležitým faktorem je vznik nových pracovních míst bez poškozování životního prostředí. A že je naše město přitažlivé, to se ukazuje na enormním přírůstku obyvatel v posledních několika letech.

Je důležité ohlédnout se tisíc roků nazpět, ale musíme také zhodnotit mladší minulost, která určuje náš dnešní život. A stejně důležitý je také pohled kupředu, ne snad až na dalších tisíc let, ale určitě do příštího desetiletí. Víme, že mnohé problémy v naší společnosti jsou závažnější než v generaci našich otců, a že se s nimi budeme muset vypořádat. Platí to v oboru energetiky, pro dopravní problémy, pracovní místa, kvalitu vody a ovzduší atd. Rozhodování o naší budoucnosti nenáleží jen státu, není to věc jen „vysoké“ politiky; je to věc i jednotlivých obcí.

Tak se budeme muset starat o vzdělání a kvalifikaci naší mládeže, poskytnout jí nejlepší předpoklady pro její budoucnost. Současně potřebujeme i přiměřené možnosti k bydlení

a k péči o starší generaci. Jsem si jist, že se město k těmto úkolům postaví stejně statečně, jako se stavělo v uplynulých staletích.

Dnešní jubileum slavíme v čase, kdy vzrůstá vědomí, že osud našich obcí, našeho státu a naší společnosti nás staví před společné úkoly. V konkurenci s městy a obcemi Evropy si bude muset i naše město udržet čestné místo!

Přeji slavnostem k tisíciletému jubileu našeho krásného města mnoho zdaru a městu samému velkou budoucnost!

Projev k 1. Máji

Milé kolegyně a kolegové!

Od prvního evropského kongresu práce v roce 1889 v Paříži, kde bylo rozhodnuto demonstrovat každého 1. května za práva pracujících, má tento den svou trvalou tradici. Právě májové demonstrace vedly ke stálé humanizaci původního hesla „Člověk žije aby pracoval“ k dnešnímu „Člověk pracuje aby žil“.

Že se toto stanovisko se všemi svými důsledky stalo samozřejmým, dokazuje již naše každoroční shromáždění. Žádná jiná příležitost k oslavám není svým významem pro pracujícího člověka tak přesvědčivá, jako osvobození z plné závislosti na zaměstnavateli.

Bylo by hezké, kdyby k této oslavě vedly jen nostalgické emoce a projevy radosti nad dosažením tohoto cíle. Existují však nadále aktuální problémy související s naším životním standardem, s klidným životem našich rodin a s právem na práci. Stále ještě postrádáme spravedlivý podíl na hrubém sociálním produktu, který nám patří. Nechceme pouze vegetovat, ale žít. Musí-li docházet k dělení zisků, pak tedy spravedlivě. V naší zemi však je stále více lidí, kteří mají tak málo, že se nemohou s nikým dělit. Nízké mzdy zaručují chudobu, mzdy vyšší než průměrné pak blahobyť.

S některými argumenty zaměstnavatelů se ztotožňujeme; víme, že podnikatelé jsou nositeli kapitálu, ale i rizika. V současných diskusích o hospodářské situaci však jejich argumentům přestáváme věřit.

Vyčítají nám nerozumné mzdové požadavky a hrozí racionalizací práce a robotizací, popřípadě zaměstnáváním levnějších pracovních sil z ciziny či přenesením výroby do zahraničí. Myslí tito chytří bosové na to, že levné pracovní síly mají jen velmi nízkou kupní sílu? Nevyděláme-li žádné peníze, nemůžeme platit státu daně. Stát má ale povinnost své občany zapátrřit. Peníze, které k tomu potřebuje, vybírá od zaměstnavatelů, bez ohledu na to, kde a jak vyrábějí.

Zaměstnavatelé potřebují zaměstnance a naopak. Kdo však nás chce utlačovat, nepořídí. My jsme základem výroby, bez nás se vše zhroutí.

Kolegyně a kolegové! Zůstáváme i nadále věrní myšlence odborových organizací. I v budoucnosti se budeme zasazovat o blaho zaměstnanců, neboť bez naší solidarity by mnoho zaměstnanců přišlo o práci nebo za ni byli špatně placeni. Jsme silní, a právě proto se staráme o slabé. Jsme pro změny a požadavky současné doby, ale náš cíl zůstává nezměněn: sociální spravedlnost pro všechny lidi ve světě práce.

Projev k odhalení pomníku

Vážené dámy a pánové!

Dnes odhalujeme pomník, kterým chceme poctit syna našeho města. B. A. Tomáš nebyl jen mimořádně úspěšným podnikatelem a obchodníkem, který přinesl svému rodnému městu pozoruhodné bohatství. Byl také obchodníkem, který vybudoval obchodní síť po celé Evropě, ba i za mořem.

Ve svém rodném městě všem ukázal, že ho nezajímá jmění jen samo o sobě, ale především jak ho užít pro blaho všech. Jako odpověď na tuto otázku vznikla tehdy vysoce moderní a dodnes užívaná zařízení — nemocnice, školy, koncertní sál, domky pro zaměstnance, nadace pro vdovy a celá řada dalších...

Nadto byl Tomáš velký liberál, který se zasazoval pro porozumění mezi evropskými národy.

Proto dnes odhalujeme jeho pomník na Náměstí Evropy, aby se — zcela v intencích B. Tomáše — stal současně pobídkou na-

šemu městu, aby svým potenciálem zvyšovalo sociální a kulturní perspektivy a aby aktivně přispívalo i k rozkvětu naší země a Evropy.

Projev mladého účastníka na shromáždění mládeže

Haló lidi!

Celý svět, od politiků až po faráře, bojuje o přízeň mladé generace. Zkoušejí všechny možné triky, aby nás zapřáhli do svých zájmů a cílů.

Vždycky to ale byla mládež, která byla zneužita. S prolhanými ideály chtějí získat naši důvěru, aby nás pak obalamutili. Kde zkoušíme žít svůj vlastní život, tam na nás poštvou policii. Obušky místo argumentů. Kdo má vlastní hlavu, tomu ji zmalují. A když staří nedokážou udržet mezi sebou mír, nechají nás mrzačit a pojít ve válkách.

Ale co je nám do světa starých generací? Nám patří budoucnost, my ji musíme vytvořit jak sami chceme a jak považujeme za správné. Dokud nám k tomu bude odpírána možnost, budeme se také bránit odpíráním. Ale proč bychom to měli dělat a přenechat jeviště jiným? Ti kteří se přizpůsobují a kvůli své kariéře mlčí, zasluhují naše pohrdání, protože podporují zpátečnickou byrokracii a brání skutečné svobodě. Naše fórum bude mít smysl jen tehdy, jestliže nalezneme nové formy pro lepší společnost, v níž bude mít své příležitosti i mládež. Chopme se toho!

Odpověď jednoho ze starších zástupců

„Dámy a pánové“ mi připadá jako oslovení příliš škrobené, „moji přátelé“ zase příliš důvěrné. Nejlépe snad bude vyhovovat „aktivní i pasivní přítomní“.

Máme dost politických, sociálních, náboženských a rasistických konfliktů. Nemusíme kromě toho mít ještě také konflikt generační.

Každý člověk je zpočátku mladý, ale stárne až zestárne se všemi důsledky, ať už má v životě štěstí nebo smůlu. Fanatici, křiklouni a „vůdci“ se vyskytují v každém věku. Lidé prohnaní, pokryteční, brutální a jinak nesympatiční nejsou jevem jen „mladých“ nebo „starých“. Každá generace má své drábské národy, které dříve nebo později dokáží ostatní lidi potrápiti a rušit mír v malém i ve velkém.

Ve válkách trpí a umírají lidé od kojenců až po starce, lidé chudí i bohatí.

Všechny stupně stáří na sebe navazují a nelze je oddělovat. Proto nemají ubližovat staří mladým, ani mladí starým. Nikdo nesmí druhým člověkem pohrdat, pronásledovat ho a ničit ho. O lepší a spravedlivější svět musíme bojovat a pečovat společně.

Vadné mechanismy a zhoubné rituály, všechno, co člověka svádí a ohlupuje, bychom měli společně obžalovat a společnými silami odstranit.

Avšak i v pluralitní společnosti, která má v sobě různé kultury, mají své místo hodnoty, jako je tolerance, výkonnost, etika a tradice. Nemají sloužit žádné moci, mají podporovat lidskost.

Samotné provokace neřeší problémy. Rozpory je nutno překonávat s rozvahou a vzájemným porozuměním.

Projev na téma „společnost bez automobilů — utopie?“

Dámy a pánové!

„Automobil“, který dnes nazýváme prostě „auto“ je, jak víte, starý už přes sto let. V osmdesátých letech jsme oslavili vynález motorového vozidla, zrození prvního automobilu. Někdo by se mohl při té příležitosti ptát, je-li vůbec co oslavovat, když tento prostředek prodělal tak obrovský technický vývoj.

Historie automobilu nemá jen pozitivní stránky, na což se dnes poukazuje stále častěji. Od samého počátku mělo auto své nadšené přívržence, kteří slepě věřili v jeho přínos pokroku, ale i zapřisáhlé odpůrce. Od začátku je automobil provázen kletbami i požehnáním. Jeho přívrženci mohou poukazovat na

to, že díky automobilové záchranné službě a hasičům se každoročně zachrání mnoho lidských životů. Odpůrci zase mohou namítat, že autonehody nevidanou měrou přispívají k mrzačení a smrti statisíců lidí ročně. Tak by se mohla veřejnost energicky domáhat protipatření a žádat pomoc proti vzrůstajícímu automobilismu. Vysoký počet autonehod mne posiluje v názoru, že auto ve vyspělých průmyslových státech „dojelo“ na hranice svých možností.

Nastal čas konce automobilismu? Dospělo oslavované vozidlo ke svému konečnému zániku? Motorismus vyvolává složité dilema. Počet vozidel neustále stoupá, zvláště v oblasti osobních automobilů, a následky jsou všem nám dostatečně známé: stále častější a větší zácpy na silnicích a dálnicích, blokování dopravy ve velkých městech. Doslovný překlad slova „automobil“ je „samohyb“, ale někdy se stává spíše „nepohybem“. Kromě toho výfukové zplodiny stále více otravují vzduch ve městech a podílí se mimořádnou měrou na tzv. skleníkovém efektu. Nedávno zavedené katalyzátory to nemohou nijak podstatně ovlivnit.

Chceme nebo nechceme takto dál pokračovat? Chceme připustit další ničení přírody a životního prostředí a ohrožovat tak život na zemi? Musíme se smířit s každodenními katastrofami? Zdá se, že stále více lidí k tomu ochotu nejeví, zdvihá se stále větší odpor. Přibližně 90 procent městských obyvatel posuzuje vzrůst automobilismu negativně. Na mnohých fórech se diskutuje a píše o rozloučení se s automobilismem. Politici, psychologové i technici varují, nabízejí alternativy (ovšem značně slabé) k individuálnímu provozu, ale jádro věci zůstává více méně nedotčeno, neodstraňují se příčiny, jen symptomy. Bylo by třeba přistoupit k radikálnějšímu řešení.

Dámy a pánové! „Úmysl“ se stává módním slovem dnešní doby. V případě automobilu je však nutné zcela nové myšlení, které by nás vedlo zcela novou, dosud neznámou a nevyzkoušenou cestou. Tuto cestu musíme hledat všichni společně. Některé nápady se již našly a někde i vyzkoušely, ale jsou to jenom jakési vlašťovičky. Jako příklad lze uvést snahu v některých zemích, kde se občané domluvili, že sníží provoz o 50 procent tím, že o víkendech budou střídavě smět jezdit jen sudá nebo lichá čísla aut. Jinou takovou snahou o snížení emisí bylo dobrovolné sdružování několika osob, které využívají na cestu do práce

jednoho vozidla pro více lidí. Jinde se silně propaguje zdravý pohyb na kole nebo užívání veřejných dopravních prostředků.

Takovéto iniciativy, které svědčí o vůli něco konečně změnit, mohou být — alespoň podle mých představ — přechodem do kvalitativně jiné společnosti, s novým pochopením toho, co se dnes módně označuje výrazem „kvalita života“.

Dámy a pánové! Nechci tady dnes předpovídat nebo přivolávat návrat poštovních kočárů; ještě velice dlouho zůstane auto nepostradatelným dopravním prostředkem, zvláště pro cesty na větší vzdálenosti, to je nepochybné. Avšak podstatný rozvoj a zkvalitnění dopravního systému, zvláště železnic, by mohlo jednou způsobit omezení až ukončení masového užívání automobilů.

Veřejná doprava ve městech i doprava meziměstská by se musela rozvíjet tak, aby byla dokonale dostupná, rychlá a pohodlná. Jen tak by se mohlo dosáhnout kýženého cíle, že by se používání vlastního automobilu stalo neatraktivní. Je to ovšem obrovitý úkol pro dopravní politiku všech států i jednotlivých obcí. A stejně obrovský úkol pro finanční politiku a její možnosti.

Lidé se nebudou v budoucnosti stále pohybovat po zemi ve svých autech. Musejí se najít lepší — a tím i humánnější — způsoby dopravy z místa na místo. Možná, že se najdou zcela nové techniky a pohonné hmoty, o nichž dnes zatím nemáme ani zdání. Ale tím spíše, dámy a pánové, musíme být připraveni alespoň psychologicky na budoucí zvraty v této oblasti. Nemá-li lidská civilizace utrpět svůj nejhorší úpadek, musíme se připravit na vyhnání automobilů z našich silnic, i když k tomu budeme muset bez zdráhání přijmout i drastická a velmi nepopulární opatření. Já sám říkám zcela otevřeně, že jsem pro radikální řešení, které se nesmí vyhnout ani značně citlivým, ale účinným opatřením, jako je například podstatné zdražení automobilového provozu.

Dámy a pánové! Doufám, že vás mé vize přivedou přinejmenším k zamyšlení. Končím zdánlivým paradoxem a všechny vás, kteří se chystáte na cestu domů ve svých vozech, vyzývám, abyste spolu se mnou zkusili myslet na nemyšlitelné a začali moji utopii považovat za teoreticky realizovatelnou. Utopii a vizi lidské společnosti bez automobilů, alespoň těch osobních. Děkuji vám za pozornost.